

Forsvarslovene m.v. 2001

Lov nr. 122 af 27. februar 2001 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.

Lov nr. 123 af 27. februar 2001 om hjemmeværnet

Lovbekendtgørelse nr. 249 af 5. april 2001 af lov om forsvarets personel

Forsvarslovene m.v. **2001**

Forsvarslovene m.v. 2001

Folketingsåret 2000-2001

Trykt i Forsvarsministeriets trykkeri

ISBN 87-90616-05-7

Indhold

Lov nr. 122 af 27. februar 2001 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.	
1. Lov nr. 122 af 27. februar 2001 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.....	5
2. Lovforslag nr. L 126 af 29. november 2000 til lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. samt bemærkninger hertil	9
3. Betænkning over lovforslag nr. L 126	17
Lov nr. 123 af 27. februar 2001 om hjemmeværnet	
4. Lovbekendtgørelse nr. 803 af 20. august 2001 af lov nr. 123 af 27. februar 2001 om hjemmeværnet	21
5. Lovforslag nr. L 127 af 29. november 2000 til lov om hjemmeværnet samt bemærkninger hertil	25
6. Betænkning over lovforslag nr. L 127	35
7. Spørgsmål om lovforslag nr. L 127 fra Folketingets Forsvarsudvalg og forsvarsministerens besvarelse heraf	39
Folketingets forhandlinger vedrørende lovforslag nr. L 126 og L 127	
8. Fremsættelse (29. november 2000).....	41
9. Første behandling (8. december 2000)	43
10. Anden behandling (8. februar 2001).....	57
11. Tredje behandling (22. februar 2001).....	59
Lovbekendtgørelse nr. 249 af 5. april 2001 af lov om forsvarets personel	
12. Lovbekendtgørelse nr. 249 af 5. april 2001 af lov om forsvarets personel	63
Tillæg	
1. Uofficiel oversættelse til engelsk af lov nr. 122 samt af bemærkninger til lovforslaget nr. L 126	67

Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Forsvarets formål

§ 1. Det militære forsvar skal bidrage til at fremme fred og sikkerhed.

§ 2. Forsvaret udgør et væsentligt sikkerhedspolitisk middel og har til formål

- 1) at forebygge konflikter og krig,
- 2) at hævde Danmarks suverænitet og sikre landets fortsatte eksistens og integritet og
- 3) at fremme en fredelig udvikling i verden med respekt for menneskerettighederne.

Kapitel 2

Forsvarets opgaver

§ 3. Forsvaret skal som en integreret del af NATO i samarbejde med allierede styrker kunne deltage i konfliktforebyggelse, krisestyring samt forsvar af NATO's område i overensstemmelse med alliancens strategi.

§ 4. Forsvaret skal kunne konstatere og afvise krænkelse af dansk suverænitet og varetage myndighedsopgaver.

§ 5. Forsvaret skal kunne deltage i tillidsska-

bende og stabilitetsfremmende opgaver samt dialog og samarbejde på det forsvarsmæssige område med lande uden for NATO med særlig vægt på de central- og østeuropæiske lande.

§ 6. Dansk forsvar skal med militære midler kunne bidrage til løsning af konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver.

§ 7. Forsvaret skal efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse og forhandling med vedkommende ministre kunne løse andre opgaver.

§ 8. Forsvaret skal råde over styrker af hæren, søværnet og flyvevåbnet, hvis størrelse, kampkraft, udholdenhed, mobilitet og fleksibilitet gør det muligt at løse de i §§ 3-7 nævnte opgaver. Hjemmeværnet deltager som en del af forsvaret i løsningen af de opgaver, der påhviler de tre værn.

Kapitel 3

Forsvarets organisation m.v.

§ 9. Forsvarsministeren er højeste ansvarlige myndighed for forsvaret.

§ 10. Forsvarsministeren fastsætter størrelsen,

sammensætningen og organisationen af hæren, søværnet og flyvevåbnet, herunder styrker m.v. til løsning af internationale opgaver, samt af organer til støtte for forsvaret.

§ 11. Forsvarschefen har under ansvar over for forsvarsministeren kommandoen over hæren, søværnet og flyvevåbnet samt de organer til støtte for forsvaret, der ikke henhører direkte under Forsvarsministeriet.

Stk. 2. Forsvarsstaben bistår forsvarschefen ved løsning af de opgaver, der påhviler denne. Chefen for Forsvarsstaben er stedfortræder for forsvarschefen.

Stk. 3. Forsvarschefen og Forsvarsstaben udgør Forsvarskommandoen.

§ 12. Forsvarschefen kan efter bemyndigelse fra forsvarsministeren delegere dele af sin kommando over militære styrker m.v., der indsættes til løsning af opgaver i henhold til §§ 5 og 6, til chefen for den pågældende internationale styrke eller mission.

Stk. 2. Forsvarschefen kan efter bemyndigelse fra forsvarsministeren delegere dele af sin kommando over militære styrker m.v., der indsættes til løsning af opgaver i NATO-regi, jf. § 3, til NATO's øverstkommanderende for Den Fælles Forsvarsstyrke i Europa (SACEUR) eller til NATO's øverstkommanderende for De Fælles Forsvarsstyrker i Atlantområdet (SACLANT).

Stk. 3. Forsvarschefen kan efter bemyndigelse fra forsvarsministeren delegere dele af sin kommando over de militære styrker til chefen for Forsvarets Operative Styrker.

Kapitel 4

Forsvarets Efterretningstjeneste

§ 13. Forsvarets Efterretningstjeneste er underlagt og virker under ansvar over for forsvarsministeren.

Stk. 2. Forsvarets Efterretningstjenestes opgave er at indsamle, bearbejde og formidle informationer om forhold i udlandet af betydning for Danmarks sikkerhed, herunder for danske enheder m.v. i udlandet.

Kapitel 5

Andre bestemmelser

§ 14. Forsvarsministeren fastsætter bestemmelser om fremmede orlogs- og statsfartøjers og militære luftfartøjers adgang til dansk område.

§ 15. Forsvarsministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om forsvarets udøvelse af politimyndighed til søs og i luften.

§ 16. Der må ikke oprettes private sammenlutninger af personer, der organiseres, uddannes eller udrustes til militær virksomhed.

§ 17. Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan forsvarsministeren

- 1) uden retskendelse træffe foranstaltninger som omhandlet i grundlovens § 72 over for telefonsamtaler, postforsendelser og anden kommunikation,
- 2) regulere og kontrollere sejlads og fiskeri inden for dansk søterritorium og uden for dette udøve kontrol med danske skibes sejlads og
- 3) regulere og kontrollere lufttrafik inden for dansk luftrum og uden for dette udøve kontrol med danske flys lufttrafik.

Stk. 2. Under de forhold, der er nævnt i stk. 1, skal borgerne mod fuld erstatning stille deres ejendom til rådighed for landets forsvar efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren. Erstatningen fastsættes efter tilsvarende regler, som er indeholdt i beredskabsloven.

§ 18. Overtrædelse af § 16 straffes efter straffelovens § 114, stk. 2.

Stk. 2. I forskrifter, der udfærdiges i medfør af § 17, stk. 1, nr. 2 og 3, kan fastsættes straf af bøde, fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 3 år for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 3. Den, der undlader at efterkomme forbud eller påbud udstedt i medfør af § 17, stk. 1, nr. 2 eller 3, straffes med bøde, fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 3 år.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 6

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 19. Loven træder i kraft den 1. marts 2001.

Stk. 2. Lov nr. 909 af 8. december 1993 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. ophæves.

§ 20. Frem til den 1. juli 2001 kan i forskrifter, der udfærdiges i medfør af § 17, stk. 1, nr. 2 og

3, tillige fastsættes straf af hæfte for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 2. Frem til den 1. juli 2001 kan den, der undlader at efterkomme forbud eller påbud ud-

stedt i medfør af § 17, stk. 1, nr. 2 eller 3, tillige straffes med hæfte.

Givet på Amalienborg, den 27. februar 2001

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

I Dronningens Navn

JOACHIM

Prins til Danmark

Rigsforstander

/ Jan Trøjborg

Fremsat den 29. november 2000 af forsvarsministeren (Hans Hækkerup)

Forslag

til

Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.

Kapitel 1

Forsvarets formål

§ 1. Det militære forsvar skal bidrage til at fremme fred og sikkerhed.

§ 2. Forsvaret udgør et væsentligt sikkerhedspolitisk middel og har til formål

- 1) at forebygge konflikter og krig,
- 2) at hævde Danmarks suverænitet og sikre landets fortsatte eksistens og integritet og
- 3) at fremme en fredelig udvikling i verden med respekt for menneskerettighederne.

Kapitel 2

Forsvarets opgaver

§ 3. Forsvaret skal som en integreret del af NATO i samarbejde med allierede styrker kunne deltage i konfliktforebyggelse, krisestyring samt forsvar af NATO's område i overensstemmelse med Alliancens strategi.

§ 4. Forsvaret skal kunne konstatere og afvise krænkelse af dansk suverænitet og varetage myndighedsopgaver.

§ 5. Forsvaret skal kunne deltage i tillidsskabende og stabilitetsfremmende opgaver samt dialog og samarbejde på det forsvarsmæssige område med lande uden for NATO med særlig vægt på de central- og østeuropæiske lande.

§ 6. Dansk forsvar skal med militære midler kunne bidrage til løsning af konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver.

§ 7. Forsvaret skal efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse og forhandling med vedkommende ministre kunne løse andre opgaver.

§ 8. Forsvaret skal råde over styrker af hæren, søværnet og flyvevåbnet, hvis størrelse, kampkraft, udholdenhed, mobilitet og fleksibilitet gør det muligt at løse de i §§ 3 til 7 nævnte opgaver. Hjemmeværnet deltager som en del af forsvaret i løsningen af de opgaver, der påhviler de tre værn.

Kapitel 3

Forsvarets organisation m.v.

§ 9. Forsvarsministeren er højeste ansvarlige myndighed for forsvaret.

§ 10. Forsvarsministeren fastsætter størrelsen, sammensætningen og organisationen af hæren, søværnet og flyvevåbnet, herunder styrker m.v. til løsning af internationale opgaver, samt af organer til støtte for forsvaret.

§ 11. Forsvarschefen har under ansvar over for forsvarsministeren kommandoen over hæren, søværnet og flyvevåbnet samt de organer til støtte for forsvaret, der ikke henhører direkte under Forsvarsministeriet.

Stk. 2. Forsvarsstaben bistår forvarschefen ved løsning af de opgaver, der påhviler denne. Chefen for Forsvarsstaben er stedfortræder for forvarschefen.

Stk. 3. Forsvarschefen og Forsvarsstaben udgør Forsvarskommandoen.

§ 12. Forsvarschefen kan efter bemyndigelse fra forsvarsministeren delegere dele af sin kom-

mando over militære styrker m.v., der indsættes til løsning af opgaver i henhold til §§ 5 og 6, til chefen for den pågældende internationale styrke eller mission.

Stk. 2. Forsvarschefen kan efter bemyndigelse fra forsvarsministeren delegere dele af sin kommando over militære styrker m.v., der indsættes til løsning af opgaver i NATO-regi, jf. § 3, til NATO's øverstkommanderende for Den Fælles Forsvarsstyrke i Europa (SACEUR) eller til NATO's øverstkommanderende for De Fælles Forsvarsstyrker i Atlantområdet (ACLANT).

Stk. 3. Forsvarschefen kan efter bemyndigelse fra forsvarsministeren delegere dele af sin kommando over de militære styrker til chefen for Forsvarets Operative Styrker.

Kapitel 4

Forsvarets Efterretningstjeneste

§ 13. Forsvarets Efterretningstjeneste er underlagt og virker under ansvar over for forsvarsministeren.

Stk. 2. Forsvarets Efterretningstjenestes opgave er at indsamle, bearbejde og formidle informationer om forhold i udlandet af betydning for Danmarks sikkerhed, herunder for danske enheder m.v. i udlandet.

Kapitel 5

Andre bestemmelser

§ 14. Forsvarsministeren fastsætter bestemmelser om fremmede orlogs- og statsfartøjers og militære luftfartøjers adgang til dansk område.

§ 15. Forsvarsministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om forsvarets udøvelse af politimyndighed til søs og i luften.

§ 16. Der må ikke oprettes private sammenlutninger af personer, der organiseres, uddannes eller udrustes til militær virksomhed.

§ 17. Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan forsvarsministeren

- 1) uden retskendelse træffe foranstaltninger som omhandlet i grundlovens § 72 over for

telefonsamtaler, postforsendelser og anden kommunikation.

- 2) regulere og kontrollere sejlads og fiskeri inden for dansk søterritorium og uden for dette udøve kontrol med danske skibes sejlads og
- 3) regulere og kontrollere lufttrafik inden for dansk luftrum og uden for dette udøve kontrol med danske flys lufttrafik.

Stk. 2. Under de forhold, der er nævnt i stk. 1, skal borgerne mod fuld erstatning stille deres ejendom til rådighed for landets forsvar efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren. Erstatningen fastsættes efter tilsvarende regler, som er indeholdt i beredskabsloven.

§ 18. Overtrædelse af § 16 straffes efter straffelovens § 114, stk. 2.

Stk. 2. I forskrifter, der udfærdiges i medfør af § 17, stk. 1, nr. 2 og 3, kan fastsættes straf af bøde, fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 3 år for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 3. Den, der undlader at efterkomme forbud eller påbud udstedt i medfør af § 17, stk. 1, nr. 2 eller 3, straffes med bøde, fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 3 år.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 6

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 19. Loven træder i kraft den 1. marts 2001.

Stk. 2. Lov nr. 909 af 8. december 1993 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. ophæves.

§ 20. Frem til den 1. juli 2001 kan i forskrifter, der udfærdiges i medfør af § 17, stk. 1, nr. 2 og 3, tillige fastsættes straf af hæfte for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 2. Frem til den 1. juli 2001 kan den, der undlader at efterkomme forbud eller påbud udstedt i medfør af § 17, stk. 1, nr. 2 eller 3 tillige straffes med hæfte.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Vedrørende Folketingets behandling af lov nr. 909 af 8. december 1993 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. henvises til Folketingstidende 1993/1994 sp. 88, 384, 2455 og 2998 samt tillæg A sp. 5, tillæg B sp. 53 og 97 og tillæg C sp. 35.

Lovforslaget tilsigter at afløse lov nr. 909 af 8. december 1993 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v., der nu i syv år har udgjort grundlaget for dansk forsvars opgaveløsning. Lovforslaget er baseret på anbefalingerne i beretningen "Fremtidens Forsvar", der blev udgivet i december 1998 af Forsvarskommissionen af 1997. I kommissoriet for Forsvarskommissionen af 1997 var det bl.a. bestemt, at Forsvarskommissionen skulle komme med anbefalinger til ændringer af gældende lov. Kommissionens beretning og anbefalinger kan således bidrage til uddybning af de hensyn, der ligger til grund for lovforslaget.

Den gældende lov nr. 909 af 8. december 1993 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. afløste den tidligere lovgivning om forsvarets organisation fra 1982 som ændret i 1990 og trådte i kraft den 1. januar 1994. Loven blev udarbejdet og vedtaget først og fremmest i konsekvens af den forudgående sikkerhedspolitiske udvikling. En af nyskabelserne i loven var, at forsvarets formål og overordnede opgaver blev fastlagt i loven. Det havde indtil da ikke været tilfældet.

Forsvarets formål og opgaver vil fortsat spænde fra dialog, samarbejde og konfliktforebyggelse til krisestyring og egentlige forsvarsopgaver inden for NATO's område. De internationale og sikkerhedspolitiske perspektiver og forventninger samt den risikofattelse, der lå til grund for NATO's strategiske koncept fra 1991 og den danske forsvarslov fra 1993, er yderligere blevet bekræftet i årene siden 1993. NATO's nye strategiske koncept, som blev vedtaget på NATO-topmødet i Washington i april 1999, afspejler denne udvikling og beskriver Alliancens nye opgaver.

Den sikkerhedspolitiske udvikling siden begyndelsen af 1990'erne, herunder NATO's tilpasning og ud-

videlse, betyder, at Danmark i dag nyder godt af en sikkerhedsgeografisk placering, der indebærer tryk-
hed nærmest uden fortilfælde. Den høje grad af sikkerhed vil tillade en prioritering af de ressourcer, som er nødvendige for at sikre evnen til at kunne bidrage til den indirekte sikkerhed. Forberedelse af det direkte forsvar af dansk territorium og nærområde i samarbejde med allierede styrker og forstærkninger kan under de eksisterende omstændigheder tillægges relativ mindre betydning til fordel for bidrag til NATO's reaktionsstyrker samt deltagelse i internationale operationer og i andre former for internationalt samarbejde.

Opgaverne i tilslutning til et egentligt territorierelateret forsvar i NATO-regi har ikke længere den tidligere aktualitet, idet der ikke umiddelbart kan identificeres nogen direkte militær trussel mod dansk territorium. Derimod vurderes der fortsat at være betydeligt behov for at bidrage til i internationalt regi at modvirke ustabilitet og konflikt.

De egentlige forsvarsopgaver må imidlertid i overensstemmelse med Atlantpagtens artikel 5 fastholdes som en uadskillelig del af formålet med dansk forsvar. Efter Atlantpagtens artikel 5 er deltagerne enige om, at et væbnet angreb mod én eller flere af deltagerne skal betragtes som et angreb mod dem alle. Hver af deltagerne skal derfor i tilfælde af et væbnet angreb bistå det angrebne deltagerland ved i samarbejde med de øvrige deltagerlande at foretage nødvendige skridt til genoprettelse og opretholdelse af det nordatlantiske områdes sikkerhed. Evnen til at varetage de egentlige forsvarsopgaver er endvidere en forudsætning for, at dansk forsvar kan påtage sig opgaver i forbindelse med internationale aktiviteter og samarbejdsaktiviteter på det forsvarsmæssige område til støtte for bevarelse eller etablering af fred.

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske konsekvenser for staten i indeværende eller nærmest følgende finansår. Ligeledes vurderes forslaget ikke at

have økonomiske konsekvenser for kommuner eller amtskommuner.

Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for staten, kommuner eller amtskommuner.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget skønnes ikke at have væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Miljømæssige konsekvenser og forholdet til EU-retten

Der skønnes ikke at være væsentlige miljømæssige konsekvenser som følge af lovforslaget, ligesom lovforslaget ikke ses at indeholde EU-retlige aspekter.

Horte myndigheder

Lovforslaget har været i høring hos Statsministeriet, Finansministeriet, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Energiministeriet, Statsansattes Kartel, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation, Tjenestemænds og Overenskomstansattes Kartel, Forsvarskommandoen, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarets Auditørkorps og Forsvarets Bygningstjeneste.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive Konsekvenser/mindredgifter	Negative Konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Nej
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Nej
Miljømæssige konsekvenser	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for borgerne	Nej	Nej
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget ses ikke at rumme EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 1, stk. 1.

Dansk forsvars formål og opgaver tager udgangspunkt i et bredt sikkerhedsbegreb. Forsvaret bidrager til at fremme fred og sikkerhed gennem opretholdelse af en krigsforebyggende evne og deltagelse i konfliktforebyggende og konfliktløsende operationer i international sammenhæng.

Til § 2

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 1, stk. 2.

Forsvarets krigsforebyggende evne skal fortrinsvis ses i relation til dansk forsvars muligheder i tilfælde af en større europæisk krise, mens forsvarrets deltagelse i konfliktforebyggende og konfliktløsende operationer

primært relaterer sig til de udvidede danske sikkerhedspolitiske mål og interesser. Opretholdelse af en effektiv krigsforebyggende evne forudsætter, som hidtil, dansk medlemskab af NATO samt aktiv og afbalanceret dansk deltagelse i Alliancens fælles forsvarsindsats, herunder muligheden for rettidigt at kunne tilvejebringe de militære styrker, som i samarbejde med allierede effektivt kan sikre dansk suverænitet samt nationens fortsatte eksistens.

Til § 3

Bestemmelsen er en omformulering af gældende lovs § 1, stk. 4, og skal ses i relation til § 2, nr. 1 og 2.

Løsning af krisestyrings- og de kollektive forsvarsopgaver inden for alliancen har sammenhæng med den fredsmæssige suverænitetshævdelse og er forbundet med det militære forsvars rolle som den instituti-

on, der skal gøre det muligt for samfundet at opretholde egen eksistens og integritet. Nøglebegrebet er evnen til i samarbejde med allierede rettidigt at kunne tilvejebringe en militær kapacitet, der er afpasset i forhold til omgivelsernes kapaciteter, og som derved forebygger krig, muliggør krisestyring og ultimativt et effektivt, kollektivt forsvar i NATO-regi. Den krigsforebyggende effekt er i sidste ende baseret på en troværdig forsvarsevne, der for Danmarks vedkommende må ses i relation til samarbejdet med NATO-allierede. Opgaven omfatter ligeledes dansk forsvars deltagelse i krisestyring og forsvar i andre dele af allianceområdet i medfør af Atlantpagten artikel 5 og i overensstemmelse med NATO's strategi. En vigtig del af opgaveløsningen er fremskaffelse af rettidig og nøjagtig efterretningsmæssig viden. Forsvaret er en del af det samlede totalforsvar.

Til § 4

Bestemmelsen er ny, relaterer sig til § 2, nr. 2, og har til formål at lovfæste de opgaver vedrørende suverænitetshævdelse og myndighedsudøvelse, som forsvaret udfører inden for Danmarks område.

Til § 5

Bestemmelsen afløser sammen med § 6 gældende lovs § 1, stk. 3, og skal ses i sammenhæng med § 2, nr. 1 og 3.

Forsvarets deltagelse i og bidrag til konfliktforebyggelse og fremme af en fredelig udvikling i verden sigter mod at fremme åbenhed, tillid og stabilitet samt at fjerne grundlaget for, at et land uopdaget kan sætte sig i stand til eller uforvarende kan opfattes at udgøre en direkte militær trussel mod et andet land. Opgaverne omfatter dialog og samarbejde på det militære område, primært i form af østsamarbejde, hvor dansk forsvar bl.a. deltager i udviklingen af et stadigt tættere partnerskab med de øst- og centraleuropæiske lande, samt gennemførelse og verifikation af aftaler på våbenkontrol- og nedrustningsområdet. For NATO har aktiviteter under Partnerskab for Fred i forbindelse med dette opgavekompleks særlige dimensioner. Disse er dels knyttet til Alliancens bestræbelser på at bistå de lande, der har udtrykt ønske om medlemskab af NATO, med at forbedre deres muligheder for optagelse i Alliancen, dels knyttet til muligheden for at kunne gennemføre operationer til støtte for bevarelse eller etablering af fred i NATO-regi med deltagelse af styrker fra lande, der ikke er medlemmer af alliancen.

Til § 6

Bestemmelsen afløser sammen med § 5 gældende lovs § 1, stk. 3, og skal ses i sammenhæng med § 2, nr. 1 og 3.

Løsningen af konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver sigter mod en generel styrkelse af international fred og sikkerhed gennem evnen til at deltage i militære operationer, der gennemføres for at opnå kontrol med eller at bilægge konflikter, der normalt kun indirekte er forbundet med dansk sikkerhed.

Det forhold, at aktørerne i det internationale system er villige og i stand til at bidrage med styrker til løsning af sådanne opgaver, er en grundlæggende forudsætning for at opretholde et velfungerende og regelbundet internationalt system. Bestemmelsen giver mulighed for, at forsvaret kan deltage i løsningen af et bredt spektrum af opgaver til støtte for bevarelse eller etablering af fred og i forskellige multilaterale sammenhænge, herunder FN, OSCE og NATO. Bestemmelsen ændrer ikke ved, at der forud for deltagelse i visse internationale opgaver skal indhentes samtykke fra Folketinget i overensstemmelse med grundlovens § 19.

Til § 7

Bestemmelsen er ny, og giver forsvarsministeren bemyndigelse til i samarbejde med respektive ministre at fastsætte nærmere bestemmelser for art og omfang af forsvarets varetagelse af andre opgaver end de i §§ 3 til 6 nævnte. Samarbejdet med respektive ministre skal sikre, at en overtagelse af løsningen af visse opgaver er præcis og sker i en fælles forståelse af rækkevidde, begrænsninger m.v.

Forsvarets andre opgaver falder sædvanemæssigt inden for et meget bredt spektrum og har det til fælles, at opgavernes løsning enten er en hensigtsmæssig følge af den virksomhed, som det militære forsvar i øvrigt udfører, eller er et udtryk for, at samfundets civile ressourcer på det pågældende område ikke er tilstrækkelige eller ikke er så egnede som forsvarets ressourcer. Der er tale om varetagelse af eller deltagelse i offentlige tjenester og om forskellige former for permanent eller lejlighedsvis opgaveløsning.

Forsvaret har siden 1. januar 1996 haft ansvaret for Statens Istjeneste og har siden 1. januar 2000 haft ansvaret for den statslige maritime miljøovervågning og håndhævelse samt den statslige maritime forureningsbekæmpelse til søs.

Forsvaret udfører fiskeriinspektion ved Færøerne og Grønland og yder bistand til de lokale samfund.

Forsvaret bidrager til eftersøgnings- og redningstjenesten.

Forsvaret udfører ammunitionsrydning m.v. og yder efter anmodning bistand til politiet, Told og Skat, redningsberedskabet, Sygehusvæsenet mfl.

Forsvaret samarbejder med og støtter det øvrige totalforsvar. Totalforsvaret er et samarbejde mellem forsvaret, politiet, redningsberedskabet og det civile beredskab, som udgør de fire totalforsvarskomponenter. Med henblik på at optimere indsatsen i tilfælde af katastrofe, krise eller krig, herunder sikre effektiv og afbalanceret ressourceudnyttelse, koordineres den samlede indsats mellem civile og militære myndigheder i totalforsvarssamarbejdet.

Det er hensigten, at bestemmelsen sikrer en videreførelse af disse opgaver.

Til § 8

Bestemmelsens 1. punktum svarer indholdsmæssigt til gældende lovs § 1, stk. 5.

Løsningen af forsvarets opgaver kan nødvendiggøre indsats af styrker af alle tre værn med et kort varsel. Forsvaret skal således kunne

- udruste og uddanne enheder til forskelligartede opgaver,
- støtte enheder logistisk i en længere periode og over større afstande samt
- indgå i kommandostrukturer i rammen af internationale organisationer.

De overordnede opgaver for dansk forsvar sammenholdt med Danmarks geografi og placering indebærer, at forsvaret skal være sammensat således,

- at Danmarks suverænitæt kan hævdes, og landets eksistens kan sikres,
- at der inden for rammen af NATO's integrerede militære samarbejde kan ydes effektiv modstand mod angreb på dansk område og gennemføres et effektivt egentligt forsvar af Danmark,
- at der kan udføres effektiv efterretningsvirksomhed, overvågning og varsling,
- at der kan opretholdes et afpasset beredskab, og
- at der kan gennemføres uddannelse og foretages en effektiv styrkeopbygning.

Bestemmelsens 2. punktum er ny og lovfæster hjemmевærnets deltagelse i løsningen af forsvarets opgaver inden for rammerne af lov om hjemmевærnet, der fastsætter nærmere bestemmelser om hjemmевærnets organisation m.v.

Til § 9

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til gældende lovs § 2, idet der er foretaget en sproglig præcisering.

Bestemmelsen fastslår, at forsvarsministeren er højeste ansvarlige myndighed for forsvaret.

Til § 10

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 3 og fastslår, at forsvarsministeren fastsætter organisationen af hæren, søværnet og flyvevåbnet m.v.

Til § 11

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til gældende lovs § 4, idet der i stk. 1 er foretaget en præcisering. Bestemmelsen har til formål at regulere ansvarsfordelingen mellem forsvarsministeren, forsvarschefen og Forsvarsstaben.

Til § 12

Bestemmelsen svarer med en ændring af stk. 1 til gældende lovs § 5.

Ad stk. 1 og 2. Beslutning om danske styrkers indsættelse i internationalt regi træffes i hvert enkelt tilfælde af den danske regering. Ved afgivelse af styrker m.v., der indsættes til løsning af opgaver, hvor de pågældende styrker er bemyndiget til at anvende militære magtmidler mod fremmed stat ud over selvforsvar, vil Folketingets samtykke forudgående blive indhentet i overensstemmelse med grundlovens § 14, stk. 2.

Specielt til stk. 1 bemærkes, at sådanne afgivelser normalt arrangeres efter aftale mellem Danmark og de relevante parter. De dele af forsvarschefens kommando, som vedrører styrkernes operative anvendelse og visse logistiske forhold, kan delegeres inden for delinerede rammer. Begrænsninger i de danske styrkers anvendelse vil fremgå af mandatet til styrken samt af aftalen vedrørende den konkrete operation. Således fastlægges styrkens detaljerede opgave og myndighed, herunder mulighed for magtanvendelse ligesom der normalt sættes begrænsninger for styrkens geografiske anvendelse. Det forudsættes, at ændringer i sådanne vilkår for afgivelsen af styrker alene kan finde sted efter nærmere forhandling mellem de relevante parter og danske myndigheder. I de tilfælde hvor dele af forsvarschefens kommando måtte være delegeret opretholdes fuld national kommando blandt andet med henblik på at sikre, at styrkerne alene anvendes i overensstemmelse med den indgåede aftale. Det vil yderligere gennem instruktion til den danske kommandohavende for de afgivne styrker blive sikret, at den kommandohavende kan forelægge ordre m.v. som efter dennes opfattelse kan være i strid med aftalen om afgivelse, for nationale danske myndigheder. Ansvar for administrative forhold m.v. vedrørende det afgivne personel vil forblive et nationalt anliggen-

de, ligesom der ikke med kommandodelegationen overdrages jurisdiktionskompetence over personellet til chefen for den pågældende internationale styrke eller mission.

I de tilfælde, hvor Danmarks sikkerhed er truet, vil de afgivne styrker umiddelbart kunne hjemkaldes. I andre situationer vil styrkerne først kunne hjemkaldes efter udløbet af et efter omstændighederne rimeligt varsel, medmindre helt afgørende forudsætninger for afgivelsen måtte briste.

I forhold til gældende bestemmelse er indsættelse af styrker ikke begrænset til opgaver under FN og OSCE. Også eventuelle opgaver i lignende regi vil være dækket af bestemmelsen.

På denne baggrund er den foreslåede ordning ikke omfattet af den særlige bestemmelse i grundlovens § 20.

Særligt vedrørende stk. 2 bemærkes, at ved afgivelse af styrker til NATO i forbindelse med NATO's eventuelle rolle som udførende organisation finder det oven for under stk. 1 anførte tilsvarende anvendelse. Også hvor NATO ikke fungerer som udførende organisation, herunder ved egentlige forsvarsmæssige foranstaltninger, kan delegation af forsvarschefens kommando alene ske, for så vidt angår de dele af kommandoen, der vedrører styrkernes operative anvendelse og visse logistiske forhold, idet der via de fast etablerede godkendelses-, kommando- og konsultationsprocedurer inden for NATO udøves effektiv national kontrol med de afgivne styrkers anvendelse m.v. Ansvar for administrative forhold m.v. vedrørende det afgivne personel vil forblive et nationalt dansk anliggende, ligesom der ikke med kommandodelegationen overdrages jurisdiktionskompetence over personellet til NATO-myndigheder. Jurisdiktionsspørgsmål afgøres efter "Overenskomst mellem deltagerne i Den Nordatlantiske Traktat vedrørende status for deres styrker".

Ad stk. 3. Bestemmelsen svarer til gældende lov og giver forsvarschefen mulighed for efter forsvarsministerens bemyndigelse at delegerer dele af sin kommando over de militære styrker til Chefen for Forsvarets Operative Styrker.

Til § 13

Bestemmelsen er ny og har til formål at lovfæste Forsvarets Efterretningstjenestes organisatoriske placering og opgaver. Der tilsigtes ikke med bestemmelsen en ændring af de nugældende forhold, som de er fastsat ved forsvarsministerens direktiver til tjenesten.

Forsvarets Efterretningstjeneste er som nævnt i bestemmelsen underlagt forsvarsministeren og virker direkte under ansvar over for denne. Forsvarsministeren

udsteder bestemmelser for tjenestens virksomhed og opgaveløsning og varetager på regeringens vegne den overordnede kontrol med tjenesten. Forsvarschefen prioriterer inden for rammerne af gældende bestemmelser Forsvarets Efterretningstjenestes løsning af militære opgaver.

Som nævnt i bestemmelsen har Forsvarets Efterretningstjeneste til opgave at indsamle, bearbejde og formidle informationer om forhold i udlandet af betydning for Danmarks sikkerhed, herunder for danske militære enheder og andre, som er udsendt til løsning af internationale opgaver. Forsvarets Efterretningstjeneste skal endvidere kunne tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for totalforsvaret. Den efterretningsmæssige virksomhed er rettet mod forhold i udlandet, hvor Forsvarets Efterretningstjeneste indhenter militære, politiske, økonomiske og teknisk-videnskabelige informationer af betydning for danske sikkerhedsinteresser. Disse informationer indhentes over et bredt spektrum af muligheder, herunder elektronisk efterretningsindhentning, ligesom Forsvarets Efterretningstjeneste samarbejder med udenlandske partnere.

Efter forsvarsministerens bestemmelse leder og kontrollerer Forsvarets Efterretningstjeneste på forsvarschefens vegne den militære sikkerhedstjeneste, herunder sikkerhedstjeneste i relation til private virksomheders arbejde på forsvarsområdet.

Forsvarets Efterretningstjeneste orienterer løbende forsvarsministeren om virksomheden, herunder om samarbejdet med udenlandske partnere.

Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesternes, der er nedsat ved lov nr. 378 af 6. juli 1988, vil i overensstemmelse med hidtidig praksis blive holdt orienteret om Forsvarets Efterretningstjenestes forhold samt om væsentlige omstændigheder af sikkerhedsmæssig karakter eller vedrørende udenrigspolitiske spørgsmål, som er af betydning for Forsvarets Efterretningstjenestes virksomhed.

Til § 14

Suverænitetsopgaven omfatter overvågning og suverænitetshævdelse i form af kontrol af fremmede orlogsfartøjer og andre statsskibes samt militære luftfartøjer adgang til de danske og de nordatlantiske dele af rigsfællesskabets territorium og tilstødende områder for at kunne konstatere og afvise krænkelse af dansk suverænitet. Bestemmelsen skaber entydig hjemmel inden for et område, der traditionelt har været reguleret ved kgl. anordning, senest kongelig anordning nr. 224 af 16. april 1999 om fremmede orlogsfartøjer og militære luftfartøjer adgang til dansk om-

råde under fredsforhold. Bestemmelsen skal i øvrigt ses i sammenhæng med adgangen til at regulere sejladss og lufttrafik under krig eller andre ekstraordinære forhold, jf. lovforslagets § 17, stk. 1, nr. 2 og 3, som svarer til gældende lovs § 7.

Til § 15

Bestemmelsen er ny og skal erstatte kgl. anordning af 2. oktober 1940 angående politimyndighed for søværnets skibe og luftfartøjer. Forsvaret tillægges i medfør af bestemmelsen bemyndigelse til at udøve politimyndighed til søs og i luften. Politiet har generel hjemmel til at udøve politimyndighed, men råder ikke over skibsmateriel til egenhændigt og i alle situationer at kunne udøve denne til søs. Det er således hensigtsmæssigt, at forsvaret i forbindelse med sin øvrige opgavevaretagelse til søs kan udøve politimyndighed. Forsvaret assisterer og støtter endvidere så vidt muligt politiet til søs og i luften, jf. bemærkningerne til § 7. Det er hensigten efter forhandling med Justitsministeriet at fastsætte nærmere bestemmelser om forsvarets udøvelse af politimyndighed til søs og i luften med hjemmel i denne lov.

Til § 16

Bestemmelsen svarer med en sproglig præcisering til gældende lovs § 6.

Bestemmelsen stammer fra lov nr. 276 af 18. juni 1951 og blev indsat i forlængelse af oprettelsen af hjemmевærnet i 1948. Hensigten var og er fortsat at gøre det ulovligt at oprette private militære grupper, sammenslutninger m.v. uden for forsvarets, herunder hjemmевærnets, organisation. Deltagelse i en ulovlig militær organisation eller gruppe straffes efter straffelovens § 114, stk. 2, med bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder fængsel i indtil 2 år. Samme strafferamme fastsættes, jf. lovforslagets § 18, stk. 1, for de tilfælde, hvor oprettelsen af en ulovlig militær organisation ikke kan sidestilles med deltagelse, og

hvor gerningsindholdet i straffelovens § 114, stk. 2, således ikke er opfyldt.

Til § 17

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 7 og har til formål at regulere forsvarsministerens beføjelser under krig eller andre ekstraordinære forhold.

Til § 18

Bestemmelsen svarer med enkelte ændringer til gældende lovs § 8.

Ad stk. 1. Denne bestemmelse har til hensigt at sikre, at overtrædelser af lovforslagets § 16 om oprettelsen af en ulovlig militær organisation kan straffes efter straffelovens § 114, stk. 2.

Ad stk. 2 og 3. Da formentlig ikke alle forhold, der omfattes af lovforslagets § 17, vil kunne straffes efter straffelovens § 110c, er en selvstændig straffebestemmelse, som svarer til strafferammen i straffelovens § 110c, medtaget. Det følger af lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf m.v., at idømmelse af hæfte afskaffes fra 1. juli 2001 og erstattes af idømmelse af fængsel indtil 4 måneder. Lovforslagene er justeret i overensstemmelse hermed.

Ad stk. 4. Der er alene tale om en sproglig ændring af bestemmelsen. Det kollektive bødeansvar efter stk. 4 omfatter ikke overtrædelse af stk. 1, idet der i disse tilfælde alene vil være tale om et personligt strafansvar for deltagere i den ulovlige sammenslutning.

Til § 19

Loven foreslås at træde i kraft 1. marts 2001. Lov nr. 909 af 8. december 1993 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. ophæves samtidig hermed.

Til § 20

Der er her tale om en overgangsbestemmelse som følge af, at loven foreslås at træde i kraft 1. marts 2001 og lov nr. 432 af 31. maj 2000 først ophæver hæftestraf 1. juli 2001.

Betænkning afgivet af Forsvarsudvalget den 1. februar 2001

Betænkning

over

Forslag til lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.

[af forsvarsministeren (Hans Hækkerup)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 29. november 2000 og var til 1. behandling den 8. december 2000. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Forsvarsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af SF og EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Dansk Folkepartis medlem af udvalget lægger vægt på, at lovforslaget indeholder en række fornuftige initiativer, som bl.a. udspringer af beretningen »Fremtidens Forsvar«, der blev udgivet af Forsvarskommissionen i 1998. Således støtter Dansk Folkeparti i store træk den foretagne modernisering af lovgrundlaget for det danske forsvar. Dansk Folkeparti finder dog anledning til at fremhæve to forhold, der kan give anledning til bekymring. Det ene forhold vedrører det aktuelle trusselsbillede, som både fremhæves i beretningen fra Forsvarskommissionen samt i bemærkningerne til lovforslaget. Det fremgår således bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget, at der på nuværende tidspunkt ikke kan identificeres nogen direkte militær trussel mod dansk territorium. Efter Dansk Folkepartis vurdering skal

man altid være forsigtig med at udstede den slags garantier. Det andet forhold vedrører den omstændighed, at der med lovforslaget tilsyneladende er et skred i gang hen imod, at det danske forsvar i stigende omfang skal anvendes til internationale opgaver langt fra Danmarks grænser. Ifølge Dansk Folkeparti er der tale om opgaver, der ikke tjener det egentlige formål med at forsvare Danmarks territorium og dermed tillige territorialrelateret forsvar i NATO-regi. Med dette skred i opgaveprioriteringen accepteres det i stigende grad, at dansk nationalt forsvar til stidighed udhules, samtidig med at ressourcerne bruges uden for landets grænser. Dansk Folkeparti vil dog ikke udelukke, at der i visse situationer kan blive brug for, at Danmark engagerer sig i sådanne aktioner. Imidlertid vil Dansk Folkeparti gerne advare imod, at internationale aktioner fremover bliver hovedopgaven for det danske forsvar.

Et *mindretal* i udvalget (SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Frihed 2000 og Demokratisk Folkeparti var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

Ingrid Rasmussen (S) nfmd. Poul Andersen (S) Lotte Bundsgaard (S) Anna-Marie Hansen (S)
Per Kaalund (S) Villy Søvndal (SF) Arne Melchior (CD) Morten Helveg Petersen (RV)
Søren Søndergaard (EL) Svend Aage Jensby (V) Ellen Kristensen (V) Erik Jacobsen (V)
Anders Mølgaard Jensen (V) Helge Adam Møller (KF) fmd. Kaj Ikast (KF) Peter Skaarup (DF)
Jann Sjursen (KRF)

Folketingets sammensætning

Socialdemokratiet (S)	64 *	Enhedslisten (EL)	5
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43 *	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Det Konservative Folkeparti (KF)	16 **	Frihed 2000 (FRI)	4
Socialistisk Folkeparti (SF)	13	Valgt på Færøerne (FÆR)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Demokratisk Folkeparti (DMF)	1
Centrum-Demokraterne (CD)	8	Uden for partierne (UP)	3
Det Radikale Venstre (RV)	7		

* Heraf 1 medlem valgt i Grønland

** Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag omdelt på L 126 i FOU

Bilagsnr.	Titel
1	Åbning for spørgsmål
2	Udkast til betænkning over L 126

Bekendtgørelse af lov om hjemmeværnet

Hermed bekendtgøres lov nr. 123 af 27. februar 2001 om hjemmeværnet.

Kapitel 1

Opgaver og organisation m.v.

§ 1. Hjemmeværnet deltager som en del af det militære forsvar i løsningen af de opgaver, der påhviler hæren, søværnet og flyvevåbnet.

Stk. 2. Hjemmeværnets virksomhed tilrettelægges således, at de frivilliges opgaver i muligt omfang udføres i nærheden af den enkeltes hjemegn.

§ 2. Hjemmeværnet består af Hjemmeværnskommandoen, hærhjemmeværnet, marinehjemmeværnet og flyverhjemmeværnet samt organer til støtte herfor.

Stk. 2. Hjemmeværnsledelsen består af chefen for hjemmeværnet og den kommitterede for hjemmeværnet. Hjemmeværnsledelsen er over for forsvarsministeren ansvarlig for hjemmeværnets samlede virke.

Stk. 3. Hjemmeværnsstaben bistår hjemmeværnsledelsen med løsningen af de opgaver, der påhviler denne.

Stk. 4. Hjemmeværnsledelsen og hjemmeværnsstaben indgår i Hjemmeværnskommandoen.

§ 3. Hjemmeværnet hører administrativt under forsvarsministeren.

Stk. 2. Når enheder af hjemmeværnet deltager i værnenes øvelser, er de deltagende hjemmeværnsenheder operativt underlagt vedkommen-
de værnsenhed.

Stk. 3. Når hjemmeværnet eller dele heraf un-

der krig eller andre ekstraordinære forhold beordres til at deltage i løsningen af forsvarsmæssige opgaver, overtager forsvarschefen kommandoen over de deltagende hjemmeværnsenheder.

§ 4. Chefen for hjemmeværnet fastsætter bestemmelser for uddannelsen i hjemmeværnet og er forsvarschefens rådgiver i militære anliggender, der vedrører hjemmeværnet.

Stk. 2. Den kommitterede for hjemmeværnet er leder af arbejdet for tilgang til hjemmeværnet og det folkelige arbejde inden for dette. Den kommitterede virker for et godt forhold mellem hjemmeværnet og befolkningen og fastsætter bestemmelser for hjemmeværnets informationsvirksomhed. Den kommitterede har et antal hjemmeværnskonsulenter til sin rådighed.

Stk. 3. Hjemmeværnets landsråd rådgiver hjemmeværnsledelsen vedrørende hjemmeværnets overordnede udvikling og planlægning.

§ 5. Sammensætningen og organisationen af hjemmeværnet fastsættes i øvrigt af forsvarsministeren.

Kapitel 2

Personel

§ 6. Hjemmeværnets personel omfatter:

- 1) Personel, der er ansat eller indkaldt til tjeneste i hjemmeværnet.
- 2) Frivillige i hjemmeværnet.

Stk. 2. Det i stk. 1, nr. 1 nævnte personel er omfattet af lov om forsvarets personel.

Kapitel 3

Frivillige i hjemmевærnet

§ 7. Som frivillige i hjemmевærnet kan optages mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, og som

- 1) har dansk indfødsret, jf. dog stk. 2,
- 2) er egnede til tjeneste i hjemmевærnet,
- 3) er bosiddende her i landet, jf. dog stk. 2,
- 4) har arbejdsplads eller fast bopæl inden for den hjemmевærnsenheds område, i hvilken de søger optagelse, og som
- 5) er værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter.

Stk. 2. Forsvarsministeren kan tillade, at en person, der ikke har dansk indfødsret eller ikke er bosiddende her i landet, optages som frivillig i hjemmевærnet, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider mod overenskomst med fremmed stat.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan bestemme, at personer, der er ansat ved bestemte myndigheder og virksomheder, eller som har mødepligt ved forsvarrets øvrige myndigheder eller redningsberedskabet, ikke eller kun under bestemte betingelser kan optages som frivillige i hjemmевærnet.

§ 8. Frivillige i hjemmевærnet er militært personel og omfatter befalingsmænd og menige, der indordnes i en rækkefølge af militære grader efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse.

Stk. 2. Befalingsmænd omfatter personel af officersgruppen og sergentgruppen.

§ 9. Landet opdeles i et antal distriktsområder, for hvilke der oprettes distriktsudvalg. Udvalgene træffer afgørelse om optagelse af frivillige i hjemmевærnet. Udvalgenes afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Distriktsudvalgene består af en formand og 4 til 8 medlemmer, der udpeges for 4 år ad gangen. Formanden udpeges af forsvarsministeren, der også udpeger de øvrige medlemmer efter indstilling fra Kommunernes Landsforening, for distrikter, der er beliggende i København og Frederiksberg kommuner, dog efter indstilling fra henholdsvis Københavns og Frederiksberg Kommunalbestyrelse. For et distriktsområde, der omfatter dele af Københavns kommune, og andre kommuner, bestemmer forsvarsministeren, hvorledes de 4 til 8 medlemmer indstilles.

Stk. 3. Et distriktsområde kan inddeles i underområder. Distriktsudvalgene kan for hvert underområde udpege indtil 3 personer til at bistå sig med arbejdet.

Stk. 4. Forsvarsministeren fastsætter de nærmere bestemmelser for distriktsudvalgenes nedsettelse og sagsbehandling.

Stk. 5. Udgifter i forbindelse med lægeundersøgelser og attestudstedelse, der er foretaget efter anmodning fra et distriktsudvalg, kan godtgøres efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren.

§ 10. Forsvarsministeren fastsætter regler for

- 1) udbetaling af ydelser m.v. til frivillige i hjemmевærnet og
- 2) godtgørelse til virksomheder, institutioner m.v. til dækning af udgifter ved ansattes deltagelse som frivillige i virksomhedshjemmевærn.

Stk. 2. Frivillige i hjemmевærnet, der forretter tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold, ydes løn m.v. efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren.

Kapitel 4

Uddannelse af frivillige i hjemmевærnet

§ 11. Frivillige i hjemmевærnet skal gennemgå uddannelse i hjemmевærnet i 100 timer det første år og i 50 timer om året i andet og tredje år, medmindre de har gennemgået den første samlede tjeneste som værnepligtige efter lov om forsvarrets personel eller tilsvarende uddannelse i forsaret.

Stk. 2. Frivillige i hjemmевærnet, der har gennemgået tjeneste eller uddannelse som nævnt i stk. 1, skal gøre tjeneste i hjemmевærnet i mindst 24 timer om året for fortsat at kunne have udleveret våben og ammunition m.v.

Stk. 3. Hjemmевærnet kan indgå aftale med frivillige i hjemmевærnet om løsning af særlige opgaver med udvidede krav til uddannelse og tjeneste.

Stk. 4. Afgørelse om, hvorvidt den enkelte frivillige opfylder kravet om uddannelse eller tjeneste, som nævnt i stk. 1 og 2, kan træffes af den nærmest foresatte chef, hvis afgørelse kan påklages til dennes nærmest foresatte chef. Afgørelser vedrørende stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 5

Pligter, rets- og straffeforhold for frivillige i hjemmeværnet

§ 12. En person optages som frivillig i hjemmeværnet ved at underskrive en kontrakt, hvorefter den pågældende skal

- 1) gennemgå uddannelse, jf. § 11,
- 2) forrette tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold,
- 3) give møde i fredstid ved katastrofealarm,
- 4) overholde reglerne for den militære sikkerhed også efter udtreden af hjemmeværnet,
- 5) opbevare og vedligeholde personlig udrustning, herunder våben, mundering og ammunition, i overensstemmelse med de forskrifter, der er fastsat herfor,
- 6) yde erstatning for tab af den udleverede udrustning eller for skade på denne efter de almindelige erstatningsregler og
- 7) overholde de tjenstlige bestemmelser, der i øvrigt er fastsat for frivillige i hjemmeværnet.

Stk. 2. Frivillige i hjemmeværnet, der ikke er bosiddende her i landet, må ikke opbevare våben og ammunition på deres bopæl.

Stk. 3. Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan frivillige i hjemmeværnet ikke bringe kontraktforholdet til ophør.

Stk. 4. Bortset fra de i stk. 2¹⁾ nævnte tilfælde kan frivillige i hjemmeværnet opsiges deres kontrakt med 3 måneders varsel.

Stk. 5. En frivillig befalingsmand skal fratræde som befalingsmand senest med udgangen af den måned, hvori den pågældende fylder 60 år, medmindre andet aftales i hvert enkelt tilfælde.

Stk. 6. Kontrakten kan af hjemmeværnet ophæves uden varsel, hvis den frivillige ikke længere opfylder de betingelser, der er fastsat for optagelse i hjemmeværnet, eller tilsidesætter de pligter, der påhviler den pågældende i forbindelse med tjenesten.

§ 13. Frivillige i hjemmeværnet er kun under krig eller andre ekstraordinære forhold omfattet af reglerne i militær straffelov og militær retsplejelov.

§ 14. Tjenstlige forseelser, der begås af frivillige, kan afgøres med anvendelse af disciplinære midler.

Stk. 2. Som disciplinære midler kan anvendes mundtlige og skriftlige tilrettevisninger samt bortvisning fra uddannelsen på skoler og kurser.

Stk. 3. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler om anvendelse af disciplinære midler og om, hvem der skal have myndighed til at anvende disse.

§ 15. Afgørelser efter § 14 skal på begæring af den, der er pålagt et disciplinært middel, indbringes for rettergangschefen.

Stk. 2. Indbringelse af en afgørelse for rettergangschefen har ikke opsættende virkning.

§ 16. Forsvarsministeren fastsætter regler for ydelse af erstatning, herunder for tab af forsørger, samt godtgørelse for varigt men til frivillige i hjemmeværnet, som i tjenesten rydder, bortsprænger, fjerner eller destruerer ammunition, sprængstoffer og lignende i fredstid, for hvis fremstilling og udlægning det danske forsvar ikke er ansvarligt, og som omkommer eller påføres varigt men under eller som følge af denne tjeneste.

Stk. 2. Erstatning for tab af forsørger udbetales til den efterladte ægtefælle, samlever eller børn under 21 år. Såfremt der ikke efterlades nogen berettiget til erstatning for tab af forsørger, udbetales en erstatning til boet. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 3. Det er en betingelse for udbetaling af ydelser efter stk. 1, at hændelsen ikke kan tilregnes den skadelidte som forsætlig skadeforvoldelse på sig selv.

Stk. 4. Størrelsen af erstatninger og godtgørelser for varigt men fastsættes på de årlige bevilningslove.

Kapitel 6

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 17. Loven træder i kraft den 1. marts 2001.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 231 af 26. maj 1982 om hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 29. marts 1999.

Stk. 3. Regler udstedt i medfør af lov nr. 231 af 26. maj 1982 om hjemmeværnet er fortsat gældende, indtil de ændres med hjemmel i denne lov.

§ 18. I lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 527 af 6. juli 1998, foretages følgende ændring:

§ 1 affattes således:

»§ 1. Loven omfatter personel, der er ansat eller indkaldt til tjeneste i det militære forsvar.

samt militært personel, der er afskediget eller hjemsendt, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 3, § 11, stk. 2 og §§ 11 a-11 d gælder for alt personel inden for Forsvarsministeriets område, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Loven omfatter ikke frivillige i hjemmeværnet.«

Forsvarsministeriet, den 20. august 2001

JAN TRØJBORG

/ Niels A. K. Olsen

¹⁾ Skal rettelig være stk. 3.

Fremsat den 29. november 2000 af forsvarsministeren (Hans Hækkerup)

Forslag

til

Lov om hjemmевærnet

Kapitel 1

Opgaver og organisation m.v.

§ 1. Hjemmевærnet deltager som en del af det militære forsvar i løsningen af de opgaver, der påhviler hæren, søværnet og flyvevåbnet.

Stk. 2. Hjemmевærnets virksomhed tilrettelægges således, at de frivilliges opgaver i muligt omfang udføres i nærheden af den enkelte hjemmegn.

§ 2. Hjemmевærnet består af Hjemmевærnskommandoen, hærhjemmевærnet, marinehjemmевærnet og flyverhjemmевærnet samt organer til støtte herfor.

Stk. 2. Hjemmевærnsledelsen består af chefen for hjemmевærnet og den kommitterede for hjemmевærnet. Hjemmевærnsledelsen er over for forsvarsministeren ansvarlig for hjemmевærnets samlede virke.

Stk. 3. Hjemmевærnsstaben bistår hjemmевærnsledelsen med løsningen af de opgaver, der påhviler denne.

Stk. 4. Hjemmевærnsledelsen og hjemmевærnsstaben indgår i Hjemmевærnskommandoen.

§ 3. Hjemmевærnet hører administrativt under forsvarsministeren.

Stk. 2. Når enheder af hjemmевærnet deltager i værnens øvelser, er de deltagende hjemmевærnsenheder operativt underlagt vedkommende værnsenhed.

Stk. 3. Når hjemmевærnet eller dele heraf under krig eller andre ekstraordinære forhold beordres til at deltage i løsningen af forsvarsmæssige opgaver, overtager forsvarschefen kommandoen over de deltagende hjemmевærnsenheder.

§ 4. Chefen for hjemmевærnet fastsætter bestemmelser for uddannelsen i hjemmевærnet og er forsvarschefens rådgiver i militære anliggender, der vedrører hjemmевærnet.

Stk. 2. Den kommitterede for hjemmевærnet er leder af arbejdet for tilgang til hjemmевærnet og det folkelige arbejde inden for dette. Den kommitterede virker for et godt forhold mellem hjemmевærnet og befolkningen og fastsætter bestemmelser for hjemmевærnets informationsvirksomhed. Den kommitterede har et antal hjemmевærnskonsulenter til sin rådighed.

Stk. 3. Hjemmевærnets landsråd rådgiver hjemmевærnsledelsen vedrørende hjemmевærnets overordnede udvikling og planlægning.

§ 5. Sammensætningen og organisationen af hjemmевærnet fastsættes i øvrigt af forsvarsministeren.

Kapitel 2

Personel

§ 6. Hjemmевærnets personel omfatter:

- 1) Personel, der er ansat eller indkaldt til tjeneste i hjemmевærnet.
- 2) Frivillige i hjemmевærnet.

Stk. 2. Det i stk. 1, nr. 1 nævnte personel er omfattet af lov om forsvarets personel.

Kapitel 3

Frivillige i hjemmeværnet

§ 7. Som frivillige i hjemmeværnet kan optages mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, og som

- 1) har dansk indfødsret, jf. dog stk. 2,
- 2) er egnede til tjeneste i hjemmeværnet,
- 3) er bosiddende her i landet, jf. dog stk. 2,
- 4) har arbejdsplads eller fast bopæl inden for den hjemmeværnsområdes område, i hvilken de søger optagelse, og som
- 5) er værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter.

Stk. 2. Forsvarsministeren kan tillade, at en person, der ikke har dansk indfødsret eller ikke er bosiddende her i landet, optages som frivillig i hjemmeværnet, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider mod overenskomst med fremmed stat.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan bestemme, at personer, der er ansat ved bestemte myndigheder og virksomheder, eller som har mødepligt ved forsvarrets øvrige myndigheder eller redningsberedskabet, ikke eller kun under bestemte betingelser kan optages som frivillige i hjemmeværnet.

§ 8. Frivillige i hjemmeværnet er militært personel og omfatter befalingsmænd og menige, der indordnes i en rækkefølge af militære grader efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse.

Stk. 2. Befalingsmænd omfatter personel af officersgruppen og sergentgruppen.

§ 9. Landet opdeles i et antal distriktsområder, for hvilke der oprettes distriktsudvalg. Udvalgene træffer afgørelse om optagelse af frivillige i hjemmeværnet. Udvalgenes afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Distriktsudvalgene består af en formand og 4 til 8 medlemmer, der udpeges for 4 år ad gangen. Formanden udpeges af forsvarsministeren, der også udpeger de øvrige medlemmer efter indstilling fra Kommunernes Landsforening, for distrikter, der er beliggende i København og Frederiksberg kommuner, dog efter indstilling fra henholdsvis Københavns og Frederiksberg Kommunalbestyrelse. For et distriktsområde, der omfatter dele af Københavns kommune, og andre kommuner, bestemmer forsvarsministeren, hvorledes de 4 til 8 medlemmer indstilles.

Stk. 3. Et distriktsområde kan inddeles i underområder. Distriktsudvalgene kan for hvert underområde udpege indtil 3 personer til at bistå sig med arbejdet.

Stk. 4. Forsvarsministeren fastsætter de nærmere bestemmelser for distriktsudvalgenes nedsettelse og sagsbehandling.

Stk. 5. Udgifter i forbindelse med lægeundersøgelser og attestudstedelse, der er foretaget efter anmodning fra et distriktsudvalg, kan godtgøres efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren.

§ 10. Forsvarsministeren fastsætter regler for

- 1) udbetaling af ydelser m.v. til frivillige i hjemmeværnet og
- 2) godtgørelse til virksomheder, institutioner m.v. til dækning af udgifter ved ansattes deltagelse som frivillige i virksomhedshjemmeværn.

Stk. 2. Frivillige i hjemmeværnet, der forretter tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold, ydes løn m.v. efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren.

Kapitel 4

Uddannelse af frivillige i hjemmeværnet

§ 11. Frivillige i hjemmeværnet skal gennemgå uddannelse i hjemmeværnet i 100 timer det første år og i 50 timer om året i andet og tredje år, medmindre de har gennemgået den første samlede tjeneste som værnepligtige efter lov om forsvarrets personel eller tilsvarende uddannelse i forsaret.

Stk. 2. Frivillige i hjemmeværnet, der har gennemgået tjeneste eller uddannelse som nævnt i stk. 1, skal gøre tjeneste i hjemmeværnet i mindst 24 timer om året for fortsat at kunne have udleveret våben og ammunition m.v.

Stk. 3. Hjemmeværnet kan indgå aftale med frivillige i hjemmeværnet om løsning af særlige opgaver med udvidede krav til uddannelse og tjeneste.

Stk. 4. Afgørelse om, hvorvidt den enkelte frivillige opfylder kravet om uddannelse eller tjeneste, som nævnt i stk. 1 og 2, kan træffes af den nærmest foresatte chef, hvis afgørelse kan påklages til dennes nærmest foresatte chef. Afgørelser vedrørende stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 5

Pligter, rets- og straffeforhold for frivillige i hjemmeværnet

§ 12. En person optages som frivillig i hjemmeværnet ved at underskrive en kontrakt, hvorefter den pågældende skal

- 1) gennemgå uddannelse, jf. § 11,
- 2) forrette tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold,
- 3) give møde i fredstid ved katastrofealarm,
- 4) overholde reglerne for den militære sikkerhed også efter udtræden af hjemmeværnet,
- 5) opbevare og vedligeholde personlig udrustning, herunder våben, mundering og ammunition, i overensstemmelse med de forskrifter, der er fastsat herfor,
- 6) yde erstatning for tab af den udleverede udrustning eller for skade på denne efter de almindelige erstatningsregler og
- 7) overholde de tjenstlige bestemmelser, der i øvrigt er fastsat for frivillige i hjemmeværnet.

Stk. 2. Frivillige i hjemmeværnet, der ikke er bosiddende her i landet, må ikke opbevare våben og ammunition på deres bopæl.

Stk. 3. Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan frivillige i hjemmeværnet ikke bringe kontraktforholdet til ophør.

Stk. 4. Bortset fra de i stk. 2 nævnte tilfælde kan frivillige i hjemmeværnet opsiges deres kontrakt med 3 måneders varsel.

Stk. 5. En frivillig befalingsmand skal fratræde som befalingsmand senest med udgangen af den måned, hvori den pågældende fylder 60 år, medmindre andet aftales i hvert enkelt tilfælde.

Stk. 6. Kontrakten kan af hjemmeværnet ophæves uden varsel, hvis den frivillige ikke længere opfylder de betingelser, der er fastsat for optagelse i hjemmeværnet, eller tilsidesætter de pligter, der påhviler den pågældende i forbindelse med tjenesten.

§ 13. Frivillige i hjemmeværnet er kun under krig eller andre ekstraordinære forhold omfattet af reglerne i militær straffelov og militær retsplejelov.

§ 14. Tjenstlige forseelser, der begås af frivillige, kan afgøres med anvendelse af disciplinære midler.

Stk. 2. Som disciplinære midler kan anvendes mundtlige og skriftlige tilrettevisninger samt bortvisning fra uddannelsen på skoler og kurser.

Stk. 3. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler om anvendelse af disciplinære midler og om, hvem der skal have myndighed til at anvende disse.

§ 15. Afgørelser efter § 14 skal på begæring af den, der er pålagt et disciplinært middel, indbringes for rettergangschefen.

Stk. 2. Indbringelse af en afgørelse for rettergangschefen har ikke opsættende virkning.

§ 16. Forsvarsministeren fastsætter regler for ydelse af erstatning, herunder for tab af forsørger, samt godtgørelse for varigt men til frivillige i hjemmeværnet, som i tjenesten rydder, bortsprænger, fjerner eller destruerer ammunition, sprængstoffer og lignende i fredstid, for hvis fremstilling og udlægning det danske forsvar ikke er ansvarligt, og som omkommer eller påføres varigt men under eller som følge af denne tjeneste.

Stk. 2. Erstatning for tab af forsørger udbetales til den efterladte ægtefælle, samlever eller børn under 21 år. Såfremt der ikke efterlades nogen berettiget til erstatning for tab af forsørger, udbetales en erstatning til boet. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 3. Det er en betingelse for udbetaling af ydelser efter stk. 1, at hændelsen ikke kan tilregnes den skadelidte som forsætlig skadeforvoldelse på sig selv.

Stk. 4. Størrelsen af erstatninger og godtgørelser for varigt men fastsættes på de årlige bevilningslove.

Kapitel 6

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 17. Loven træder i kraft den 1. marts 2001.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 231 af 26. maj 1982 om hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 29. marts 1999.

Stk. 3. Regler udstedt i medfør af lov nr. 231 af 26. maj 1982 om hjemmeværnet er fortsat gældende, indtil de ændres med hjemmel i denne lov.

§ 18. I lov om forswarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 527 af 6. juli 1998, foretages følgende ændring:

§ 1 affattes således:

»§ 1. Loven omfatter personel, der er ansat eller indkaldt til tjeneste i det militære forsvar, samt militært personel, der er afskediget eller hjemsendt, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 3, § 11, stk. 2 og §§ 11 a-11 d gælder for alt personel inden for Forsvarsministeriets område, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Loven omfatter ikke frivillige i hjemmeværnet.«

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Vedrørende Folketingets behandling af lov nr. 231 af 26. maj 1982 om hjemmeværnet henvises til Folketingstidende 1981/1982 sp. 579, 920, 7079 og 7460 samt tillæg A sp. 1339, tillæg B sp. 625 og tillæg C sp. 373.

Vedrørende Folketingets behandling af lov nr. 232 af 26. maj 1982 om forsvarets personel henvises til Folketingstidende 1981/1982 sp. 579, 920, 7079 og 7460 samt tillæg A sp. 1363, tillæg B sp. 625 og tillæg C sp. 379.

Vedrørende Folketingets behandling af lov nr. 307 af 4. juni 1986 om ændring af lov om forsvarets personel henvises til Folketingstidende 1985/1986 sp. 832, 1490, 11837 og 12514 samt tillæg A sp. 1097, tillæg B sp. 1729 og 2247 og tillæg C sp. 1005.

Vedrørende Folketingets behandling af lov nr. 910 af 8/12 1993 om ændring af lov om forsvarets personel, lov om hjemmeværnet, lov om statens uddannelsesstøtte og lov om værnepligtsorlov m.v. henvises til Folketingstidende 1993/1994 sp. 88, 385, 2455 og 2999 samt tillæg A sp. 31, tillæg B sp. 55 og 101 og tillæg C sp. 39.

Vedrørende Folketingets behandling af lov nr. 232 af 2. april 1997 om ændring af forskellige lovbestemmelser om Københavns Kommune henvises til Folketingstidende 1996/1997 sp. 1710, 4045 og 5006 samt tillæg A sp. 1838 og 1851, tillæg B sp. 303 og 406 og tillæg C sp. 306.

Vedrørende Folketingets behandling af lov nr. 127 af 25. februar 1998 om ændring af lov om forsvarets personel, lov om hjemmeværnet, lov om ferie og lov om orlov henvises til Folketingstidende 1997/1998 (1. samling) sp. 1920, 3917 og 4228 samt tillæg A sp. 2160 og 2173, tillæg B sp. 254 og tillæg C sp. 362.

Lovforslaget tilsigter en afløsning af lov om hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 29. marts 1999. Med lovforslaget foreslås en justering af gældende lov som en følge af den af Forsvarskommissionen af 1997 foreslåede ændring af lov om forsvarets personel, jf. beretningen »Fremtidens Forsvar«, der

blev udgivet i december 1998. Forsvarskommissionens beretning og anbefalinger kan i øvrigt bidrage til uddybning af de hensyn, der ligger til grund for lovforslaget.

Det er regeringens opfattelse, at den udvikling, der er sket på uddannelsesområdet i hjemmeværnet, hvor det fastansatte militære personel i vidt omfang er overført til samme uddannelsesstruktur som i det øvrige forsvar, giver mulighed for større fleksibilitet mellem det fastansatte militære personel i hjemmeværnet og i det øvrige forsvar. Sammenholdes hjemmeværnets forhold med det øvrige forsvars forhold og muligheder samt den sikkerhedspolitiske udvikling i øvrigt, hvor der er en øget vægtning af det internationale engagement inden for såvel fredsstøttende som tillidskabende og stabilitetsskabende aktiviteter, vurderer regeringen det hensigtsmæssigt, at hjemmeværnets fastansatte personel kan anvendes mere fleksibelt inden for Forsvarsministeriets område, herunder til deltagelse i internationale operationer. For at kunne benytte denne mulighed for udveksling mellem hjemmeværnets og det øvrige forsvars personel og med henblik på at skabe ensartede ansættelsesvilkår generelt for ansatte i det militære forsvar foreslås, at både militært og civilt ansat personel i hjemmeværnet fremover skal være omfattet af lov om forsvarets personel i lighed med ansatte i det øvrige militære forsvar. Den foreslåede ændring af lov om forsvarets personel til at omfatte alle civilt og militært ansatte i hjemmeværnet betyder, at en del af bestemmelserne i gældende lov om hjemmeværnet ikke er medtaget i dette lovforslag. Disse bestemmelser erstattes af og er i et vist omfang enslydende med bestemmelser i lov om forsvarets personel.

Hjemmeværnet skal fortsat kunne optage alle egnede, som ansøger om optagelse som frivillige i hjemmeværnet. Frivillige i hjemmeværnet vil fortsat ikke være omfattet af lov om forsvarets personel.

Regeringen finder, at den sikkerhedspolitiske udvikling giver hjemmeværnet mulighed for at påtage sig en række større og mere krævende opgaver, fordi der er længere tid til uddannelse og til at opstille enhe-

der. Hjemmeværnet vil kunne overtage eller deltage i visse af de opgaver, som for nærværende påhviler værnene.

Denne ændring af opgavekomplekset får ikke konsekvenser for frivillighedsprincippet. Ligesom de tidsmæssige krav til det personel, der varetager opgaver som hidtil, ikke ændres. Derimod vil den faktiske deltagelse i et vist antal tjenestetimer årligt fremover være afgørende for, om frivillige i hjemmeværnet kan have våben og ammunition m.v. udleveret.

Af hensyn til personellet's ændrede opgavekompleks er der med lovforslaget foretaget en ændring i hjemmegnsprincippet, hvorefter det er muligt at opstille enheder, der skal virke inden for et større geografisk område, såfremt hensynet til opgaven taler herfor.

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske konsekvenser for staten i indeværende eller nærmest følgende finansår. Ligeledes vurderes forslaget ikke at have økonomiske konsekvenser for kommuner eller amtskommuner.

Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget vurderes ikke at have væsentlige administrative konsekvenser for staten, kommuner eller amtskommuner.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget skønnes ikke at have væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Miljømæssige konsekvenser og forholdet til EU-retten

Der skønnes ikke at være væsentlige miljømæssige konsekvenser som følge af lovforslaget. Ligesom lovforslaget ikke ses at indeholde EU-retlige aspekter.

Hørte myndigheder

Lovforslaget har været i høring hos Statsministeriet, Finansministeriet, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Energiministeriet, Statsansattes Kartel, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation, Tjenestemænds og Overenskomstsansattes Kartel, Forsvarskommandoen, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarets Auditørkorps og Forsvarets Bygningstjeneste.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive Konsekvenser/mindreudgifter	Negative Konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Nej
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Nej
Miljømæssige konsekvenser	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for borgerne	Nej	Nej
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget ses ikke at indeholde EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Ad stk. 1. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 1, stk. 1 og fastslår, at hjemmeværnet deltager i løs-

ningen af værnernes opgaver som en del af det militære forsvar.

Ad stk. 2. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 1, stk. 2, med den ændring, at formuleringen af hjemmegnsprincippet i lovforslaget er ændret. Idet

blandt andet ordet »umiddelbart« er slettet fra lovteksten. Hensigten er at åbne mulighed for, at hjemmevernet bl.a. i forbindelse med tildeling af nye og større opgaver - som f.eks. at overtage ansvaret for sikring af samfundsvigtige objekter fra det øvrige forsvars lokalforsvarsenheder - og tillige mere krævende opgaver - som at betjene større materielsystemer - har mulighed for at opstille enheder, som skal kunne virke inden for et større geografisk område. Der er tale om en mulighed for at fravige det nævnte princip om opgavemæssig tilknytning til lokalområdet af hensyn til opgavens løsning og ud fra den betragtning, at visse opgaver ikke i det væsentligste er afhængig af, at man er i besiddelse af et grundigt lokalkendskab. Der er dog ikke ændret på det forhold, at der fortsat vurderes at være en betydelig fordel ved, at den enkelte i muligt omfang udfører opgaver så tæt på hjemmegerne som muligt. Fordelen er netop, at området, lokalbefolkningen og infrastrukturen er kendte faktorer, hvilket kan være af stor betydning.

Til § 2

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 2.

Ad stk. 1. Hjemmeværnets myndigheder og enheder henføres til hjemmeværnsgrenene efter de operative opgaver.

Ad stk. 2. Bestemmelsen har til formål at understrege, at chefen for hjemmeværnet og den kommitterede for hjemmeværnet tilsammen udgør hjemmeværnsledelsen, der efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse forestår hjemmeværnets ledelse dels i hjemmeværnets indre anliggender, dels i administrative og organisatoriske spørgsmål over for Forsvarsministeriet og værnene.

Ad stk. 3 og 4. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 2, stk. 3 og 4 og fastslår dels, at hjemmeværnsstaben bistår hjemmeværnsledelsen med opgaveløsning, dels at hjemmeværnsledelsen og Hjemmeværnsstaben indgår i Hjemmeværnskommandoen.

Til § 3

Ad stk. 1 og 2. Bestemmelserne svarer til gældende lovs § 3, stk. 1 og 2 og fastslår, at hjemmeværnet administrativt henhører under forsvarsministeren, og at hjemmeværnsenheder, der deltager i værnenes øvelser, operativt er underlagt vedkommende værnsenhed.

Ad stk. 3. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 3, stk. 3 med en enkelt justering af ordlyden, idet udtrykket »truende udsigt til krig« ændres til »andre ekstraordinære forhold«. Hensigten med bestemmelsen er at præcisere, at kommandoen over enheder af hjemmeværnet overgår til forsvarschefen på det tidspunkt,

hvor enhederne efter forsvarsministerens bestemmelse beordres til at deltage i løsningen af forsvarsmæssige opgaver, det vil sige, at de pågældende enheder aktiveres (»går på plads«) og gør sig rede til umiddelbart at løse pålagte opgaver. Denne ordning indebærer tillige, at forsvarschefen fastsætter de nærmere bestemmelser for, hvorledes de således aktiverede hjemmeværnsenheder indgår i de respektive værn. Hjemmeværnets politienheder kan tillige aktiveres på anmodning fra den stedlige politimester, der kan overtage kommandoen over de således aktiverede enheder.

Til § 4

Ad stk. 1. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 4, og det er således chefen for hjemmeværnet, der fastsætter bestemmelser om uddannelse både af hjemmeværnets frivillige og af det fastansatte personel. Selvom fastansat personel følger samme uddannelsesstruktur som det øvrige forsvar, er der grundlag for særlige hjemmeværnsspecifikke uddannelser i tillæg hertil.

Ad stk. 2. Bestemmelsen svarer med en enkelt præcisering til gældende lovs § 4, stk. 2. Til støtte for informationsvirksomheden har den kommitterede for hjemmeværnet en informationsorganisation. Den centrale informationsorganisation består af et antal informationskontorer. I Hjemmeværnsstaben er integreret en presse- og informationsafdeling.

Ad stk. 3. Bestemmelsen er ny og har til formål at lovfæste Hjemmeværnets landsråd. Dette er i overensstemmelse med Forsvarskommissionens beretning af december 1998. For at sikre frivillige i hjemmeværnet indflydelse på hjemmeværnets overordnede udvikling og planlægning gennem Hjemmeværnets landsråds rådgivning af hjemmeværnsledelsen er det kommissionens opfattelse, at hjemmeværnets rådsorganisation bør fastholdes og udbygges.

Til § 5

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 5 og har til formål at understrege, at forsvarsministeren fastsætter hjemmeværnets sammensætning og organisation.

Til § 6

Hjemmeværnets personel omfatter det militære personel og det civile personel, jf. § 6 i den gældende hjemmeværnslov. Det militære personel inddeles i militært personel ansat til fuld tjeneste i hjemmeværnet, frivilligt personel og værnepligtigt personel. Både personel ansat til tjeneste i hjemmeværnet og værnepligtige, der overføres til tjeneste i hjemmeværnet, foreslås omfattet af lov om forsvarets personel, hvori-

mod de frivilliges forhold fortsat reguleres i lov om hjemmевærnet, jf. bemærkningerne til § 18.

Til § 7

Bestemmelsen svarer med enkelte ændringer til gældende lovs § 9.

Ad stk. 1. I modsætning til gældende lov kan optagelse i hjemmевærnet først kunne ske fra det fyldte 18. år. Efter den nugældende lov kan optagelse ske allerede fra begyndelsen af det kalenderår, hvori den frivillige fylder 18 år. Ændringen skyldes, at Danmark i forbindelse med forhandlingerne om den frivillige til-lægsprotokol om børn i væbnede konflikter til FN-konventionen om barnets rettigheder har givet tilslutning til at arbejde for en generel aldersgrænse på 18 år for tvungen og frivillig rekruttering til forsvaret.

Ad stk. 2. I forhold til gældende lov er det tilføjet, at forsvarsministeren kan tillade, at en person, der ikke er bosiddende her i landet, optages som frivillig i hjemmевærnet, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider med overenskomst med fremmed stat. Forsvarsministeren kan ikke samtidig fravige kravet om, at en person, der optages i hjemmевærnet, skal have dansk indfødsret.

Til § 8

Bestemmelsen svarer i det væsentligste til gældende lovs § 7 med den ændring, der følger af, at bestemmelsen alene omfatter de frivillige i hjemmевærnet. Bestemmelsen fastslår, at de frivillige i hjemmевærnet er militært personel.

Til § 9

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 10 med den ændring, at antallet af medlemmer i distriktsudvalgene er udvidet til 4-8. Baggrunden herfor er, at visse hærhjemmевærnsdistriktsområder dækker endog meget store geografiske områder. For ikke at forringe den kvalitative behandling ved distriktsudvalgene af ansøgere til hjemmевærnet og samtidig bibeholde en lav sagsbehandlingstid vedrørende ansøgningerne bør der åbnes mulighed for, at distriktsudvalgets størrelse afhænger af dækningsområdets størrelse og befolkningstætheden heri.

Til § 10

Ad stk. 1. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 16a, idet det som nyt nr. 2 er tilføjet, at forsvarsministeren har bemyndigelse til at fastsætte bestemmelser om godtgørelse til virksomheder, institutioner m.v. til dækning af udgifter ved ansattes deltagelse som frivillige i virksomhedshjemmевærn. Der er tale om en

lovfæstelse af en kompetence, som i dag udøves af Hjemmевærnskommandoen i forbindelse med indgåelse af samarbejdsaftaler med virksomheder om oprettelse af virksomhedshjemmевærn på de pågældende virksomheder. I forlængelse af Rapport om hjemmевærnets fremtidige virke fra oktober 1995 blev Virksomhedshjemmевærn pr. 1. februar 1998 oprettet som en enstrengt driftsorganisation for lands- og landsdelsdækkende virksomheder, for på den måde at styrke institutionen. Formålet med virksomhedshjemmевærn er at medvirke til at sikre samfunds vigtige virksomheders fortsatte drift i krise og krig.

Ad stk. 2. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 12, stk. 2, for frivillige i hjemmевærnet, og fastslår, at forsvarsministeren fastsætter regler for ydelse af løn m.v. til frivillige, der forretter tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold.

Til § 11

Bestemmelsen svarer med visse ændringer til gældende lovs § 14. I modsætning til gældende lov finder bestemmelsen alene anvendelse for frivillige i hjemmевærnet, da militært ansatte nu gennemfører tilsvarende uddannelse som militært ansatte i det øvrige for-svar.

Ad stk. 1. Ved tilsvarende uddannelse forstås blandt andet den uddannelse, som konstabler og kvinder på værnepligtslignende vilkår gennemgår.

Ad stk. 2. I stk. 2 er kravet til den årlige tjeneste skærpet til et minimum af 24 timer årligt, såfremt den frivillige fortsat skal kunne have våben og ammunition udleveret. Hensigten er at undgå, at våben m.v. er udleveret til frivillige i hjemmевærnet, som ikke er aktive i en periode. Våbnet m.v. vil blive inddraget i denne periode og vil kunne udleveres, såfremt den fornødne aktivitet genoptages.

Ad stk. 3. Hjemmевærnet skal overtage visse nye og større opgaver, som stiller skærpede krav til de frivilliges uddannelse og tjeneste – både kvalitativt og kvantitativt. Bestemmelsen i stk. 3 giver mulighed for at give grupper i hjemmевærnet specialuddannelser og –opgaver. Denne bestemmelse giver mulighed for at uddanne hjemmевærnets frivillige til nye og større opgaver. Hjemmевærnet vil i kraft af den længere forberedelsestid, som er en følge af den sikkerhedspolitiske udvikling, kunne påtage sig sådanne opgaver i et vist omfang efter Forsvarsministeriets nærmere bestemmelse. Hjemmевærnets løsning af yderligere opgaver bør varetages af enheder eller elementer, som opstilles af hjemmевærnet i samarbejde med de operative kommandoer.

Værnepligtige, som forbliver i forsvarrets øvrige krigsstyrke i mere end 6 år efter den første samlede uddannelse, vil i forbindelse med påtagelse af en kontraktlig forpligtelse som frivillig ved de enheder i hjemmeværnet, som løser særlige opgaver, kunne fritages fra at indgå i forsvarrets øvrige mobiliseringsstyrke i kontraktperioden.

Ad stk. 4. Vurderingen af, om den enkelte frivillige opfylder kravet om uddannelse og tjeneste, vil kunne afgøres af underafdelingschefen, hvis afgørelse kan ankes til distriktschefen. Vurderingen af, om den enkelte frivillige opfylder kravet om minimum 24 timers tjeneste, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed m.v.

Til § 12

Ad stk. 1. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 17, stk. 1 og regulerer kravene til frivillige i hjemmeværnet.

Ad stk. 2. Bestemmelsen er ny og indebærer, at frivillige i hjemmeværnet, der er bosat i udlandet, ikke må opbevare våben og ammunition på deres bopæl. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med ændringen i § 7, stk. 2, hvorefter forsvarsministeren i særlige tilfælde kan give tilladelse til, at en person der ikke er bosiddende her i landet, optages som frivillig i hjemmeværnet. Der ses ikke at være behov for at frivillige i udlandet opbevarer våben på deres bopæl, da de alene skal udføre opgaver i Danmark. Det ses endvidere at være problematisk i forhold til våbenlovgivningen i udlandet at kræve, at de frivillige i udlandet skal opbevare våben på deres bopæl.

Ad stk. 3. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 12, stk. 1. Det er nødvendigt i forhold til de frivillige, som ikke er omfattet af lov om forsvarrets personel, at fastslå, at der ved krig eller andre ekstraordinære forhold ikke vil være mulighed for at bringe kontraktforholdet til ophør. Fast personel i hjemmeværnet vil være omfattet af lov om forsvarrets personel og derfor omfattet af tilsvarende regler.

Ad stk. 4. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 17, stk. 2, 1. led.

Ad stk. 5. Bestemmelsen svarer til 2. led i gældende lovs § 17, stk. 2, idet der er foretaget sproglige ændringer samt tilføjet, at det skal aftales i hvert enkelt tilfælde, såfremt en befalingsmand over 60 år skal forblive befalingsmand.

Ad stk. 6. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 17, stk. 3 og regulerer hjemmeværnets mulighed for uden varsel at opsigte kontrakten med den frivillige i hjemmeværnet.

Til § 13

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 18 for frivillige i hjemmeværnet. Bestemmelsen fastslår, at frivillige i hjemmeværnet kun under krig eller andre ekstraordinære forhold er omfattet af militær straffe- og retsplejelov.

Til § 14

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 19 for frivillige i hjemmeværnet og regulerer anvendelsen af disciplinære midler i hjemmeværnet.

Til § 15

Bestemmelsen svarer med en ændring til gældende lovs § 20. Efter den nuværende lovbestemmelse kan afgørelser i disciplinærsager ikke indbringes for retten, men skal på begæring af den, der er blevet pålagt et disciplinært middel, indbringes for rettergangsschefen. Dette foreslås under henvisning til grundlovens § 63 ændret, således at der ikke længere er noget til hinder for, at rettergangsschefens afgørelser indbringes for domstolene. Indbringelse for domstolene har ikke opsættende virkning.

Til § 16

Bestemmelsen er ændret i forhold til gældende lovs § 21a, som henviser til lov om forsvarrets personel §§ 11a-11d, idet hjemmeværnets personel bortset fra de frivillige i hjemmeværnet fremover vil være dækket af lov om forsvarrets personel, og henvisningen til lov om forsvarrets personel for dette personel vedkommende er unødvendig. For frivillige i hjemmeværnet er det alene bestemmelsen vedrørende ammunitionsrydning m.v. i § 11a, stk. 4, i lov om forsvarrets personel, som er relevant. Hjemmeværnskommandoen kan opstille ammunitionsrydningssektioner til brug for lokalforsvarsregioner. De øvrige bestemmelser i §§ 11a-11d i lov om forsvarrets personel vedrører tjeneste i udlandet. I tilfælde af, at frivillige i hjemmeværnet på frivillig basis lader sig udsende til international tjeneste, vil disse indgå en midlertidig kontrakt med forsaret. Denne kontrakt vil betyde, at de pågældende vil være omfattet af lov om forsvarrets personel og dermed dennes erstatningsbestemmelser.

Til § 17

Loven foreslås at træde i kraft 1. marts 2001. Lov nr. 231 af 26. maj 1982 om hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 29. marts 1999 ophæves samtidig hermed.

Til § 18

Den gældende lov om forsvarets personel omfatter ifølge lovens § 1 personel, der er ansat eller indkaldt til tjeneste i det militære forsvar bortset fra hjemmевærnet, samt militært personel, der er afskediget eller hjemsendt, idet dog lovens § 11, stk. 2, gælder for alt personel ansat inden for Forsvarsministeriets område. Lovens §§ 3 og 11 a-11 d gælder for alt personel inden for Forsvarsministeriets område bortset fra hjemmевærnet. Personel i Forsvarsministeriets departement, Forsvarsministeriets Regnskabssekretariat, Forsvarsministeriets Fæstnings- og Natursekretariat (herunder Christiansø) og Farvandsvæsenet er således kun omfattet af loven for så vidt angår bestemmelserne i § 3, § 11, stk. 2, og §§ 11 a-11 d.

Hjemmевærnets personel har været undtaget fra lov om forsvarets personel henset til hjemmевærnets særlige forhold, opgaver, uddannelse m.v., og dette personels forhold har været reguleret særskilt i lov om hjemmевærnet. En række af bestemmelserne i lov om hjemmевærnet og lov om forsvarets personel er dog indholdsmæssigt sammenlignelige.

For hjemmевærnets faste militære personels vedkommende er der pr. 1. oktober 1995 indført samme personelstruktur som i det øvrige forsvar. Overførslen til denne personelstruktur forventes tilendebragt i 2000, og der vil derved være skabt et ensartet ansættelsesgrundlag for det fastansatte militære personel i hjemmевærnet, og dette personel vil herefter i uddannelsesmæssig henseende følge samme struktur som tilsvarende personelkategorier i det øvrige forsvar. Det skal bemærkes, at et begrænset antal af det fastansatte militære personel efter eget ønske ikke overføres til den nye personelstruktur.

For i videst muligt omfang at sikre ensartede vilkår og mulighed for udveksling af personel mellem hjemmевærnet og det øvrige militære forsvar og dermed sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af personellet, finder regeringen, at hjemmевærnets faste militære og civile personel bør være omfattet af lov om forsvarets personel lige som det øvrige forsvars personel.

Dette indebærer tillige den væsentlige ændring, at hjemmевærnets faste militære og civile personel i lighed med øvrigt militært og civilt personel i forsvaret bliver omfattet af pligten i lov om forsvarets personel § 11 til efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse at forrette tjeneste uden for landets grænser, herunder tjeneste i forbindelse med opgaver, der udføres efter anmodning fra internationale organisationer.

Der vil for hjemmевærnets fastansatte militære personel blive etableret en overgangsordning, hvor personellet inden for en nærmere angiven frist vil få mulighed for at tilkendegive en gang for alle, hvis de ikke ønsker at forrette tjeneste uden for landets grænser, herunder tjeneste i forbindelse med opgaver, der udføres efter anmodning fra internationale organisationer m.v.

En framelding som ovenfor anført vil ikke få konsekvenser for det eksisterende ansættelsesforhold, men vil kunne begrænse vedkommendes anvendelighed, jf. forsvarets formål og opgaver.

Relevante grupper af allerede ansat civilt personel i hjemmевærnet vil få mulighed for at fremkomme med en tilsvarende tilkendegivelse.

Det vil endvidere fremtidigt blive gjort klart ved alle nyansættelser i hjemmевærnet, at tjenesten også omfatter pligt til at forrette tjeneste i udlandet, herunder tjeneste i forbindelse med opgaver, der udføres efter anmodning fra internationale organisationer m.v.

Der har i en årrække ikke været værnepligtige i hjemmевærnet eller værnepligtige med mobiliseringsfunktion i hjemmевærnet. Efter § 10 i lov om forsvarets personel kan værnepligtige overføres til tjeneste i hjemmевærnet. Værnepligtige, der overføres til tjeneste i hjemmевærnet, vil være omfattet af lov om forsvarets personel.

Frivillige i hjemmевærnet vil ikke blive omfattet af lov om forsvarets personel, men vil fortsat være omfattet af lov om hjemmевærnet. Frivillige i hjemmевærnet vil dog som enkeltpersoner efter ønske kunne korttidsansættes ved tegning af kontrakt om løsning af specifikke opgaver bl.a. i international tjeneste og derved blive omfattet af lov om forsvarets personel.

Betænkning afgivet af Forsvarsudvalget den 1. februar 2001

Betænkning

over

Forslag til lov om hjemmeværnet.

[af forsvarsministeren (Hans Hækkerup)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 29. november 2000 og var til 1. behandling den 8. december 2000. Lovforslaget blev efter 1. behandling henviset til behandling i Forsvarsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget en skriftlig henvendelse fra Jens Møller, Randers. Forsvarsministeren har som svar på et spørgsmål fra udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af SF og EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Dansk Folkepartis medlem af udvalget lægger vægt på, at lovforslaget indeholder en række fornuftige initiativer, som bl.a. udspringer af beretningen »Fremtidens Forsvar«, der blev udgivet af Forsvarskommissionen i 1998. Endvidere skal lovforslaget ses i sammenhæng med lovforslag nr. L 126 om forsvarets formål, opgaver og organisation samt bemærkningerne hertil. Således støtter Dansk Folkeparti i store træk den foretagne modernisering af lovgrundlaget for det danske forsvar. Dansk Folkeparti finder dog anledning til at fremhæve to forhold, der kan give anledning til bekymring. Det ene forhold vedrører det aktuelle trusselsbillede, som både fremhæves

i beretningen fra Forsvarskommissionen samt i bemærkningerne til lovforslag nr. L 126 om forsvarets formål, opgaver og organisation. Det fremgår således bl.a. bemærkningerne til L 126, at der på nuværende tidspunkt ikke kan identificeres nogen direkte militær trussel mod dansk territorium. Efter Dansk Folkepartis vurdering skal man altid være forsigtig med at udstede den slags garantier. Det andet forhold vedrører den omstændighed, at der med lovforslaget tilsyneladende er et skred i gang hen imod, at det danske forsvar i stigende omfang skal anvendes til internationale opgaver langt fra Danmarks grænser. Ifølge Dansk Folkeparti er der tale om opgaver, der ikke tjener det egentlige formål med at forsvare Danmarks territorium og dermed tillige territorialrelateret forsvar i NATO-regi. Med dette skred i opgaveprioriteringen accepteres det i stigende grad, at dansk nationalt forsvar til stadighed udhules, samtidig med at ressourcerne bruges uden for landets grænser. Dansk Folkeparti vil dog ikke udelukke, at der i visse situationer kan blive brug for, at Danmark engagerer sig i sådanne aktioner. Imidlertid vil Dansk Folkeparti gerne advare imod, at internationale aktioner fremover bliver hovedopgaven for det danske forsvar. I den forbindelse skal det fremhæves, at det efter Dansk Folkepartis opfattelse er meget vigtigt, at hjemmeværnet har det rigtige udstyr og den fornødne uddannelse ved udsendelse til internationale aktioner.

Et *mindretal* i udvalget (SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Frihed 2000 og Demokratisk Folkeparti var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke re-

præsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

*Ingrid Rasmussen (S) nfm. Poul Andersen (S) Lotte Bundsgaard (S) Anna-Marie Hansen (S)
Per Kaalund (S) Villy Søvndal (SF) Arne Melchior (CD) Morten Helveg Petersen (RV)
Søren Søndergaard (EL) Svend Aage Jensby (V) Ellen Kristensen (V) Erik Jacobsen (V)
Anders Mølgaard Jensen (V) Helge Adam Møller (KF) fmd. Kaj Ikast (KF) Peter Skaarup (DF)
Jann Sjursen (KRF)*

Folketingets sammensætning

Socialdemokratiet (S)	64 *	Enhedslisten (EL)	5
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43 *	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Det Konservative Folkeparti (KF)	16 **	Frihed 2000 (FRI)	4
Socialistisk Folkeparti (SF)	13	Valgt på Færøerne (FÆR)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Demokratisk Folkeparti (DMF)	1
Centrum-Demokraterne (CD)	8	Uden for partierne (UP)	3
Det Radikale Venstre (RV)	7		

* Heraf 1 medlem valgt i Grønland

** Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag omdelt på L 127 i FOU

Bilagsnr.	Titel
1	Åbning for spørgsmål
2	Henvendelse fra Jens Møller, Randers, vedr. ændring af hjemmeværnsloven
3	Spm. 1 om henvendelse fra Jens Møller vedr. ændring af hjemmeværnsloven, til forsvarsministeren
4	Svar på spm. 1 om henvendelse fra Jens Møller vedr. ændring af hjemmeværnsloven, fra forsvarsministeren
5	Udkast til betænkning over L 127

Bilag til forsvarsministerens
skrivelse af 12 JAN. 2001

(L 127 – bilag 3)

Spørgsmål nr 1:

Forsvarsministeren anmodes om at kommentere vedlagte henvendelse af 20. september 2000 vedr. hjemmeværnsloven.

Svar:

Som det fremgår af bemærkningerne til § 18 i forslag til lov om hjemmeværnet, vil frivillige i hjemmeværnet som enkeltpersoner efter ønske kunne korttidsansættes ved tegning af kontrakt om løsning af specifikke opgaver bl.a. i international tjeneste.

I relation hertil foregår der i øjeblikket drøftelser mellem Hjemmeværnskommandoen og Hærens Operative Kommando om principperne for anvendelsen af frivillige fra hjemmeværnet i forbindelse med den internationale tjeneste.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. og forslag til lov om hjemmeværnet.

Forsvarskommissionen af 1997 afgav i december 1998 beretningen "Fremtidens Forsvar", som bl.a. anbefalede en række ændringer af Forsvarsministeriets love. Det er ved aftale af 25. maj 1999 om forsvarets ordning 2000-2004 bestemt, at "lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.", "lov om hjemmeværnet" og "lov om forsvarets personel" skal justeres i overensstemmelse hermed.

Lovforslagene er således en opfølgning på forligsaftalen og i overensstemmelse med Forsvarskommissionens anbefalinger.

Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.

Der tilsigtes med lovforslaget en afløsning af den nugældende lov om forsvarets formål, opgaver og organisation, jf. lov nr. 909 af 8. december 1993.

Den sikkerhedspolitiske udvikling siden begyndelsen af 1990'erne, herunder NATO's tilpasning og udvidelse, betyder, at Danmark i dag nyder godt af en sikkerhedsgeografisk placering, der indebærer tryghed nærmest uden fortilfælde. Den høje grad af sikkerhed tillader, at forberedelse af det direkte forsvar af dansk territorium og nærområde i samarbejde med allierede styrker og forstærkninger kan tillægges relativ mindre betydning til fordel for bidrag til NATO's reaktionsstyrker samt deltagelse i internationale operationer og i andre former for internationalt samarbejde. De egentlige forsvarsopgaver må imidlertid fastholdes som en uadskillelig del af formålet med forsvaret.

Forsvarskommissionen har på baggrund af den sikkerhedspolitiske udvikling opstillet følgende opgaver for fremtidens forsvar, som foreslås afspejlet i lovens kapitel 2 om forsvarets opgaver:

- Forsvaret skal som en integreret del af NATO kunne deltage i konfliktforebyggelse, krisestyring samt yde effektiv modstand mod angreb på NATO's, herunder Danmarks, områder.
- Forsvaret skal kunne løse suverænitets- og myndighedsopgaver med udgangspunkt i forsvarets operative struktur.
- Forsvaret skal kunne deltage i løsningen af tillidsskabende og stabilitetsfremmende opgaver.
- Forsvaret skal kunne deltage i løsningen af konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver, der sigter mod generel styrkelse af international fred og sikkerhed gennem evnen til at deltage i militære operationer, der gennemføres for at opnå kontrol med eller bilægge konflikter, der normalt kun indirekte er forbundet med dansk sikkerhed.
- Forsvaret skal kunne løse andre opgaver.

Lovforslaget medfører ikke en ændring af forsvarets formål, der fortsat er at bidrage til at fremme fred og sikkerhed.

Der foreslås endvidere indsat en bestemmelse, der lovfæster Forsvarets Efterretningstjenestens organisatoriske placering og opgaver. Der er ikke hermed tilsigtet en ændring af de nugældende forhold.

Forslag til lov om hjemmeværnet

Der tilsigtes med lovforslaget en afløsning af den nugældende lov om hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 29. marts 1999.

Det foreslås, at fastansat militært og civilt personel i hjemmeværnet i lighed med ansatte i det øvrige forsvar omfattes af lov om forsvarets personel. Det fastansatte militære personel i hjemmeværnet er i vidt omfang overført til samme uddannelsesstruktur som i det øvrige forsvar. Sammenholdt med den sikkerhedspolitiske udvikling betyder det, at hjemmeværnets fastansatte personel kan anvendes mere fleksibelt inden for Forsvarsministeriets område, herunder til deltagelse i internationale operationer. Der vil i den forbindelse blive etableret en overgangsordning, således at allerede ansatte kan vælge pligten til international tjeneste fra.

Regeringen finder, at den sikkerhedspolitiske udvikling giver hjemmeværnet mulighed for at påtages sig en række større og mere krævende opgaver, der for nærværende påhviler værnene. Derfor foreslås en ændring af hjemmegnsprincippet, hvorefter det bliver muligt at opstille enheder, der skal virke inden for et større geografisk område, såfremt hensynet til opgaven taler herfor.

Endelig foreslås det at indføre et krav om mindst 24 timers årlig tjeneste-i hjemmeværnet, såfremt den frivillige fortsat skal kunne have våben og ammunition udleveret.

Idet der i øvrigt henvises til lovforslagene med tilhørende bemærkninger anbefaler jeg dem hermed til Folketingets velvillige behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 126:

Forslag til lov om forsvarrets formål, opgaver og organisation
m.v. Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup). (Fremsat 29/11 2000).

Sammen med denne sag foretoges:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 127:

Forslag til lov om hjemmeværnet. Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup). (Fremsat 29/11 2000).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Lotte Bundsgaard (S):

Vi skal nu behandle forslag til lov om forsvarrets formål, opgaver og organisering og forslag til lov om hjemmeværnet. Disse lovforslag skal sikre, at forsvaret passer til den tid, vi befinder os i.

Men hvad er det for en tid, vi befinder os i? På alle mulige områder og især for forsvarrets vedkommende bærer vor tid præg af, at den kolde krig er slut. Usikkerheden for Danmark og resten af verden skyldes ikke længere militær oprustning mellem Øst og Vest. De trusler, vi oplever som borgere og som nation, er ikke længere en tredje verdenskrig, en altødelæggende atomkrig og lignende.

Sikkerhedspolitik er Danmark et smørhul, og som Forsvarskommissionen har udtrykt det, oplever vi en tryghed nærmest uden fortilfælde. Fjender i traditionel forstand findes ikke længere, men det betyder selvfølgelig ikke, at vi bare kan ånde lettet op og læne os tilbage, for truslen mod vores sikkerhed findes stadig, selv om den har forandret karakter. Truslen mod en fredelig og sikker udvikling kommer i dag fra nye problemer som miljøødelæggelser, flygtningestrømme og organiseret kriminalitet, og samtidig kan konflikter langt fra vore egne grænser indirekte true vores sikkerhed, ligesom manglende forståelse mellem de europæiske lande kan gøre det. Vi har i Danmark i dag de bedste muligheder for at udmønte visionerne om et stabilt og et fredeligt Europa baseret på vore fælles værdier, hvis vi ellers formår at løse de problemer, der indirekte kan true vort land. Det er derfor, det er så vigtigt, at vi samarbejder i Europa, at vi fortsætter vores hjælp til og samarbejde med de central- og østeuropæiske lande, og at vi fortsætter med at hjælpe verdens fattigste, så de ikke behøver at flygte tusindvis af kilometer for at få en ordentlig levestandard og tilværelse. Når fred og sikkerhed skal sikres i dag, er det derfor ikke altid de militære midler, der falder først for, men det betyder ikke, at forsvaret er overflødigt. Det betyder blot, at forsvaret ligesom truslerne mod sikkerheden skal forandres, og vi har nu en god mulighed for at flytte fokus fra de direkte trusler mod vores sikkerhed, altså betragte forsvar af vort territorium som hovedopgaven, til i højere grad at fokusere på de trusler, der indirekte truer freden og sikkerheden. Det danske forsvar skal svare til nutidens og fremtidens behov, ikke til fortidens. Vi ønsker på den ene side et forsvar, der kan forsvare os imod de trusler, vi står over for i dag, og på den anden side giver den nye sikkerhedspolitiske situation mulighed for besparelser inden for forsvaret. Begge krav blev indfriet i forsvarsforliget.

I disse år forsætter vi en omfattende omstrukturering af dansk forsvar. Der lægges mindre vægt på nærforsvaret, og i stedet bruges flere ressourcer på fortsat at øge vores kapacitet til at løse internationale opgaver. Med de to lovforslag, der nu er til behandling, viderefører vi den linje, der svarer til nutidens og fremtidens behov. Ændringerne i forsvarrets opgaver tager ligesom Forsvarskommissionen udgangspunkt i, at vi for det første fortsat skal være en aktiv del af NATO og sikre dansk territorium. For det andet skal forsvaret gennem samarbejde og dialog med landene uden for NATO, især de øst- og centraleuropæiske lande, sikre en stabil og fredelig udvikling. For det tredje skal forsvaret kunne bidrage til at løse konflikter gennem forebyggende, fredsskabende og humanitære operationer, og for det fjerde gives forsvarsministeren bemyndigelse til i samarbejde med andre ministre at fastsætte omfanget af de opgaver, forsvaret skal beskæftige sig med, det være sig fiskeriinspektion, eftersøgnings- og redningstjeneste.

I Socialdemokratiet mener vi, at disse opgaver svarer godt til de udfordringer, vi møder i vor tid. Vi mener også, det er godt, at det bliver nedfældet i lovgivningen, at Forsvarets Efterretningstjeneste er underlagt og virker under ansvar over for forsvarsministeren. Det ændrer ikke noget ved Forsvarets Efterretningstjenestes virke, men lovfæster blot den gældende praksis, hvilket vi i Socialdemokratiet kan tilslutte os.

I lovforslaget om hjemmeværnet slås det fast, at hjemmeværnet fortsat er en vigtig del af forsvar. Hjemmeværnet overtager nu flere prioriterede opgaver fra det øvrige forsvar, samtidig med at det bibeholder overvågnings- og bevogtningsopgaver. Den nye 24-timers-regel bevirker, at ressourcerne afsættes til de aktive. De fastansatte i hjemmeværnet vil nu kunne bruges i internationale opgaver på linje med ansatte i resten af forsvaret, og de frivillige i hjemmeværnet vil med baggrund i deres civile uddannelse få mulighed for at deltage i international tjeneste. Endelig er vi i Socialdemokratiet glade for, at over 61.000 medlemmer af hjemmeværnet vil være med til at forsvare og bevare det danske demokrati i en given situation, og vi er glade for styrkelsen af Landsrådet og dermed

styrkelsen af de frivilliges indflydelse. Alt i alt mener vi, at disse to lovforslag er et godt svar på de spørgsmål, som vores forsvar står over for i den moderne verden, og vi kan derfor tilslutte os begge forslag.

Svend Aage Jensby (V):

Jeg skal med det samme, og det er næppe nogen overraskelse, tilkendegive, at Venstre kan støtte begge forslag, og jeg har enkelte bemærkninger til nogle af paragrafferne.

Venstre er enig i den opregning af opgaverne og den prioritering, der sker i opregningen af forsvarets opgaver i paragrafferne 3 til og med 7. I de almindelige bemærkninger anføres, at den sikkerhedspolitiske situation giver mulighed for en større vægtning af de internationale opgaver frem for forsvar af dansk nærområde og territorium, og det er jeg enig i.

Men i Venstre lægger vi også afgørende vægt på det, der står videre i bemærkningerne, nemlig at de egentlige forsvarsopgaver imidlertid må fastholdes som en uadskillelig del af formålet med dansk forsvar. Evnen til at varetage de egentlige forsvarsopgaver er endvidere en forudsætning for, at dansk forsvar kan påtage sig opgaver i forbindelse med internationale aktiviteter og samarbejdsaktiviteter på det forsvarsmæssige område. Det sidste er utroligt vigtigt, for jeg husker et sted i Forsvarskommissionens anbefalinger, hvor det siges: Kommissionen har noteret sig, at evnen til at løse egentlige krigsopgaver er en grundlæggende forudsætning for at kunne deltage i forbindelse med internationale militære indsatser. Hvor er det rigtigt sagt. Det siges videre, at dansk forsvar er grundlæggende etableret og opbygget for at medvirke til at forhindre krig, og forsaret skal ultimativt kunne virke i krig. Et basalt krav er derfor, at forsaret skal kunne kæmpe, og evnen til at løse kampopgaver er en forudsætning for forsarets internationale engagement. Det er vi enige i, og det skal fortsat være gældende. Vi er tilfredse med, at det i § 8 fremhæves, at forsaret skal råde over styrker af hæren, søværnet og flyvevåbnet. Set med Venstres øjne ville det være en uheldig ting, hvis man gik ind for en specialiseringstanke, så man ikke tillagde enten søværnet eller flyvevåbnet eller begge disse værn den overordentlig store betydning, de har. For Venstre er det centralt og vil fortsat være centralt, også når vi skal forhandle et nyt forsvarsforslag, at det, der står i lovforslaget, også kommer til at manifestere sig i praksis og materielanskaffelser, og endelig er jeg helt enig i, som det anføres i § 8, og som vi jo alle ved, at hjemmeværnet er en del af forsaret. Med hensyn til bestemmelsen om FE tager jeg til efterretning, at ministeren har ønsket at lovfæste FE's virksomhed. Vi tillægger FE's virksomhed overordentlig stor betydning for dansk sikkerhedspolitik: for om fornødent at kunne informere regeringen om udviklingen omkring os og for at informere om de risici, vores udsendte soldater står over for. Vi er helt enige i, at disse informationer må indhentes på den måde, som forsvarsministeren og FE finder hensigtsmæssig. Vi nærer fuld tillid til, at ministeren vil varetage den parlamentariske kontrol med FE. Det er vi helt tilfredse med. Så vi er i det hele taget helt på det rene med, at den støtte, der står i bemærkningerne til § 13. Så meget om forsarets formål og opgaver. Så til hjemmeværnet: Vi kan også støtte lovforslaget om ændring af hjemmeværnet, og jeg har kun enkelte bemærkninger til nogle af bestemmelserne. Men indledningsvis har jeg lyst til at sige, at den vægt, som et meget bredt flertal fra den politiske scene tillægger hjemmeværnet, manifesterer sig i denne tid bl.a. ved de betydelige materielanskaffelser, der er sket og vil ske i fremtiden. Det er meget glædeligt for Venstre at konstatere, at vi mellem seks partier har kunnet opnå politisk enighed om disse materielle investeringer, for de giver hjemmeværnet en fornemmelse af den betydning, man i det brede politiske flertal tillægger hjemmeværnet. Den opgavefordeling, der er tillagt hjemmeværnet nu i fremtiden med løsning af tungere opgaver, mener jeg også - som også Forsvarskommissionen anbefalede - er et utroligt vigtigt og godt signal til hjemmeværnet om den vægt, vi tillægger det. Og så er det en nødvendighed at gennemføre den ændring af opgavefordelingen fra det traditionelle lokalforsvar på grund af den strukturændring, der er sket i hæren, flyvevåbnet og søværnet. Jeg synes også, det er på sin plads, nu hvor vi vedtager en lov om hjemmeværnet, at sige, at den strukturændring, som hjemmeværnet har gennemført, er ganske voldsom og kolossal. Jeg har ikke hørt mange vrede røster ude i fædrelandet mod at gennemføre den strukturændring. Man har været stærkt engageret i den, men man har gennemført den, og det synes jeg skal siges her fra talerstolen. Jeg synes, det er en flot gennemført strukturændring, både med distriktsstrukturen og regionsstrukturen, flotillestrukturen. De øvrige dele af vores hjemmeværn har alle været indstillet på at medvirke til den nødvendige omstrukturering, vi har vedtaget, og som er nødvendig for at skabe økonomiske midler til materielinvesteringer også i fremtiden. Jeg synes, det er vigtigt også her at minde om Forsvarskommissionens betragtninger og anbefalinger, hvor man i kommissionen siger, at kommissionen er af den opfattelse, at hjemmeværnet også fremover skal være et centralt element i det samlede forsvar, og at hjemmeværnet fortsat skal kunne varetage en række vigtige funktioner inden for forsarets generelle opgavekompleks. Det er også Venstres opfattelse, og jeg synes, det kommer udmærket til udtryk i det lovforslag, som vi nu vedtager, bl.a. i § 1, stk. 2, hvor vi kommer ind på de frivilliges opgaver i relation til hjemmegnsprincippet. Det er nødvendigt at føje stk. 2 ind for at gøre det klart, at de tungere opgaver, som hjemmeværnets op mod 3.000 mand skal løse, muligvis skal løses uden for den traditionelle hjemmegn. Det er vi enige i. Jeg synes også, det er rigtigt, som fru Lotte Bundsgaard sagde, at vi har fået en bestemmelse ind om hjemmeværnets landsråd som rådgiver for hjemmeværnsledelsen. Det er trods alt vigtigt, at dette landsråd, som virkelig kender forholdene, kan komme med råd og gode ideer. Det er også naturligt, at vi nu i § 6 præciserer, hvad hjemmeværnets personel består af, og at det i stk. 2 til § 6 fremhæves, at fastansat personel er omfattet af lov om forsarets personel, at de altså har pligt til at deltage i løsningen af internationale opgaver. Jeg synes - og vi har jo én gang for alle i 1992 gjort op med frivillighedsprincippet og ikkefrivillighedsprincippet, da vi fik ændret § 11 i personelloven - det er i orden, at vi så giver dem, der er ansat nu, en kortere frist til at sige fra eller melde sig til.

Jeg tror og håber ikke, at der er ret mange, der vil melde fra med hensyn til at deltage i internationale opgaver. Jeg vil også sige, at jeg er enig i, at hvis man ikke kan demonstrere så meget interesse for hjemmeforsvaret, at man kan udføre tjeneste i mindst 24 timer om året, så er det heller ikke fornuftigt, at man har våben. Det er jeg helt enig i. Vi er også tilfredse med i mit parti, at vejen til at blive optaget i hjemmeforsvaret fortsat står åben for alle, der er egnede - indtil de 3.000 i den særlige styrke; men ellers kan alle optages, hvis de er egnede. Det synes jeg er et rigtigt princip at bevare. Jeg kan således i det hele tilslutte mig de to forslag, der her behandles, som jeg tror vil være en god ting for dansk forsvar og hjemmeforsvar.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Helge Adam Møller som ordfører.

Helge Adam Møller (KF):

Når man er ude at tale om dansk forsvar, hvad enten det er blandt unge mennesker eller blandt ældre mennesker, så støder man indimellem på spørgsmålet: Hvem er fjenden, hvem er dansk forsvar rettet imod?

Ja, for 300 år siden var det let, da var det svenskerne, der var fjenden, for 100 år siden var det tyskerne, og for 20 år siden var det Warszawapagten. Men situationen er jo i dag en helt anden, heldigvis. Det skal vi selvfølgelig glæde os over, og vi skal arbejde hårdt på, at den positive situation kan fortsætte og også helst videreudbygges.

Man kan altså konstatere i hvert fald efter min og konservativ opfattelse, at dansk forsvar i dag ikke er et forsvar imod nogen, men det er først og fremmest et forsvar for noget. Det er et forsvar for det samfund, som vi kan lide. Vi kan være uenige om detaljer, men et stort flertal af os her i Folketinget og i befolkningen står bag et samfund med demokrati, med trykingsfrihed, med mindretalsbeskyttelse og en kultur, som generationer før os har været med til at bygge op, og som det store flertal af alle danskere værdsætter.

Samtidig har vi også et forsvar, som i langt større omfang end tidligere skal være med til at sikre, at andre lande og andre befolkninger kan bevare eller måske snarere opnå de samme værdier, som vi har her i Danmark.

Danmark er altså i de sidste 10 år gået fra at være en nation, der først og fremmest modtager sikkerhed, til at være en nation, der også i stort omfang leverer sikkerhed til andre lande og andre befolkninger, og dermed lever Danmark op til FN's formål og idealer.

Det er jo ikke uden betydning, at Danmark, som er et forholdsvis lille land, som i dag ikke har nogen fjender, og som er respekteret og anerkendt uden i verden - i hvert fald mange steder - sætter et godt eksempel. Man kan vel sige, at vi også har noget at betale tilbage. Jeg tænker på vores manglende indsats under Anden Verdenskrig i forhold til de lande, vi ellers sammenligner os med; jeg tænker på fodnotepolitikken tilbage i sidste årtusind, men lad nu det ligge.

Danmark kan altså ikke hygge sig i smug, og heldigvis har flere og flere danskere både på Christiansborg og uden for denne holdning.

Jeg kan konstatere, at et stort flertal i Folketinget gennem den sidste halve snes år har taget konsekvenserne af vores holdninger til det arbejde, der foregår i FN, af vores holdninger til menneskerettigheder, til minoritetsbeskyttelse, til hjælp af mennesker, der er i nød. Selvfølgelig kan vi danskere kun hjælpe til at løse en meget beskeden del af verdens samlede problemer, men jo flere lande, der yder en indsats, jo flere mennesker kan hjælpes, og jo bedre og sikrere en verden kan vi skabe både for os selv og for de kommende generationer.

Lad mig så vende mig direkte til de to forslag. Først lovforslag nr. L 126 om forsvarets formål og opgaver:

Vi kan selvfølgelig tilslutte os forslaget. Det er jo en konsekvens af dels det arbejde, der foregår i Forsvarskommissionen, dels af forsvarsforliget fra maj sidste år. Jeg vil godt nævne nogle enkelte, vigtige afsnit i lovforslaget og i dets bemærkninger.

Midt i anden spalte på side 3 står der, at der kan ikke umiddelbart identificeres nogen direkte militær trussel mod Danmark. Og jeg er helt enig i udtrykket, at der ikke umiddelbart er nogen direkte militær trussel mod Danmark, men vi skal huske, at verden kan ændre sig hurtigt. Det har vi jo set tidligere i historien. Situationen kan være en helt anden om 10, 15 eller 25 år, og derfor skal vi hele tiden være klar over, at det forsvar, som vi uddanner, udruster og opstiller

i disse år, er grundstammen i dansk forsvar langt, langt ind i dette årtusind. Det skal vi altså holde os for øje, hver gang vi overvejer større ændringer eller typisk reduktioner, og huske, at forsvaret i virkeligheden kan nedlægges på få måneder, hvis de, der ønsker dette, skulle få flertal. Men det, man kan nedlægge og ødelægge på få måneder, ville, hvis man ændrer beslutning og vil genoprette og genopbygge forsvaret, tage 15, 20 eller måske 25 år at bygge op. Lige under det afsnit, jeg lige har citeret, står bl.a., at de egentlige forsvarsopgaver - og det var det samme, hr. Jensby var inde på, altså forsvaret af Danmark - må imidlertid fastholdes som en uadskillelig del af forsvarets formål. Det betyder sagt ligeud, at løsning af andre opgaver uden for Danmarks grænser ikke må hindre forsvaret i effektivt også at kunne sikre nationens eksistens. Jeg er igen helt enig, men jeg mener også, det er vigtigt, at det bliver slået fast både i bemærkningerne og også her under debatten i dag. Jeg er så ligesom de to tidligere ordførere også meget tilfreds med, at hjemmeforsvaret nu direkte nævnes i selve lovens paragraffer side om side med de tre øvrige værn i forsvaret. Jeg mener, at hjemmeforsvaret har gjort sig fortjent til dette, og jeg er overbevist om, at dette vil være en fortsat spore til at videreudbygge og forstærke hjemmeforsvaret, men på et fortsat frivilligt grundlag. Der skal ikke være nogen tvivl om, at Det Konservative Folkeparti godt vil diskutere med alle partier om hjemmeforsvarets fremtid, men vores grundholdning er, som den har været siden hjemmeforsvaret blev startet, at hjemmeforsvaret er en uvurderlig og stærkt

medvirkende faktor til dansk forsvar, og det har en kolossal betydning for forsvarsviljen i det danske folk. Derfor er vi glade for, at hjemmeværnet også er kommet ind og er nævnt i loven, ud over at det så også har sin egen lov. På side 6 i første spalte står der bl.a., at forsvaret skal kunne gennemføre en effektiv styrkeopbygning, og dette betyder ligesom hidtil, at det egentlige forsvar i NATO-regi af dansk territorium planlægges i stort omfang gennemført under anvendelse af mobiliserede styrker, og det vil sige styrker fortrinsvis bestående af værnepligtigt personel. Det betyder, at værnepligten fortsat vil spille en vigtig rolle i dansk forsvar, og det er Det Konservative Folkeparti en varm tilhænger af bl.a. af fire grunde: For det første: Det er og bliver de værnepligtige, som bedst sikrer forsvarets faste, folkelige forankring. For det andet: Dansk forsvar skal så langt som overhovedet muligt afspejle det samfund, som skal forsvares, og dansk folkestyre og værnepligt hører derfor sammen, idet de værnepligtige sammen med de frivillige i hjemmeværnet og reserveofficererne skaber en langt bredere forbindelse mellem forsvaret og befolkningen end nogen anden forsvarsopbygning. For det tredje: Det, at op mod 10.000 unge hvert år aftjener deres værnepligt, er også en forudsætning for, at vi i et tilstrækkeligt omfang kan deltage i de kommende års FN-operationer og andre internationale operationer. Endelig udgør de værnepligtige efter hjemsendelsen en god og veluddannet gruppe, som de frivillige værn, hjemmeværnet og beredskabskorpset, i stort omfang kan drage nytte af i deres vigtige arbejde.

Lad mig slutte det sidste minut med lige ud over det, jeg allerede har sagt om hjemmeværnet, at nævne, at forslaget om hjemmeværnet, L 127, støtter vi selvfølgelig også. Vi synes, det er rigtigt, at man nu siger, at hvis man ikke forretter tjeneste mindst 24 timer hvert år, så kan man ikke bevare våben og ammunition i hjemmet.

Og endelig vil jeg godt som det allersidste fremhæve en lille ting og en velvilje fra ministeren til - det er kommet ind i lovforslaget ret sent - at der er mulighed for, hvis eksempelvis en hjemmeværnsskvinde, som har været medlem af hjemmeværnet i flere år, og som bor nede i Sønderjylland, pludselig bliver forelsket i en tysker, og de gifter sig, og hun flytter ned til Slesvig, nu fortsat kan være medlem af dansk hjemmeværn, selv om hun bor på den i gæseøjne forkerte side af grænsen. Det er vi glade for. Det synes vi er ret og rimeligt.

Alt i alt to gode lovforslag. Vi støtter dem fuldt og helt.

Villy Søvnald (SF):

Lovforslaget er jo en revision af loven om forsvarets formål fra december 1993, som SF dengang var imod. Vi mente dengang

- og vi mener det stadig væk - at med militærbloksystemets sammenbrud er der opstået en situation, hvor forsvarets opgaver og formål er reduceret ganske betydeligt. Det er klart - det er vi enige i fra SF's side - at vi skal have en international styrke til at løse internationale opgaver efter anmodning fra FN eller OSCE eller andre efter godkendelse i hvert enkelt tilfælde her i Folketinget. Desuden er der behov for at løse opgaver på den hjemlige front. Der er behov for suverænitets håndhævelse. Der er brug for fiskeriinspektion. Der er brug for redningstjeneste. Der er brug for farvandsafmærkning, miljøskibe og mange andre ting. Og der er også behov for at opretholde en styrke, hvis situationen skulle ændre sig i forhold til den nuværende, meget gunstige situation. SF er som bekendt ikke modstander af et militært forsvar, men vi deltager meget gerne i diskussionen om, hvordan vi præcist skal udforme det. Dette hovedsynspunkt om reduktion af forsvarets opgaver bekræftes i øvrigt af lovforslagets bemærkninger, hvor der står, at Danmark i dag nyder godt af en sikkerhedsgeografisk placering, der indebærer tryghed nærmest uden fortilfælde. Det er jo en meget gunstig situation, som giver langt større frihed til at tilrettelægge og ikke til at afskaffe et forsvar, der passer, om man så må sige, til situationen. Det betyder efter vores opfattelse, som vi tidligere har redegjort for, at man kan reducere de danske styrker ganske betragteligt over en årrække. Det betyder ligeledes, at det efter vores opfattelse er forkert og dybt uøkonomisk at tvinge hver fjerde unge mand, for det er jo det, det er blevet til, til almindelig værnepligt. Jeg hørte lovprisningen af den almindelige værnepligt før, men den er jo ikke så almindelig, den bliver mere og mere ualmindelig, og jeg synes, at det er svært at fastholde retfærdigheden i den vurdering, der hedder, at hver fjerde unge mand skal bære en byrde, som de tre ud af fire så slipper for. Jeg synes også, det er svært at fastholde i forhold til et forsvar, der i stigende grad drejes mod internationale opgaver, og mig forekommer det først og fremmest at være et fantastisk spild af ressourcer at uddanne en masse mennesker, hvorefter vi anvender 15 af dem. Det kunne give mening i en situation, hvor der var behov for en meget stor mobiliseringsstyrke, men situationen er jo lige præcis, at vi befinder os i en situation med sikkerhed uden fortilfælde, som der står i lovforslagets bemærkninger. Ud over den forbedrede sikkerhedspolitiske situation er der to afgørende ændringer fra 1993-forsvarsloven til i dag. Det ene er, at det i den gamle lov i § 1, stk. 3, fastslås, at dansk forsvar på mandat af FN eller CSCE - sådan hed det dengang - skal kunne bidrage til løsning af konflikter. Sådan skrev vi i 1993, men hvad nu? Ja, nu er der sket det, at overvejelserne om både FN og OSCE er gledet ud. De er udeladt. Der står ikke noget om det. Jeg ved godt, at det spiller en rolle i realiteternes verden, men nu diskuterer vi et lovforslag, hvor FN's og OSCE's rolle er ændret ganske voldsomt. Det er ikke alene bemærkelsesværdigt, jeg synes i virkeligheden, det er dybt bekymrende, at man også i lovforslaget tildeler de to organisationer, der har ansvaret for en verden med masser af kriser, så lille en rolle uden nærmere funderinger over det. Det andet nye er, at i lovforslaget omtales det, der hedder alliancens strategi, altså NATO-strategi, som jo i dag er en ganske anden, end den var i 1993. Alliancen har som bekendt med det nye strategiske koncept på to områder skiftet strategi i en retning, som jeg vil betegne som mere aggressiv. Det ene nye er i forhold til diskussionen om FN's placering. Det er den diskussion, jeg nævnte i forhold til lovforslaget fra 1993, hvor FN nu kommer til at spille - også

i NATO's strategi - en langt, langt mere underordnet rolle. Det er noget, der kan anvendes, hvis det passer til lejligheden, eller man kan lade være med at anvende det. Det er bekymrende i forsøget på at etablere en verdensorden, at man ikke er optaget af i højere grad at etablere et fælles sæt af spilleregler, hvis man er i en situation, hvor FN blokerer fuldstændig. Det andet nye i NATO's strategiske koncept er diskussionen, der på nudansk hedder out of area; altså uden for selve området. I det nye strategiske koncept - det fra NATO - er det blevet til det, der hedder det euroatlantiske område. Jeg spurgte nogle geografer, om de er i stand til at afgrænse det euroatlantiske område meget klart. Det synes de er svært, for de synes, det er et relativt nyt begreb, men de formoder, at det omfatter en stor del af jorden. Det tror jeg de har ret i. Så det betyder, at vi har fået et nyt strategisk koncept, der river sig løs af FN, og som definerer hele verden som muligt indsatsområde, uden at det er FN, der styrer det. Det er en fantastisk farlig situation, og det er fantastisk farligt at bevæge sig så langt ud i retning af at opsigte det internationale aftalesystem, som er vigtigt, og hvis der er blokader i det, hvad vi også synes i SF, så må vi diskutere dem langt mere konkret. Som bekendt deltog SF ikke i forsvarsforliget for 1999-2004. Vi gjorde det ikke, fordi vi efter vores opfattelse ikke tilstrækkeligt udnyttede den mulighed, at vi stod i en situation med sikkerhed uden fortillælde. Jeg kan huske, at på det tidspunkt, hvor regeringen spillede ud med sit udspil til forsvarsforlig, sagde vi, at vi tog det som det lå. Vi ville ikke ændre et komma i det. Regeringen kunne bare fremsætte det i Folketinget, så var flertallet til stede. Jeg husker det ikke, som om forsvarsministeren så meget begejstret ud, da han fik den melding. Tværtimod så han en smule betænkelig ud, og der skete jo så også det, som altid sker, at Venstre og De Konservative fik rollen med at skulle trække forsvarsforliget op; igen med det resultat, at man i øjeblikket har et meget rummeligt forsvarsbudget, kan man vist godt sige, med store bekymringer over, hvad man skal bruge pengene til. Jeg har bemærket, at De Radikale i den sammenhæng synes, at det er et nedrustningspolitisk initiativ at købe så dyrt som muligt, og derfor kan man jo godt være spændt på, hvad der kommer af yderligere nedrustningspolitiske initiativer fra Det Radikale Venstre. Vi var dengang ikke enige i forsvarsforliget. Vi er ikke enige i den drejning, der er sket med NATO som den helt dominerende og med en svækket rolle til FN og OSCE. og vi er ikke enige i det nye strategiske koncept i NATO, og derfor vil vi ikke kunne støtte lovforslaget. Så ganske kort til lovforslaget om hjemmevernet. Vi synes, tiden er løbet fra hjemmevernet, jf. bemærkningerne om, at der ikke umiddelbart kan identificeres direkte militær trussel mod dansk territorium. Jeg forstod på hr. Jensby, at materialeanskaffelserne havde givet hjemmevernet en fornemmelse af betydning. Det er klart, at den slags optiske trick kan være nødvendige, hvis det er svært at se den i øvrigt. Men jeg synes, man burde drage konklusionen af den forbedrede sikkerhedspolitiske situation og fase hjemmevernet ud i en takt, der er rimelig og respektfuld også over for mennesker, der har ydet et bidrag. Må jeg så sige til det om 24 timers aktivitetspligt for at være medlem af hjemmevernet, at det jo kan lyde voldsomt. Men det svarer vel til en julefrokost og en nytårsparole, så er man vel ved at have nået de 24 timer. Det er jo ikke noget bastant krav om høj aktivitet, der ligger i det her. Så vi vil godt være villige til at drage konsekvensen og lave et hjemmevern, der faser ud.

(Kort bemærkning). Svend Aage Jensby (V):

Jeg har nogle få spørgsmål til hr. Søvnal. Jeg hørte, at hr. Søvnal gav udtryk for, at han godt ville have en styrke, hvis situationen måtte ændre sig, altså en forsvarsstyrke. Jeg kunne godt tænke mig at spørge: Hvor stor forestiller hr. Søvnal sig, at den styrke skal være, og hvordan skal den være sammensat?

Det næste spørgsmål er: Har hr. Søvnal gjort sig nogle overvejelser over, hvor lang tid det tager at opbygge et forsvar, hvis først man har brudt det ned?

Så vil jeg, med hensyn til bemærkningerne fra hr. Søvnal om at CSCE - nu OSCE - slet ikke er nævnt i modsætning til 1993, råde hr. Søvnal til at se i § 6 og bemærkningerne til § 6. Der er direkte nævnt ordene internationale organisationer, herunder OSCE, FN og NATO.

Så vil jeg blot til sidst sige til hr. Søvnal, at budgettet ikke er for rummeligt, og når hr. Søvnal forleden dag kunne udtale sig om anskaffelse af transportfly på den måde, han gjorde, så skyldes det dyb videnhed

(Kort bemærkning). Poul Andersen (S):

Der var ganske få ord om hjemmevernet, og helt bevidst har hr. Søvnal glemt grunden til, at vi kan styrke den internationale indsats, men det er jo i kraft af, at hjemmevernet kan påtage sig nogle prioriterede opgaver. Det var jo et helt klart signal i Forsvarskommissionens arbejde, at det er forudsætningen for, at forsvaret kan bruges mere internationalt.

Derudover synes jeg da også, at det skal fremhæves her i dag, at hjemmevernet også deltager aktivt i forhold til Øststøtten, i forhold til de baltiske lande, i forhold til at opbygge demokratiet og gør en stor indsats på de områder.

Bemærkningerne om 24-timers-reglen var lidt forladigende. Det klarer man altså ikke med nytårsparoler og en julefrokost. Der er spørgsmålet om, hvorvidt der i hvert fald er en del aktiviteter, som man skal deltage i. Det er et klart signal om, at ressourcerne i fremtiden skal lægges og vægtes på det, at der er aktive hjemmevernsfolk. For øvrigt bruger de flere hundrede timer om året på det.

(Kort bemærkning). Villy Søvnal (SF):

Til hr. Jensby, der spurgte, hvordan en styrke skal se ud efter SF's opfattelse: Jeg synes, vi skal have en styrke, der dels overvåger den internationale situation, dels uddanner, dels er i stand til at levere til de internationale bidrag, vi skal deltage i.

Så spurgte hr. Jensby videre om sammensætningen, og det er jo klart, at den principielle diskussion vel står om værnepligten, hvor vi har forskellig opfattelse af den. Jeg synes, det er en dyr ordning. Det er en uhensigtsmæssig ordning. Jeg synes, det er en ordning, hvor vi låser kolossalt mange ressourcer på en uddannelsesindsats, vi efterfølgende ikke benytter os af, og det er klart, at alternativet er at lave en egentlig frivillig hær.

Det afgørende, der er sket - det tror jeg også hr. Jensby vil medgive, hvis han sammenligner med loven fra 1993 til i dag - er, at man udelukker, at et dansk forsvar skal agere på mandat fra FN eller OSCE. Det er en afgørende ændring. Man kan være enig i ændringen. Det er tilladt, det er jo et frit land. Men jeg tror, det er dumt at benægte, at der er den voldsomme ændring.

Jeg synes, at det efterlader et hul, der hedder, at man anerkender, at der kan være situationer, hvor FN låser for meget. Det vil jeg også godt anerkende, for der kan være situationer. Det land, der jo f.eks. nedlægger veto flest gange i FN i øjeblikket, er USA, og det er for at beskytte bestemte interesser. Det kan selvfølgelig være uhensigtsmæssigt, og der kan da være behov for, at man diskuterer et FN-mandat, men så er man nødt til at definere et nyt sæt af internationale spilleregler.

Så forstod jeg ikke helt det der med transportflyene. Altså min inspiration i den diskussion har for så vidt været, at jeg synes, at det er spændende, hvad nordmændene gør med fly, der er ældre end vores: levetidsforlænger disse. Jeg synes, det er for nemt at affeje det med, det er dumhed og uvidenhed. Det er da trods alt en overvejelse værd.

Så til hr. Poul Andersen: Det var ikke for at genere hjemmeværsfolk, det var bare for at sige, at jeg ikke synes, det er det største aktivitetskrav, jeg er stødt på i mit liv.

(Kort bemærkning). **Svend Aage Jensby (V):**

Jo, tak for svaret på mit spørgsmål om, hvordan forsvaret så

- det forsvar, om man kan kalde det sådan, som hr. Søvnal vil have - skal være sammensat. Det gik ikke alene på, om det skulle være en professionel hær, hvad jeg tager afstand fra, eller om det skal være den sammensætning, vi har nu med frivilligt og fastansat personel. Nej, det gik også på: Skal vi have fly, skal vi have kampfly, skal vi have flådeenheder, eller skal det kun være hærenheder? Det er det, jeg godt vil have en uddybning af; det vil være nyttigt. Med hensyn til transportflyene - nu skal vi jo ikke til at diskutere transportfly, det var ikke det, jeg ville lægge op til, det var sådan set ment som en venlig bemærkning, en lidt hjælpende hånd til hr. Søvnal - så er situationen, at nordmændene havde gjort nøjagtig det, vi gør her i Danmark. Det, der bare skete for dem, var, at de løb tør for penge, fordi de måtte finansiere fjorten fregatter i stedet for. Det var det, de ville bruge deres penge til. Vi har altså valgt at bruge transportfly, for vi vil jo ikke have fregatter - endnu.

(Kort bemærkning). **Arne Melchior (CD):**

Jeg vil også gerne anbringe en kort bemærkning om den danske disposition med hensyn til transportfly, fordi denne diskussion jo er så meget oppe i tiden.

Jeg er lidt skuffet over - ja, jeg er ikke forbavset - men alligevel lidt skuffet over, at også hr. Søvnal falder i den groft at sige, at det interessante er jo, hvad Norge har gjort. Altså denne her med, at hvad fatter gør, er altid det rigtige.

Fordi Norge, med helt andre problemer, som hr. Jensby lige har redegjort for, gør det på en anden måde, så synes jeg altså, at det er for lidt og for ringe at sige: Se, hvad Norge har gjort, og se, hvordan de har gjort det. De har måske hellere villet gøre noget andet; og det ved vi jo at de ville. Så jeg synes, hr. Søvnal skulle svinge sig op til nogle bedre argumenter, som er holdbare, og ikke bare henvise til, hvad et andet land med andre omstændigheder gør.

(Kort bemærkning). **Villy Søvnal (SF):**

Nu var det jo sådan set hr. Jensby, der bød op til dansen omkring flyene.

Jeg er enig i, at jeg synes, det er et mindre problem, når vi diskuterer så stort et problem som forsvarets formål i det hele taget. Jeg synes da - undskyld mig - at det altid er interessant at lade sig inspirere af, hvad andre lande foretager sig. Jeg synes da, det er interessant, at fly, der er 6 år ældre end de danske fly, som har fløjet langt flere timer, dem levetidsforlænger man. Jeg synes da, man har en pligt til, når man er sat til at vogte på den offentlige økonomi, at være opmærksom på, om det ikke kan give inspiration.

Hvis man så også kender forhistorien, at Materielkommandoens indstilling til forsvarsforliget var, at man skulle levetidsforlænge, og så kom politikerne ind og sagde: Det tror vi alligevel ikke; vi synes, vi skal købe nye fly. Der er mange kilder til inspiration i den her debat, ikke kun den ene.

Hr. Jensby beder så om at få at vide, hvilken sammensætning vi gerne så, hvis vi skulle beslutte. Jamen det er klart, at jeg synes, det er spændende at diskutere arbejdsdeling inden for en international alliance. Jeg synes netop en af fordelene ved en alliance er, at vi ikke behøver være en minikopi af et stort forsvar på alle områder, men at vi kunne have behov for at specialisere os meget.

Som bekendt syntes SF jo i sin tid ikke, det var en god idé at gå ind og købe nye ubåde. Det var et område, hvor vi ikke syntes, at Danmark skulle spille en fremtrædende rolle.

Men hovedmeldingen er egentlig, at jeg synes, der meget er brug for at diskutere international arbejdsdeling, og at vi ikke behøver at være en procentdel af store landes forsvar.

(Kort bemærkning). **Lotte Bundsgaard (S):**

Jeg vil sige, at jeg glædede mig flere gange, da jeg hørte hr. Villy Søvnalds tale om, at vi skulle virke internationalt, og at vi skulle bruge ressourcer på det her område.

Derfor undrede det mig også lidt, når vi så snakker om transportfly, som vi virkelig skal bruge på internationale opgaver, at hr. Villy Søvnald er så meget imod, at vi bruger penge på at købe nye fly.

Baggrunden for at købe nye fly er jo, at vi vil have, at transportflyene skal kunne flyve, når vi skal bruge dem. Hvis de unge mænd og kvinder, vi sender ud omkring i verden, har brug for, at transportflyene kan flyve, så skal de kunne flyve.

Grunden til, at vi køber nye transportfly nu, er, at når vi køber de nye transportfly, er der en langt større chance for, at de virker, når vi skal bruge dem, lige så vel som man måske godt kunne tage nogle gamle ambulancer og håbe på, at de sikkert kan køre de fleste gange. Det gør man ikke, man køber nye ambulancer, de skal kunne virke, når vi skal bruge dem.

Det er præcis det samme med transportflyene, og jeg kan ikke helt forstå, hvorfor SF ikke synes, det er en god investering.

Anden næstformand (Henning Grove):

Så går vi videre i ordforrækken. Fru Annette Jørgensen.

Annette Jørgensen (DF):

Da Dansk Folkepartis ordfører vedrørende dette lovforslag, hr. Peter Skaarup, ikke kan være til stede, skal jeg på vegne af Dansk Folkeparti kort komme med partiets holdninger til disse forslag.

Dansk Folkeparti har med interesse gennemgået forslagene, som vi behandler i Folketinget i dag. Forslagene tager sigte på en modernisering af lovgivningen vedrørende forsvar og hjemmeværn og afløser tidligere forslag på området.

I Dansk Folkeparti mener vi, at der er medtaget en række fornuftige initiativer i de to forslag, som bl.a. udspinger af Kommissariatet for Forsvarskommissionen af 1997.

I det store og hele kan Dansk Folkeparti støtte denne modernisering af lovgrundlaget for forsvar og hjemmeværn. Der er dog to ting, der bekymrer Dansk Folkeparti. Den ene ting er trusselsbilledet som angivet af Forsvarskommissionen, hvor det af bemærkningerne fremgår, at der ikke er nogen umiddelbar trussel mod dansk territorium på nuværende tidspunkt. Det er altid farligt at udstede den slags løfter. Det andet forhold er, at lovforslag nr. L 126 vedrørende forsvarsmåls indeholder det problem, at der tilsyneladende er et skred i gang, hvor tanken er, at forsvaret mere og mere bliver brugt til internationale opgaver langt fra Danmarks grænser og vel at mærke opgaver, som ikke tjener formålet om at forsvare dansk territorium og NATO-territorium. Det vil sige, at der i dette forslag er en afsmittende virkning af disse tendenser, således at det i stigende grad accepteres, at dansk nationalt forsvar til stadighed udhules, samtidig med at ressourcerne bruges uden for landets grænser.

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne til start gratulere forsvarsministeren med, at det på et tidspunkt, hvor han måske står og tripper lidt for at påtage sig en anden stor opgave, er faldet i hans lod at forelægge disse to forslag, og jeg vil udtrykke håbet om, at udvalgsbehandlingen kan gå så hurtigt, at han også kan være til stede, når vi skal stemme dem igennem.

Det er interessant også at lægge mærke til, at vi allerede efter ca. syv års forløb laver ny lovgivning på dette område; det viser lidt om, at vi lever i en omskiftelig verden.

Jeg har haft den ære at deltage i Forsvarskommissionen af 1997, og de to lovforslag, vi har på bordet i dag, er jo resultat af de forhandlinger, vi havde dér, og de resultater, vi nåede frem til, og CD kan fuldt ud støtte begge de foreliggende forslag.

Hr. Helge Adam Møller rejser dette spørgsmål: Hvem er fjenden, og hvem er dansk forsvar rettet imod?

Jeg kan godt lide hans sproglige udlægning, at det ikke er rettet mod nogen, men det er rettet for noget og for nogen. Det ligger jo måske implicit også - jeg har ikke haft tid til semantiske studier - i den del af ordet, der hedder »svar«, for »svar«. Forsvarets opgave er altså at være svar på noget, at kunne hamle op med noget, hvis en situation skulle indtræde.

Og så er det, at så mange siger: Jamen vi har jo ikke nogen fjender. Det fremgik også af hr. Søvnalds og hans partis stilling, at de synes jo ikke, der er noget at være bange for.

Til det sagde hr. Helge Adam Møller, at i løbet af 15, 20, 25 år kunne der jo opstå en ny situation. Jeg vil minde om, at det kan altså ske hurtigere, og jeg ser, hr. Helge Adam Møller nikker til dét. Jeg skal blot minde om, at en vis hr. Hitler kom til magten i 1933, og i 1939 startede altså Anden Verdenskrig. Det var 6 år efter, at Tyskland i begyndelsen af 1930'erne havde været helt demobiliseret.

I moderne tid, hvor teknikken har gjort de fremskridt, den har i mellemtiden, vil det jo endnu hurtigere være muligt at bringe nogle angrebsvåben frem, som man skal kunne møde med et svar. Derfor er det helt korrekt, som hr. Helge Adam Møller også var inde på, at man ikke sådan bare kan skrue op og ned; det var også en del af hr. Jensbys argumentation. Et forsvar kan ikke sammenlignes med et komfur, hvor man kan dreje lidt op og ned for strømmen, og når der bliver brug for, at tingene skal i kog, så skruer man lidt op, og så går der nogle minutter, og

så er man på fuld styrke og fuld varme. Sådan er det ikke. Anskaffelse af materiel, anskaffelse af tilstrækkelig dygtigt uddannede personer til at klare et forsvars mangfoldige opgaver tager så mange år, at det vil være det samme som at opsigte livsforsikringen og brand- og ulykkesforsikringen for en familie, hvis man opsagde sit forsvars bestandige, duelige beredskab. Man kan spare på mange ting i en husholdning, men at spare på brand- og ulykkesforsikringen ville være vanvid; huslejen skal betales, forsikringen skal være betalt til terminden, og det samme gælder forsvarer. For os er dernæst formålsparagraffen i loven, her taler jeg om lovforslag nr. L 126, § 3, enormt vigtig. I CD lægger vi meget vægt på disse ord: »Forsvaret skal som en integreret del af NATO i samarbejde med allierede styrker kunne deltage i konfliktforebyggelse, krisestyring samt forsvar af NATO's område i overensstemmelse med Alliancens strategi.« Jeg skal minde om, at artikel 5 i denne alliance jo omtaler, at et angreb på ét af NATO-alliancens medlemmer er et angreb på alle, og at alle skal deltage i et forsvar i en sådan situation. NATO's område er jo ganske vidt udstrakt, og også dette taler for, at man ikke kan kende situationen om 2 år eller om 6 år, således at man kan tillade sig at lægge sig til at sove på puden. CD mener, at vort NATO-medlemskab skal forstås helhjertet. Her gælder så afgjort det gamle mundheld: Det, du gør, gør det helt, ikke stykkevis og delt. Vi er ellers i CD venner af kompromiser, men her er næsten en kompromisløshed, når det gælder om, at de opgaver, vi i samarbejde med vore allierede bliver pålagt og påtager os, skal vi løse fuldt og helt og ikke stykkevis og delt. Så et par ord om værnepligten: Hr. Søvnald var inde på, at der er jo ikke en almen værnepligt mere, men det rammer kun nogle, altså ca. 25 pct. af en årgang af mandlige danskere, og hr. Søvnald betegnede værnepligten som en byrde for de pågældende. Nu ved jeg ikke, om hr. Søvnald har været soldat selv. Det har jeg været, og jeg har været lønmodtager, men også arbejdsgiver i ret mange år, før jeg kom ind i dette hus her, og jeg har den erfaring, at det at have aftjent sin værnepligt er ikke en byrde, ikke forsinker én i ens uddannelse og livsforløbs karriere, men at det er en styrke, at en arbejdsgiver gerne ser, at den unge person, han skal ansætte, har aftjent sin værnepligt.

Man lærer enormt meget om sammenhold, om disciplin, om oprigtighed, om dygtighed, alt sammen egenskaber, der, uanset hvilket fag eller hvilken branche man i øvrigt søger ind i, er positive værdier for ansøgeren til en stilling.

Derfor er jeg slet ikke enig i hr. Søvnalds - synes jeg - overlegne og nedgørende vurdering af, hvad værnepligten er. Det er dels en tjeneste for ens land, ja, men det er jo ikke et enten-eller, det er samtidig en tjeneste, man gør for sig selv. Jeg skal så sige et par ord om lovforslag nr. L 127. Jeg er meget glad for denne nye lov. CD er meget begejstret, når hjemmeværnet får nye opgaver. Der står respekt om hjemmeværnet, og der bør fortsat og vil sikkert også fortsat gøre det. At SF ikke kan være med, at vi sikkert senere vil høre, at Enhedslisten ikke kan være med, o.k., det må vi leve med. På et tidspunkt for et år eller sådan siden, måske to, ved afslutningen af Forsvarskommissionens arbejde lod der desværre fra det mindre af de to regeringspartier, vi dengang havde og også i dag har, nogle nedgørende toner, i hvert fald i høj grad tvivlende toner omkring hjemmeværnet. Jeg glæder mig til at høre fra den nye forsvarsordfører for Det Radikale Venstre, som får ordet om et øjeblik, at det sikkert ikke er tilfældet mere. Det er vigtigt, at hjemmeværnet er respekteret. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at udtale min respekt både for de af vore medborgere, der gør tjeneste i udlandet i forbindelse med de danske korps, der arbejder i udlandet, og for dem, der indtil videre herhjemme gør tjeneste i hjemmeværnet. Det er alle sammen personer, som sætter sig ind for en sag, som er nationalt vigtig, som er internationalt vigtig, og det aftvinger stor respekt og glæde. Jeg skal nævne blandt flere mulige ændringer, vi kan drøfte under udvalgsarbejdet, § 10 i lovforslag nr. L 127. Der står i stk. 2. at »frivillige i hjemmeværnet, der forretter tjeneste under krig og andre ekstraordinære forhold, ydes løn m.v. efter regler der fastsættes af forsvarsministeren.« Nu håber jeg, at Danmark bestandig vil have forsvarsministre ligesom nu, som vi kan have fuld tillid til, men jeg kan egentlig ikke indse, at de frivillige i hjemmeværnet skal lønnes ringere end værnepligtige og andre, som arbejder med på de samme opgaver. Det er sådan nogle praktiske ting, som vi vil have lov til at se på under udvalgsarbejdet. Men alt i alt er det en pragtfuld ting, at medlemmer af hjemmeværnet også efter den nye lov får mulighed for at kunne virke uden for landets grænser, og jeg synes, det er en glad dag for dansk forsvarsbevidsthed og for dansk forsvars fremtid. Jeg skal så til sidst hilse fra Kristeligt Folkeparti. Hr. Sjørnsen har netop været nødt til at gå til et samråd i Udenrigsudvalget, og han har bedt mig på Kristeligt Folkepartis vegne meddele, at dette parti også fuldt ud kan støtte begge forslag.

(Kort bemærkning). Villy Søvnald (SF):

Jeg tager ordet, fordi jeg tror, ordet løb af med hr. Melchior, da han karakteriserede en debat om værnepligten som en nedladende og overlegen holdning. Det kan jeg slet ikke forstå. Jeg kan specielt ikke forstå det, fordi det faktisk er en debat, hvis man orienterer sig internationalt, der foregår i stort set alle europæiske lande, de lande, der afvikler deres værnepligt, og det er en lang stribe, det ved hr. Melchior også godt. Er det et udtryk for et overlegent og nedladende synspunkt i forhold til unge? Det er det vel ikke. Det er vel udtryk for en rationel diskussion om hvordan vi bedst tilrettelægger et dueligt forsvar i den tid, vi har nu, og ikke noget som helst andet.

Jeg synes i øvrigt, det er skævt - der kan hr. Melchior så være uenig, det er han i sin fulde ret til - at bede en fjerdedel af en ungdomsårgang om at være dem, der deltager. Af den fjerdedel er det sådan, at en tredjedel melder sig frivilligt. En anden tredjedel melder sig teknisk frivilligt. Så to tredjedele er frivillige. Så det er den sidste tredjedel, som vi tvinger ind.

Det synes jeg ikke er en arrogant diskussion. Jeg synes, det er en meget vedkommende diskussion. Jeg tror det er derfor, de har den i andre lande også.

(Kort bemærkning). **Arne Melchior (CD):**

Jeg må medgive hr. Svendal, at glosen »nedladende« nok ikke var alt for velovervejet i min ordførertale. Det har altså ikke været det, der lå i hr. Svendals bemærkninger. Det anerkender jeg fuldt ud.

Det gik måske mere på personerne end på opgaven, altså, at jeg synes, at SF har et nedvurderende syn på, hvad værnepligten betyder for de værnepligtige. Og der var det altså, jeg gerne ville meddele mine erfaringer, at det er min oplevelse gennem et langt liv, også i nyere tid, at det at have afgjort sin værnepligt ikke er en spildt tid for den pågældende person som privatmenneske, men at det i høj grad er tjenligt som et led i vedkommendes videre livsforløb.

Det var det, jeg mente, og jeg trækker ordet »nedladende« i den forstand, som det er optaget, tilbage.

Morten Helveg Petersen (RV):

For Det Radikale Venstre er det en vigtig pointe, at forsvaret skal nytte. Tilbage i 1883 satte Viggo Hørup fra Folketingets talerstol spørgsmålstegn ved nytten af forsvaret, og siden da har mange troet, at De Radikale er pacifister og modstandere af forsvaret. Det er bestemt ikke tilfældet.

Hørups retoriske spørgsmål: »Hvad skal det nytte?«, blev stillet på et tidspunkt, hvor man brugte ca. 40 pct. af statsbudgettet på militæret, og tilmed begyndte højreregeringen imod Folketingets vilje etableringen af en kostbar befæstning omkring København i en situation, hvor man oven på nederlaget i 1864 berettiget måtte tvivle på, om Danmark overhovedet kunne forsvare sig mod angreb fra en stormagt.

Så der var sådan set god grund til at stille det kritiske, skeptiske spørgsmål: »Hvad skal det nytte?«

Som lovgiver er det en fornuftig leveregel, at det skal nytte, det, man gør, og på forsvarsområdet er Det Radikale Venstre ikke i tvivl om, at vi i dag har langt større nytte af forsvaret, end vi havde for 100 år siden.

Det Radikale Venstre har altid haft en vision om et internationalt retssamfund baseret på dialog og mellemfolkelig forståelse, og hvor ret afløser magt. Den vision havde trange kår indtil den kolde krigs ophør.

Nu er småstaten Danmarks sikkerhedspolitiske situation ændret markant og det til det bedre. Vi står i dag i den helt fantastiske situation, at der ikke kan forudses nogen trussel mod dansk territorium inden for de næste 10 år. Vi nyder med andre ord en sikkerhed uden sidestykke i Danmarkshistorien, og det har selvsagt også betydning for indretningen af forsvaret. Nærforsvaret behøver ikke længere at være dimensioneret helt som under den kolde krig.

Vi skal have et forsvar, der nytter - et forsvar, som er

i stand til at løse de pålagte opgaver såvel nationalt som internationalt. I en verden, hvor hidtil fjerne brændpunkter kommer tæt på og påvirker vor fælles sikkerhed, kan man håndgribeligt konstatere, at det danske forsvar gør nytte. Danske styrker gør og har gjort en formidabel indsats i brændpunkter rundt omkring i verden, som aftvinger den største respekt. Det Radikale Venstre er stærk tilhænger af, at Danmark lever op til sit internationale ansvar - det er ikke noget nyt. Siden Danmark blev medlem af FN efter Anden Verdenskrig, er Det Radikale Venstre gået ind for, at danske militære styrker skulle kunne stilles til rådighed for internationale fredsopgaver. Vi har varmt støttet FN's fredsbevarende operationer, og vi støttede helhjertet oprettelsen af Den Danske Internationale Brigade og FN's hurtige udrykningsstyrke som SHIRBRIG, som så dagens lys på dansk foranledning. Den aktive internationale linje føres videre med forsvarsforliget fra sidste år, og det er vi i Det Radikale Venstre meget tilfredse med. De lovforslag, vi behandler her i dag, er en udmærket præcisering af forsvarets formål, opgaver og organisation set i lyset af den aktuelle sikkerhedspolitiske stilling, alt sammen i forlængelse af forsvarsforliget. På det konkrete plan glæder vi os fra radikal side over, at lovforslaget lægger så stor vægt på forsvarets bidrag til fremme af fred og sikkerhed samt forebyggelse af konflikter og krig; det er for os en vigtig prioritering af forsvarets formål og opgaver. Vi lægger også særlig vægt på det, der står i lovforslagene omkring samarbejdet med de central- og østeuropæiske lande i forsvarets opgaver. Vi finder det også fornuftigt, at Forsvarets Efterretningstjeneste indarbejdes i loven, og vi er fra radikal side optaget af, om eventuelle resultater og konklusioner fra det kommissionsarbejde, der pågår vedrørende Politiets Efterretningstjeneste, efterfølgende måtte være af relevans i forbindelse med Forsvarets Efterretningstjeneste. Det er et spørgsmål, jeg vil komme tilbage til under udvalgsbehandlingen. Endelig er det ikke nogen hemmelighed, at hjemmeværnet langtfra er det Radikale Venstres livret. Den foregående ordfører, hr. Melchior, spændte buen med hensyn til forventninger, og jeg er lidt tvivlende over for, om jeg kan indfri de forventninger, som hr. Arne Melchior stillede op. Lov om hjemmeværnet indgår i forsvarsforliget, og efter radikal opfattelse ligger den væsentlige forbedring i lovforslaget i, at hjemmeværnets fastansatte personel skal kunne deltage i internationale operationer. Det gør, at vi kan støtte dette forslag såvel som det andet forslag. Men vores livret må hr. Melchior næppe forvente at hjemmeværnet bliver.

(Kort bemærkning). **Arne Melchior (CD):**

Ja, det var jo i nogen grad skuffende. Nu har man jo mere end én livret; man kan jo have adskillige livretter, og de kan være forskelligt interessante til forskellige tider.

Men jeg kan ikke forstå, hvordan man kan være glad for, at hjemmeværnet kan deltage i opgaver i udlandet, hvis man ikke er glad for, at man har et hjemmeværn. Er det sådan at forstå, at fornyelsen med at kunne deltage i udlandet er sådan et lille plaster på såret? Er det også den nuværende radikale gruppes og ordførerens mening, at Danmarks forsvar med de mangeartede opgaver, som hjemmeværnet deltager i, var bedst tjent med, at vi ikke havde et hjemmeværn?

Det svar er jeg meget spændt på.

(Kort bemærkning). **Morten Helveg Petersen (RV):**

Jeg konstaterede temmelig hurtigt og nøgternt, at det forslag, der ligger omkring hjemmeværnet, udspringer af forsvarsforliget, og at vi fra radikal side finder, at det mest positive i det lovforslag er muligheden for deltagelse i internationale opgaver.

Hjemmeværnet har vel aldrig været og er stadig væk ikke en radikal livret. Så kan vi diskutere, hvor mange livretter en radikal folketingsgruppe måtte have, men det er ikke vores hjertensbarn, det skal jeg med glæde sige. Derfor prøvede jeg at understrege det positive, som jeg fandt i lovforslaget, nemlig at man med lovforslaget her får mulighed for deltagelse i internationale opgaver. Det synes jeg i hvert fald er fornuftigt.

(Kort bemærkning). **Arne Melchior (CD):**

Ja, det må så være sådan. Og det er da i hvert fald glædeligt, at Det Radikale Venstre trods mangel på lysten alligevel går ind for hjemmeværnet.

Jeg må have misforstået noget i den måde, Det Radikale Venstre anvender ordet radikal på i deres tankegang, for her har vi altså snesevis af tusinder af danske borgere, som frivilligt stiller sig til rådighed for en ganske vanskelig og ofte opslidende tjeneste.

Man skulle tro, at hvis Det Radikale Venstre i det hele taget går ind for forsvarsvilje, at så må det da være en glæde for netop radikalt tænkende mennesker, at der er nogle, der ikke skal udkommanderes, men at der altså er nogle, der stiller sig så frivilligt til rådighed for så svære opgaver, at det næsten savner sidestykke.

(Kort bemærkning). **Morten Helveg Petersen (RV):**

Jeg går blot op for god ordens skyld, fordi det af referatet meget nødig skulle fremstå, som om - efter de korte bemærkninger - at Det Radikale Venstre skulle være stortilhænger af hjemmeværnet. Bare så vi har fået sat det helt på plads.

Anden næstformand (Henning Grove):

Vi går videre i ordførerrækken, hr. Tom Behnke.

Tom Behnke (FR):

Jeg havde den store glæde og fornøjelse at få lov at sidde med i Forsvarskommissionen, et arbejde, som jeg fortsat tænker tilbage på med glæde. Jeg synes, det er en utrolig inspirerende og positiv måde at arbejde med et politisk emne, at man sætter sig om bordet med nogle folk, der virkelig har et dybtgående kendskab til tingene: Politikere, som skal træffe beslutning om, hvad vej vi vil, og så får diskuteret tingene ordentligt igennem. Det var ikke bare en kommission, der sad i en uge eller 14 dage, men en kommission, som tog den tid, det tog, for virkelig at komme frem til et godt og konstruktivt grundlag at arbejde videre på. Jeg vil gerne takke for, at vi havde mulighed for at være med i Forsvarskommissionen.

Det, der så skete efterfølgende, var jo, at der skulle indgås et politisk forlig, og der vil vi også gerne fra Frihed 2000 takke for, at vi blev inviteret med til forligsforhandlingerne.

Det, vi til gengæld var lidt skuffede over, var, at selv om vi jo stort set var enige med regeringen i den politik, der blev lagt frem, så blev vi alligevel på et tidspunkt smidt af forligsforhandlingerne. Det var lidt ærgerligt. Det kunne jo have været rart, om vi havde været med der også, men det fik vi altså ikke lov til.

For et års tid siden blev der i forhold til forsvaret diskuteret de økonomiske rammer, og budgettet blev lagt i forbindelse med behandlingen af finansloven, og det, vi så står over for i dag, er de mere overordnede politiske rammer og formålet med forsvaret i dag i Danmark.

Lad mig sige det med det samme: Det er min opfattelse, at ministeren har haft en meget heldig hånd. Det er to gode og godt gennemarbejdede forslag, som vi bestemt ser meget positivt på.

Vi er specielt meget glade for, at ministeren har taget afsæt i, at Danmark er medlem af NATO, og at det er NATO-medlemskabet og NATO, der er udgangspunktet for vores forsvar og den måde, vi handler og agerer på, og det er godt at se, at det er blevet præciseret i forslaget. Det er nemlig helt afgørende for Frihed 2000, at vi tager afsæt i vores NATO-medlemskab, og at vi tager vores NATO-medlemskab meget seriøst og alvorligt.

Det er også glædeligt at se, at den kolde krig er ovre, og at specielt fodnotepolitikken er ovre. Det har vi jo kunnet konstatere ved de sidste mange debatter, vi har haft om forsvaret her i Folketingssalen. Den tid er heldigvis ovre, og det er vi ganske glade for.

Vi har også fuld forståelse for, at NATO udvider og siger, at det ikke kun lige snævert er NATO-området, der er behov for at kunne forsvare; det gælder også de central- og østeuropæiske lande, altså den aftale, vi har med Partnerskab for Fred-landene.

I det hele taget er det godt, at man ikke bare er sig selv nok i NATO - vi synes, at vi klarer opgaven fint i NATO, og nu har vi bevaret freden og sikkerheden i langt over 50 år - men at man bliver ved med til stadighed at samarbejde og samtale med landene omkring os og får udvidet den sikkerhedszone, som vi befinder os i. Vi har også med glæde bemærket, at man har præciseret, at forsvaret ikke kun er en enhed, som skal tages frem i tilfælde af krig, men at forsvaret selvfølgelig også har en rolle at spille i forhold til den civile indsats, hvor det er

hensigtsmæssigt, som der står. Der står så i forslaget, at det skal være indtægtsgivende virksomhed, hvis det er sådan, at forsvaret yder en indsats over for andre ministerier, som kan trække på forsvaret, og det er vi selvfølgelig helt enige i. Vi er også enige i og vil gerne understrege, at det er vigtigt, at når forsvaret yder en indsats for andre ministerier, at man så sørger for, at der sker en afregning, sådan at forsvarets budgetter ikke bliver udhulet. Omvendt skal man også passe på, at man ikke til enhver tid siger, det skal være en krone for krone-udligning - i hvert fald ikke nødvendigvis direkte fra ministerium til ministerium - for der kan opstå nogle uheldige situationer. Der har hen over sommeren været en længere debat omkring redningshelikoptererne og de små øer, hvor man i nogle tilfælde måske er i den situation, at man af hensyn til kassetænkningen og økonomien i de forskellige ministerier holder lidt igen med at bruge den optimale løsning. Og det duer ikke. Vi skal altid bruge den optimale løsning, og så må vi finde ud af det med pengene bagefter. Vi er også glade for, at regeringen fastholder, at vi skal have et alsidigt forsvar og et forsvar af en vis dimension, selv om sikkerhedsniveauet heldigvis for tiden er pænt højt - eller sagt på en anden måde: Trusselsbilledet er heldigvis lavt. Det giver jo så tid til, at man kan nå at indstille sig på det, hvis der skulle opstå en trussel imod Danmark eller imod NATO-landene i øvrigt. Det er i øvrigt også fuldstændig korrekt, som hr. Arne Melchior understreger, at ufreden pludselig kan blusse op igen. Derfor duer det ikke - som nogle ordførere har været inde på - at man sådan helt lukker ned for forsvaret og siger: Nu kan vi lige så godt lade alle soldaterne vente og stille maskinerne osv. i garage, og så venter vi bare til den dag, hvor ufreden kommer, for det vil være utrolig dyrt. Det vil være utrolig vanskeligt at genetablere et forsvar i løbet af en kort periode. Derfor er det godt at se, at man er så realistisk, at man siger, selv om der i øjeblikket i disse år ikke er nogen konkret trussel mod Danmark, så fastholder vi alligevel, at vi skal selvfølgelig have et forsvar. Det er godt at se.

I forhold til lovforslaget om hjemmevernet er det et forslag, som vi også bakker helt op. Vi har den opfattelse i Frihed 2000, at hjemmevernet er en helt unik enhed. Hjemmevernet er unikt ved det, at det har det meget stærke lokale kendskab og hovedsagelig opererer i det lokale område. Hjemmevernet er baseret udelukkende på frivillighed og giver et ganske godt udtryk for den forsvarsvilje, der trods alt er til stede, og den forsvarsvilje skal man selvfølgelig ikke fratale nogen at give udtryk for. Det bedste adelsmærke for hjemmevernets aktioner er jo trods alt, at det er totalt uforudsigeligt, hvad de finder på, og hvem de er. Fjenden vil aldrig nogen sinde kunne lægge en strategi for at overrumple det danske forsvar. Det vil være ganske umuligt, og det er det unikke ved hjemmevernet. Det ser vi også at andre lande har opdaget, og derfor ser vi også, at det vinder frem andre steder. Så samlet set er det to gode lovforslag, og Frihed 2000 støtter begge lovforslagene.

(Kort bemærkning). **Svend Aage Jensby (V):**

Jeg synes, det var - hvis jeg må tillade mig at komplimentere hr. Behnke - en udmærket tale, hr. Behnke holdt.

Når jeg tager ordet, er det kun til et enkelt punkt, som jeg synes jeg gerne vil have lejlighed til at præcisere mit partis holdning til. Det var det, hr. Behnke sagde med, at man ikke skulle gå i for små sko eller sådan noget lignende, når forsvaret skulle løse opgaver for andre myndigheder.

Jeg forstår godt tanken, men det er jo § 7, vi snakker om. Hvis vi ikke havde kæmpet enormt meget under forligsforhandlingerne for f.eks. at få § 12 ind i aftaleteksten, så kunne dansk forsvar komme til et stå i en frygtelig situation på hele miljøområdet, hvor vi skulle gennemføre en enorm miljøovervågning, vi skulle anskaffe skibe til det og flyve som bare pokker, havde jeg nær sagt. Det ville være meget uheldigt, hvis vi ikke har låst det fast.

Jeg kan godt følge tanken, men for Venstre er det meget centralt, at forsvaret også får dækket sine udgifter.

(Kort bemærkning). **Tom Behnke (FRI):**

Det var godt at få den præcisering, og det giver så også mig anledning til at præcisere, at det også er Frihed 2000's udgangspunkt.

Vores holdning er klart: Hvis forsvaret løser opgaver for andre ministerier, skal det være indtægtsgivende virksomhed, og så skal det kompenseres.

Der, hvor jeg trak et lille men, det er så bare, at vi ikke må komme i situationer, hvor andre ministerier, andre styrelser, holder sig tilbage fra at løse opgaven på den mest optimale måde, fordi man begynder at sidde og lave kassetænkning.

Den er ikke nem. Balancen er ikke nem, men jeg vil gerne understrege, at for Frihed 2000 er udgangspunktet klart:

Forsvaret skal kompenseres, når de yder en ydelse over for andre ministerier el. lign.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Jeg vil godt takke for den velvillige modtagelse.

Der var nogle få spørgsmål fra bl.a. hr. Villy Søvnal, som undervejs rejste flere punkter, først og fremmest - og det har jo allerede været debatteret - værnepligten, men jeg vil også gerne benytte lejligheden til at give udtryk for min holdning, nemlig at for at kunne stille et troværdigt bidrag til NATO, er det nødvendigt, at Danmark har værnepligt, ellers vil vi ikke være i stand til at stille med styrker i en størrelse, som giver os en vægtig NATO-kommandostruktur og NATO-samarbejde, som vi mener, at vi bør have.

Samtidig vil jeg også godt sige til hr. Villy Søvnal, at værnepligten ikke er tilrettelagt ud fra et retfærdighedsprincip, for hvis man gjorde det, så skulle den for det første ikke kun omfatte alle unge mænd, men også alle unge kvinder. Og så skulle det selvfølgelig også være på sådan en måde, så de, der af den ene eller den

anden grund, ikke var egnede til værnepligtstjeneste, forrettede en anden tjeneste.

Vi har faktisk et helt andet udgangspunkt, når vi tager stilling til, hvor mange der skal indkaldes, og for nu at undgå myter vil jeg godt sige, at i øjeblikket indkalder vi altså godt 40 pct. af de egnede unge mænd til at afløse værnepligten. Når vi gør det, så indkalder vi kun det antal, der er brug for for at friske dem i mobiliseringsstyrken, og vi beholder dem ikke inde i længere tid, end det er nødvendigt for at uddanne dem til de funktioner, de skal have i mobiliseringsstyrken. Det hænger selvfølgelig også sammen med, at de unge mennesker, som vi trækker ind for at udføre værnepligtstjeneste, skal forlade de uddannelser, de er i gang med, eller det arbejde, de har ude i det almindelige samfund, hvor de gør nytte. Så vores udgangspunkt er, at vi ikke indkalder flere end højst nødvendigt, og vi beholder dem heller ikke længere end højst nødvendigt. Men det er også klart, at vores værnepligt og de værnepligtige ud over den opgave, der er hovedopgaven, nemlig at vi kan stille et troværdigt bidrag til NATO, samtidig er grundlag for rekruttering til Den Danske Internationale Brigade, og at vi i international tjeneste - om jeg så må sige - er i stand til at være i en større vægtsklasse, end det umiddelbart kunne se ud til, fordi vi blandt de værnepligtige tegner cirka halvdelen af de unge mænd og kvinder, som er ude at gøre international tjeneste. Endelig gælder det jo også, at de værnepligtige er et vigtigt grundlag for rekruttering til forsvarets faste militære personel. En stor del kommer fra værnepligten og vælger at blive i forsvaret, fordi de har fået smag for det. Så jeg mener ikke, at der er noget alternativ til værnepligten, sådan som verden ser ud i dag. Jeg kan måske gøre en lille bemærkning om trusselsbilledet. Det var, som om fru Annette Jørgensen var bekymret over, at der ikke længere var nogen umiddelbar trussel mod dansk område. Der vil jeg godt sige, at det er vi tværtimod glade for. Det blev også understreget i Forsvarskommissionens betænkning. Det med, at man ikke mener, at der er risiko for, at der kan komme en direkte trussel mod Danmark i de næste 10 år, er ikke kun noget, Forsvarskommissionen fandt på. Det er Forsvarets Efterretningstjenestes vurdering, og jeg kan i øvrigt sige, at det også er NATO's vurdering. Så det er ikke noget, der sådan bare blev hentet ned fra den blå luft. Tværtimod er der altså en lang række folk og de folk, der bør have mest forstand på de her ting, der er enige om inden for NATO, at der er en 10-års-horisont. Men jeg er altså også fuldstændig enig med fru Annette Jørgensen og også med hr. Melchior, der understregede, at det selvfølgelig ikke skal lede til letsindighed. Og det er også klart, at hvis der skulle opstå en trussel igen, så er det vigtigt, at vi vil være i stand til at imødegå den. Derfor skal vi selvfølgelig opretholde et dansk beredskab og have en mobiliseringsstyrke af en størrelse, som er nødvendig for at kunne løse opgaven, hvis der igen skulle opstå en trussel. Hvis man kan sige det på den måde, så har vi været en lille smule konservative på det her punkt. Vi sigter efter et bevægeligt mål, og i takt med, at den internationale udvikling har forandret sig, har vi også kunnet reducere den mobiliseringsstyrke, Danmark skal kunne stille med. Men vi gør det med forsigtighed, fordi vi ved, at tingene pludselig kan gå den anden vej.

I det hele taget kan man sige, hvis man kigger tilbage over de forsvarsforlig, jeg har været med til at indgå siden Murens fald, at vi gradvist har ændret dansk forsvar med en lille smule forsigtighed, fordi vi ved, at den tendens, der er lige i øjeblikket, jo pludselig kan vise sig at gå den anden vej. Hr. Søvnald havde også nogle bemærkninger om FN og OSCE, og det er rigtigt, at vi ikke har betinget os udtrykkeligt, at der skal være sådan et mandat. Det er simpelt hen, fordi det afspejler den erfaring, vi har igennem her i Folketingssalen i forbindelse med det, der skete i Kosovo, og hvor et stort flertal her i Folketinget besluttede, at selv om der ikke var et udtrykkeligt FN-mandat til at anvende magt

i den situation, så mente vi, at der i FN-pagtens artikler om krænkelse af menneskerettighederne var et så solidt grundlag, at vi som en del af NATO var parate til at deltage i en militær aktion, der stoppede Miloševics modbydelige undertrykkelse. Som vi har set, førte det jo også til et resultat. Det har også forandret spillet på Balkan, om jeg så må sige, at NATO var parat til at gribe ind. Vi ønsker, at der skal være et FN-mandat, men hvis det af grunde, som vi mener er urimelige i forhold til FN-pagten, ikke kan lade sig gøre, så vil vi altså i særlige situationer være parate til at handle. Det er også det, der afspejles her. Men vores ønske er, at FN's Sikkerhedsråd lever op til det ansvar, der ligger i FN-pagten, og giver mandaterne til at sikre, at menneskerettighederne overholdes - og det er også vores udgangspunkt.

Hr. Villy Søvnald havde også nogle bemærkninger om NATO's strategi, og også her er der en forskel mellem SF og regeringen. Vi mener, at det er vigtigt, at NATO kan spille en rolle out of area, og det har jeg sådan set også netop understreget med bemærkningerne om Kosovo, og det samme gælder selvfølgelig i forhold til NATO's indsats i Bosnien. Det har tværtimod været uhyre vigtigt, at NATO var parat til at påtage sig den rolle i de situationer, der her var tale om.

Det slog mig også, at hr. Søvnald talte om et meget rummeligt forsvarsbudget. Det kunne jeg nu ikke helt genkende. I forhold til den forvaltning, vi i øjeblikket har af forsvaret - vi har lavet et forlig - mener jeg, at vi specielt i slutningen af forligsperioden vil komme frem til en situation, hvor mål og midler hænger sammen, men i øjeblikket tror jeg, at mange ude i forsvaret oplever, at vi er lidt klemte. Heldigvis er det jo altså også bygget ind i forliget, at det skulle blive bedre i slutningen af perioden.

Jeg bemærkede også, at hr. Villy Søvnald ikke havde nogen bemærkninger til § 13 om Forsvarets Efterretningstjeneste. Jeg ved så ikke, om jeg kan tage det som indtægt for, at SF er enige i den formulering, der står dér.

Endelig vil jeg godt sige til hr. Morten Helveg Petersen, som havde et spørgsmål om forholdet mellem § 13 om Forsvarets Efterretningstjenestes opgaver og PET-undersøgelsen. Det er jo således, at Forsvarets Efterretningstjenestes virksomhed retter sig mod forhold uden for Danmark, og PET's virksomhed, Politiets

Efterretningstjenestes virksomhed, retter sig mod forhold i Danmark.

Der er dog et enkelt punkt, hvor vi har en snitflade, nemlig at Forsvarets Efterretningstjeneste tager sig af sikkerhedsgodkendelse af de soldater, vi har i det danske forsvar, de soldater, vi sender ud. Her er der en flade mellem PET og FE, og derfor er det også klart, at i forbindelse med PET-undersøgelsen har vi også sagt, og det har justitsministeren sagt her fra talerstolen, at i det omfang der i forbindelse med undersøgelsen er ting, der berører Forsvarets Efterretningstjenestes virksomhed, så skal det selvfølgelig også inddrages i undersøgelsen.

Tilsvarende vil jeg da godt sige til hr. Morten Helveg Petersen - nu besvarer jeg spørgsmålet - at i det omfang de anbefalinger, der kommer ud af PET-undersøgelsen, er relevante for FE's virksomhed, så skal vi selvfølgelig også overveje, om der skal ændres i retningslinjerne for FE's virksomhed.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Arne Melchior som ordfører.

Arne Melchior (CD):

Jeg har en lille efterskrift til en ordveksling, jeg havde med hr. Morten Helveg Petersen om hjemmeværnet. Det er lidt for fristende for mig at citere § 1 i det forslag, der nu ligger på bordet, og som de radikale altså støtter, og den lyder sådan: »Hjemmeværnet deltager som en del af det militære forsvar i løsningen af de opgaver, der påhviler hæren, søværnet og flyvevåbnet.« Det var altså § 1, stk. 1.

Jeg vil godt sige, om et parti, der kan stemme for denne ordlyd, om det så ikke er ens livret, så konstaterer jeg altså med tilfredshed, at det dog er særdeles spiseligt for Det Radikale Venstre.

Så har jeg et par ord til forsvarsministeren, og det er jo uhyre sjældent, at der kan være en art uenighed imellem ham, CD og undertegnede, og det glæder jeg mig da over, men han provokerer jo stærkt ved at nævne det her med de 10 år, i hvilke vi ikke kan komme ud for trussel.

Vi har jo diskuteret det før, vist også her i huset, og jeg synes jo, det er meget flot at stå og kunne sige det. Det er jo rigtigt, som forsvarsministeren siger, at det ikke er noget, Forsvarskommissionen fandt på, for disse 10 år er altså opfundet af Forsvarets Efterretningstjeneste eller af NATO i sin helhed, og så lyder det jo altså, som om det er forsikret hos Lloyd's, og så må det være rigtigt. Jeg kan altså ikke købe den, og jeg var jo den, der gjorde modstand, og jeg blev nedstemt i kommissionen, og det er helt o.k.

Jeg har stor respekt for NATO's ledelse, og jeg har stor respekt også for vort eget forsvars efterretningstjeneste, bestemt, dem vil jeg til enhver tid drage til forsvar for om nødvendigt, men at de skulle have evnen til at forudsige 10 års udvikling, at de skulle have den glaskugle eller det kaffegrums, hvori de kan sige noget absolut sikkert eller bare næsten sikkert eller nogenlunde sikkert om, hvad der vil ske i løbet af en periode på 10 år, ville jo forudsætte, at englenerne havde taget bopæl i vore kroppe her på jorden. Jeg synes, at der langt fra er vokset hvide vinger ud på menneskeheden. Og ligesom der gudskelov kan ske positive overraskelser over en 10-års-periode, og det ser vi da meget gerne, så må vi også konstatere, at der kan, som menneskene og verden er indrettet, også ske meget triste og negative overraskelser.

Vi har vismænd på alle mulige områder, og de fleste af dem har svært ved at forudsige udviklingen 1 eller 2 år frem. At tage munden så fuld at forudsige 10 år frem synes jeg er over nogens evne, men jeg skal da være den første til at glæde mig til, at vi i år 2009 kan snakke sammen om, hvorvidt denne forudsigelse har været holdbar, og ingen skal glæde sig mere end jeg, hvis det skulle være tilfældet.

(Kort bemærkning). Svend Aage Jensby (V):

Jeg lyttede meget opmærksomt til ministerens svar på spørgsmålet fra hr. Morten Helveg Petersen om FE's rolle. Jeg vil gerne notere mig, at forsvarsministeren sagde, at nu måtte vi afvente den PET-undersøgelse, som mit parti var imod og er imod. Når den er færdig, må vi se, om der er noget, der kan give anledning til ændring af direktiver.

Men jeg fastslår: Vi vil ikke i mit parti på nogen måde, og det vil jeg gøre klart nu, medvirke til nogen undersøgelse af FE. Vi er trygge ved, at den nuværende forsvarsminister eventuelt må sige, at der lige er et par direktiver, der må finpudses lidt. Men den melding skal lyde i dag fra mit parti, når vi behandler en § 13 om Forsvarets Efterretningstjeneste. Sagen er for alvorlig til at underkaste det kommissionens arbejde.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 126:

Forslag til lov om forsvarrets formål, opgaver og organisation

m.v. Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup). (Fremsat 29/11 2000. Første behandling 8/12 2000. Betænkning 1/2 2001).

Sammen med denne sag foretoges:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 127:

Forslag til lov om hjemmeværnet. Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup). (Fremsat 29/11 2000. Første behandling 8/12 2000. Betænkning 1/2 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagene sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagene overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 126:

Forslag til lov om forsvarrets formål, opgaver og organisation

m.v. Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup). (Fremsat 29/11 2000. Første behandling 8/12 2000. Betænkning 1/2 2001. Anden behandling 8/2 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Helge Adam Møller (KF):

Med lov skal land bygges. Det står der over døren til Folketingssalen, lige udenfor. Og om et par minutter bygger et stort flertal i dette Folketing en smule ekstra på landet ved at vedtage lovforslag nr. 126, som omhandler forsvarrets formål og opgaver. Det er faktisk den lov, der lægger rammerne for forsvarrets virke i fremtiden.

Og jeg vil godt her i dag ved tredjebehandlingen nævne en enkelt sætning fra loven. Den siger, at forsaret skal råde over styrker i hæren, søværnet og flyvevåbnet, hvis størrelse, kampkraft, udholdenhed, mobilitet og fleksibilitet gør det muligt at løse de nævnte opgaver.

Sætningen er taget direkte fra § 8 i lovforslaget, og den er for mig og for den konservative folketingsgruppe en absolut nøglesætning. Sætningen og paragraffen burde i virkeligheden ristes i runer og stå på skrivebordet hos enhver politiker, der beskæftiger sig med forsvaret.

Jeg vil godt gentage sætningen en enkelt gang, så alle de, der om et øjeblik stemmer ja, ved, hvad det er, de siger ja til, og ved, hvad det er, de forpligter sig til. Der står, at forsvaret skal råde over styrker af alle tre værn, hvis størrelse, kampkraft, udholdenhed, mobilitet og fleksibilitet gør det muligt at løse såvel de nationale som de internationale opgaver.

Det er jo stærke og markante ord, som jeg godt vil oversætte til det, de direkte betyder for dansk forsvar i dag og i fremtiden.

For det første: Loven fastsætter altså helt tydeligt, at dansk forsvar skal have det tilstrækkelige antal enheder, dvs. flyeskadriller, orlogsfartøjer, kompagnier, bataljoner og brigader, som er påkrævede og nødvendige for at løse de opgaver. Det er betydningen af § 8's to ord om størrelse og udholdenhed.

For det andet siger loven, at enhedernes uddannelse skal være hård, effektiv og realistisk. Det er jo, hvad ordene om kampkraft kan oversættes til.

For det tredje betyder det, at antallet af officerer og befalingsmænd skal være tilstrækkeligt til at gennemføre denne effektive træning og til at sikre en fleksibel anvendelse af styrkerne. Ellers lever man jo ikke op til lovens bogstav om kampkraft og fleksibilitet.

Og endelig for det fjerde skal enhederne i alle tre værn have moderne våben, materiel og ammunition. Det ligger direkte i lovens ord om kampkraft og udholdenhed.

Se, Det Konservative Folkeparti er enig i hvert ord i denne § 8. Men ord er ikke nok, ordene skal også udmøntes i handling. Og derfor vil vi fastholde alle de partier - ingen nævnt og ingen glemt, heller ikke De Radikale - der støtter denne lov, på ordene i § 8, således at vi sikrer, at fremtidens forsvar får sådanne vilkår, at vi kan løse en ny tids opgaver velforberedte, veltrænede og veludrustede.

Og det må være et krav, som kan stilles fra alle ansatte i forsvaret fra yngste værnepligtige til ældste general, krav, der kan stilles til os i Folketinget, som vedtager loven. Et krav om, at vi ikke alene giver den politiske, men også den økonomiske opbakning til, at de opgaver, forsvaret og den enkelte soldat skal påtage sig for Danmark, ofte uden for Danmarks grænser og indimellem fjert fra Danmarks grænser, kan gennemføres med materiel, udrustning og uddannelser, således at enhederne kan løse opgaverne med stor effektivitet og maksimal sikkerhed. Med disse ord kan jeg sige, at den konservative folketingsgruppe med stor tilfredshed stemmer for lovforslaget.

(Kort bemærkning). Villy Søvnal (SF):

Det var jo en stor tale, hr. Helge Adam Møller holdt. Jeg skal slet ikke forsøge at overgå retorikken, jeg har kun et enkelt spørgsmål.

Hvor meget mener hr. Helge Adam Møller, at forsvarsbudgetterne skal stige for at leve op til det formål?

Helge Adam Møller (KF):

Der er indgået et forlig om forsvarsbudgettet for de næste 4 år, og det forlig skal holdes.

(Kort bemærkning). **Frank Aaen (EL):**

Jeg er sådan set meget tilfreds med, at Det Konservative Folkeparti mener, at de indgåede aftaler, der er om forsvarets budgetter, skal holdes.

Hvordan kan det så være, at vi i Finansudvalget får aktstykker overbragt, der er godkendt af forsvarsforligets partier, hvor vi noterer os, at man ikke kan holde budgetterne, og man så bare siger, at man blot forlænger betalingerne langt ud over forsvarsforligets rækkevidde?

Arne Melchior (CD):

Hr. Søvndals spørgsmål var godt nok ikke stillet til CD. Jeg vil alligevel tillade mig at give CD's syn på det.

Jeg forstår for det første ikke spørgsmålet, fordi det ikke har noget med det foreliggende lovforslag at gøre. Men mit svar på spørgsmålet i øvrigt vil være det, at forsvaret til enhver tid skal koste det, som er nødvendigt for, at Danmark har et indadtil og udadtil troværdigt forsvar, så vi kan udfylde vor opgave som allieret i NATO i henhold til de aftaler, der indgås i NATO-landenes kreds.

Det er en forkert indgang til den økonomiske side af sagen at sige: Hvad skal forsvaret koste? Hvor meget vil vi maksimalt være med til?

Forsvaret skal ikke koste en krone mere, end det er nødvendigt for at opnå løsningen af den opgave, jeg her kort har redegjort for. Og som hr. Helge Adam Møller i øvrigt har svaret, så er der jo en aftale om forsvarets økonomiske rammer 4 år frem, og også af den grund kan jeg slet ikke forstå, at spørgsmålet her skulle indeholde andet end et ikke ret letforståeligt drilleri.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 93 stemmer (S, V, KF, DF, CD, RV, KRF, Mogens Andreasen (UP), Kim Behnke (UP) og Thorkild B. Frandsgaard (UP)) mod 12 (SF og EL).

Anden næstformand (Henning Grove):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 127:

Forslag til lov om hjemmeværnet. Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup). (Fremsat 29/11 2000. Første behandling 8/12 2000. Betænkning 1/2 2001. Anden behandling 8/2 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Svend Aage Jensby (V):

Venstre finder det overordentlig glædeligt, at vi nu om et øjeblik kan vedtage en ny lov om hjemmeværnet.

Overordentlig mange partier i Folketinget står bag, bl.a. de to regeringspartier. Jeg har selvfølgelig ikke undret mig så meget over Socialdemokratiet, men jeg glæder mig over, at også De Radikale står bag lovforslaget.

De partier, det er altså alle, bortset fra SF og Enhedslisten, sender nu her fra Folketinget et utrolig vigtigt signal til hjemmeværnet, de 61.000 mennesker, der bruger deres fritid på at være en del af dansk forsvar, og som løser en række opgaver i forbindelse med østøttesamarbejdet, i forbindelse med civile opgaveløsninger, i samarbejde med politi og andre. Det er meget glædeligt for de 61.000 mennesker, at et så bredt parlamentarisk flertal står bag lovforslaget.

Jeg synes også, at den lovfæstelse, der nu sker, om at hjemmeværnet kan deltage i internationale opgaver, er utrolig vigtig. Det vil give et løft til hjemmeværnet, det vil skabe en yderligere interesse for at tjene i hjemmeværnet.

Derfor synes jeg, at det lovkompleks, der nu bliver vedtaget, er det bedst tænkelige signal i mange år til, at hjemmeværnet skal bestå og understøttes og være en meget væsentlig del af dansk forsvar, ganske som Forsvarskommissionen i sin tid anbefalede det. Det glæder Venstre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 92 stemmer (S, V, KF, DF, CD, RV,

KRF, Mogens Andreasen (UP), Kim Behnke (UP) og Thorkild B. Frandsgaard (UP) mod 12 (SF og EL)

Anden næstformand (Henning Grove):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Bekendtgørelse af lov om forsvarets personel

Herved bekendtgøres lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 527 af 6. juli 1998, med de ændringer, der følger af lov nr. 123 af 27. februar 2001.

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Loven omfatter personel, der er ansat eller indkaldt til tjeneste i det militære forsvar, samt militært personel, der er afskediget eller hjemsendt, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 3, § 11, stk. 2, og §§ 11 a-11 d gælder for alt personel inden for Forsvarsministeriets område, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Loven omfatter ikke frivillige i hjemmeværnet.

Kapitel 2

Inddeling

§ 2. Militært personel omfatter:

- 1) Befalingsmænd og menige, der indordnes i en rækkefølge af militære grader efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse,
- 2) auditørpersonel, gejstligt personel og musikpersonel samt andet personel efter forsvarsministerens bestemmelse.

Stk. 2. Befalingsmænd omfatter personel af officersgruppen og sergentgruppen af linien og reserven. Menige omfatter personel af konstabelgruppen af linien og reserven, konstabelelever, værnepligtige menige og kvindelige menige på værnepligtslignende vilkår.

§ 3. Civilt personel kan midlertidigt tillægges status som militært personel, jf. § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, og tillægges kommandomæssige beføjel-

ser. Forsvarsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Kapitel 3

Tilgang og afgang mv.

§ 4. Forsvarsministeren fastsætter antallet af værnepligtige, der årligt indkaldes til forsvaret, og fastsætter tjenestetidens længde. Denne kan ikke overstige i alt 27 måneder.

Stk. 2. Forsvarsministeren fastsætter regler om uddannelse af værnepligtige under tjenesten og om tjenestens tilrettelæggelse.

Stk. 3. Forsvarsministeren fastsætter aflønningen af personel, der aftjener værnepligt. Forsvarsministeren fastsætter de nærmere regler for udbetaling mv., herunder ydelse af forskud ved indkaldelse og indeholdelse i lønnen til dækning af gæld til forsvaret.

Stk. 4. Værnepligtige skal give vedkommende militære myndigheder de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten, og kan under tjenesten anvendes i overensstemmelse med deres uddannelse.

§ 5. Militære tjenestemænd kan, såfremt tjenstlige grunde gør det ønskeligt, efter ansøgning afskediges med egenpension i henhold til lov om tjenestemandspension, når de samtidig ansættes i reserven.

§ 6. Bestemmelsen i § 27 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken kan fraviges, når forholdene taler for det.

§ 7. Pligten til at forrette tjeneste i forsvaret ophører for ikke-tjenstgørende befalingsmænd og menige ved udgangen af det år, hvori de pågældende fylder henholdsvis 60 og 50 år, jf. dog § 9, stk. 3.

§ 8. Personel af reserven samt personel, der er meddelt tjenestefrihed, eller hvis kontrakt er midlertidigt ophævet, har pligt til at forrette tjeneste, når det skønnes nødvendigt af hensyn til landets sikkerhed.

§ 8 a. Kvindelige menige på værnepligtstilignende vilkår, der er hjemsendt, har pligt til at forrette tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold efter nærmere regler fastsat af forsvarsministeren.

§ 9. Forsvarsministeren kan under krig eller andre ekstraordinære forhold foretage de nødvendige indkaldelser af personel.

Stk. 2. Under de forhold, der er nævnt i stk. 1, kan ansatte i forsvaret ikke forlange ansættelsesforholdet bragt til ophør.

Stk. 3. Befalingsmænd, der er afskediget med pension, har under de forhold, der er nævnt i stk. 1, pligt til at forrette tjeneste i forsvaret indtil det fyldte 65. år.

Stk. 4. Personel, der forretter tjeneste under de forhold, der er nævnt i stk. 1, ydes løn mv. efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren.

§ 9 a. Kvindeligt militært personel, der er afskediget eller hjemsendt, og for hvem militær tjeneste af enhver art efter foreliggende oplysninger må anses for at være uforenelig med deres samvittighed, kan af forsvarsministeren fritages for militær tjeneste. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Kapitel 4

Forskellige bestemmelser

§ 10. Værnepligtige kan overføres til tjeneste i hjemmевæbnet.

§ 11. Personellet har efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse pligt til at forrette tjeneste uden for landets grænser, herunder tjeneste i forbindelse med opgaver, der udføres efter anmodning fra internationale organisationer mv.

Stk. 2. Personel, der forretter tjeneste i udlandet, vil kunne oppebære udetillæg mv. efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren.

§ 11 a. Forsvarsministeren fastsætter regler for ydelse af erstatning, herunder for tab af forsørger, samt godtgørelse for varigt men til personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver, og som omkommer eller påføres varigt men under eller som følge af tjenesten.

Stk. 2. Erstatning for tab af forsørger udbetales til den efterladte ægtefælle, samlever eller børn under 21 år. Såfremt der ikke efterlades nogen berettiget til erstatning for tab af forsørger, udbetales en erstatning til boet. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 3. Det er en betingelse for udbetaling af ydelser efter stk. 1, at hændelsen ikke kan tilregnes den skadelidte som forsætlig skadevoldelse på sig selv.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på personel, som i tjenesten rydder, bortsprænger, fjerner eller destruerer ammunition, sprængstoffer og lign., for hvis fremstilling og udlægning det danske forsvar ikke er ansvarligt.

Stk. 5. Størrelsen af erstatninger og godtgørelse for varigt men fastsættes på de årlige bevilningslove.

§ 11 b. Forsvarsministeren fastsætter regler for udbetaling af en supplerende skattepligtig løbende ydelse i tilfælde, hvor personel, der ikke er omfattet af lov om tjenestemandspension eller lov om pensionering af civilt personel i forsvaret mv., omkommer eller påføres varigt men under eller som følge af tjenesten under udsendelse til udlandet med henblik på deltagelse i de i § 11 a, stk. 1, nævnte opgaver. Det er en betingelse for udbetaling af ydelsen, at Arbejdsskadestyrelsen har anerkendt dødsfaldet eller tilskadekomsten som en arbejdsskade.

Stk. 2. Ved dødsfald udbetales ydelsen til den efterladte ægtefælle og børn under 21 år. Ved varigt men udbetales ydelsen til den skadelidte.

Stk. 3. Udbetaling af ydelsen ved varigt men forudsætter, at Arbejdsskadestyrelsen vurderer, at den pågældende har lidt et tab af erhvervsevnen på mindst 15 pct.

§ 11 c. Forsvarsministeren fastsætter regler for ydelse af kulancemæssig godtgørelse for smerte og smerte til personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i de i § 11 a, stk. 1,

nævnte opgaver, og som kommer til skade under eller som følge af tjenesten.

§ 11 d. Forsvarsministeren fastsætter regler for ydelse af kulancemæssig godtgørelse til personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i de i § 11 a, stk. 1, nævnte opgaver, og som mister eller får beskadiget personlige ejendele som følge af tilstedeværelse i områder under krig eller krigslignende forhold.

§ 12. Forsvarsministeren fastsætter nærmere bestemmelser om varigheden af den tjeneste, ansatte i forsvaret forpligter sig til at udføre efter endt uddannelse eller efter afgang fra uddannelsen af årsager, som skyldes eget forhold.

§ 13. Tjenstgørende personel, der skal afskediges inden det fyldte 60. år, har under forudsætning af tilfredsstillende tjenstlige forhold fortrinsvis adgang til ansættelse ved myndigheder og institutioner mv. under Forsvarsministeriet i stillinger, der ikke efter normal praksis besættes som advancementsstillinger, og hvortil de pågældende efter deres uddannelse og tjeneste må anses for egnede.

§ 14. For militære tjenestemænd finder bestemmelserne i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken § 20, stk. 2 og 3, samt §§ 21-24 ikke anvendelse, når sagen hører til de sager, der efter militær retsplejelov skal behandles som militære straffesager.

Kapitel 5

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 15. Loven træder i kraft den 1. januar 1983.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 335 af 18. juni 1969 om forsvarets personel.

§ 16. Bestemmelsen i lov nr. 335 af 18. juni 1969 om forsvarets personel § 15, stk. 1, oprettholdes for allerede ansatte officerer.

Stk. 2. Bestemmelsen i lov nr. 174 af 16. maj 1962 om forsvarets personel § 24, stk. 1, oprettholdes.

Lov nr. 307 af 4. juni 1986, der vedrører personellovens § 4 og § 12, fastsætter i § 2, at loven træder i kraft den 1. juli 1986.

Lov nr. 910 af 8. december 1993, der vedrører personellovens §§ 1, 4, 9, 11 og 11 a, fastsætter i § 6, at loven træder i kraft den 1. januar 1994.

Lov nr. 127 af 25. februar 1998, der vedrører personellovens §§ 1, 2, 3, 8 a, 9 a, 11 b, 11 c og 11 d, fastsætter i § 5, at loven træder i kraft den 1. april 1998.

Lov nr. 123 af 27. februar 2001, der vedrører personellovens § 1, fastsætter i § 17, at loven træder i kraft den 1. marts 2001.

Forsvarsministeriet, den 5. april 2001

JAN TRØJBORG

/ Francis Zachariae

UNOFFICIAL TRANSLATION

Act on the Aims, Tasks and Organisation, etc. of the Armed Forces

WE MARGRETHE THE SECOND, by the grace of God Queen of Denmark, make known:
My Parliament has adopted, and We have given Our Royal Assent to the following Act:

Chapter 1

Aims of the Armed Forces

§ 1. The Armed Forces shall contribute to furthering peace and security.

§ 2. The Armed Forces constitute an important means of security policy and have the aims of

- 1) preventing conflicts and war,
- 2) upholding the sovereignty of Denmark and securing the continued existence and integrity of the country and
- 3) furthering peaceful development in the world with due respect for human rights.

Chapter 2

Tasks of the Armed Forces

§ 3. The Armed Forces shall as an integral part of NATO in co-operation with allied forces be able to participate in the prevention of conflicts, crisis management and the defence of NATO's territory in accordance with the strategy of the Alliance.

§ 4. The Armed Forces shall be able to ascertain and repulse violations of Danish sovereignty and to exercise authority in the Danish sovereign area.

§ 5. The Armed Forces shall be able to participate in confidence-building and stability-promoting tasks as well as dialogues and co-operation in the defence-related area with countries outside NATO, with a particular emphasis on the countries of Central and Eastern Europe.

§ 6. The Danish Armed Forces by military means shall be able to contribute to conflict prevention, peace-keeping, peace-enforcement, humanitarian and other similar tasks.

§ 7. The Armed Forces shall, in accordance with the Minister of Defence's more detailed determination and negotiations with the Ministers concerned, be able to perform other tasks.

§ 8. The Armed Forces shall be composed of forces of the Army, the Navy and the Air Force whose size, fighting strength, endurance, mobility and flexibility make it possible to fulfil the tasks mentioned in sections 3 through 7. The Home Guard shall participate as a part of the Armed Forces in the fulfilment of those tasks incumbent upon the three services.

Chapter 3

The Organisation of the Armed Forces

§ 9. The Minister of Defence is the highest responsible authority in the Armed Forces.

§ 10. The Minister of Defence shall decide the size, composition and organisation of the Army, the Navy and the Air Force, including forces, etc. for fulfilling international tasks as well as of agencies supporting the Armed Forces.

§ 11. Subject to his responsibility to the Minister of Defence, the Chief of Defence shall be in command of the Army, the Navy and the Air Force as well as the agencies supporting the Armed Forces which do not belong to the Ministry of Defence.

(2). The Defence Staff shall assist the Chief of Defence in carrying out the tasks assigned to

him. The Chief of the Defence Staff shall deputise for the Chief of Defence.

(3). The Chief of Defence and the Defence Staff shall constitute the Defence Command.

§ 12. With the authorisation of the Minister of Defence, the Chief of Defence may delegate parts of his command over military forces, etc. that are deployed for the carrying out of tasks in relation to sections 5 and 6 to the Commander-in-Chief of the international force or mission concerned.

(2). With the authorisation of the Minister of Defence, the Chief of Defence may delegate parts of his command over military forces etc. that are deployed for the carrying out of tasks under the auspices of NATO, cf. section 3, to the Supreme Allied Commander Europe (SA-CEUR) or to the Supreme Allied Commander Atlantic (SACLANT).

(3). With the authorisation of the Minister of Defence, the Chief of Defence may delegate parts of his command over the military forces to the Commander Operational Forces Denmark.

Chapter 4

Defence Intelligence Service

§ 13. The Defence Intelligence Service is subject to, and operates under, its responsibility to the Minister of Defence.

(2). The task of the Defence Intelligence Service is to collect, process and disseminate information concerning conditions abroad which are of significance to Denmark's security, including Danish units, etc. abroad.

Chapter 5

Other provisions

§ 14. The Minister of Defence shall set out the provisions concerning the access of foreign naval and state vessels and military aircraft to Danish territory.

§ 15. By negotiation with the Minister of Justice, the Minister of Defence may set out more detailed rules concerning the exercise by the Armed Forces of police authority at sea and in the air.

§ 16. Private associations of persons that are organised, trained or equipped for military actions must not be established.

§ 17. In the event of war or other extraordinary circumstances, the Minister of Defence may:

- 1) Without a court order take measures referred to in Section 72 of the Constitution as regards telephone conversations, postal matters and other communications.
- 2) Regulate and control navigation and fishing within Danish territorial waters, and exercise control outside this territory of the navigation of Danish ships.
- 3) Regulate and control air traffic within Danish air space, and exercise control outside this territory of the air traffic of Danish aircraft.

(2). Under the conditions mentioned in subsection 1, the citizens shall in return for full compensation make their property available for the defence of the country in accordance with rules set by the Minister of Defence. The compensation shall be fixed in accordance with corresponding rules which are contained in the Preparedness Act.

§ 18. Violation of section 16 shall be punished pursuant to section 114 (2) of the Danish Criminal Code.

(2). In regulations prepared pursuant to subsection 2 and 3 of section 17 (1), penalties may be set in the form of fines, imprisonment for up to four months or under aggravated circumstances, imprisonment for up to three years for violation of the provisions of the regulations.

(3). Non-compliance with injunctions or orders issued pursuant to subsections 2 and 3 of section 17 (1) shall be punished with a fine, imprisonment for up to four months or under aggravated circumstances imprisonment for up to three years.

(4). Companies, etc. (legal persons) may be subjected to criminal liability pursuant to the rules in the fifth chapter of the Danish Criminal Code.

Chapter 6

Commencement provision.

§ 19. The Act shall come into force on 1 March 2001.

(2). Act No. 909 of 8 December 1993 on the Aims, Tasks, Organisation, etc. of the Armed Forces, is hereby repealed.

§ 20. Up until 1 July 2001, regulations which are drawn up pursuant to sub-sections 2 and 3 of section 17 (1) may also set a punishment of simple detention for violation of the provisions in the regulations.

(2) Up until 1 July 2001, those who fail to comply with orders or prohibitory injunctions issued pursuant to sub-sections 2 or 3 of section 17 (1) may also be punished with simple detention.

Given at Amalienborg, 27 February 2001
Under Our Royal Hand and Seal

In the name of The Queen
JOACHIM
Prince of Denmark
Regent

/Jan Trøjborg

Notes on the Bill

General Notes

Concerning the Parliament's reading of Act No. 909 of 8 December 1993 on the Aims, Tasks and Organisation, etc. of the Armed Forces, refer to "Folketingstidende" 1993/1994 columns 88, 384, 2455 and 2998 as well as schedule A columns 5, schedule B columns 53 and 97 and schedule C column 35.

The Bill is intended to succeed Act No. 909 of 8 December 1993 on the Aims, Tasks and Organisation, etc. of the Armed Forces which has now comprised the foundation for the carrying out of tasks by the Danish Armed Forces for seven years. The Bill is based upon the recommendations in the report entitled "Defence for the future" which was issued in December 1998 by the Danish Defence Commission of 1997. In the terms of the mandate given, the Danish Defence Commission of 1997 it was decided that, among other things, the Defence Commission should provide recommendations for changes to applicable statutes. The Commission's report and recommendations can thus contribute to a more in-depth understanding of the considerations forming the basis for the Bill.

The applicable Act No. 909 of 8 December 1993 on the Aims, Tasks and Organisation, etc. of the Armed Forces succeeded the prior statute on the organisation of the Armed Forces from 1982 as changed in 1990, and went into effect on 1 January 1994. The Act was drawn up and adopted first and foremost as a consequence of the preceding developments in security policy. One of the innovations in the Act was that the purpose and overall tasks of the Armed Forces was made law. Up until then, such had not been the case.

The aim and tasks of the Armed Forces will continue to range from dialogue, co-operation and conflict prevention to crisis management, and actual defence tasks within NATO's auspices. The international and security policy perspectives and expectations as well as the perception of risk that was the basis of NATO's strategic concept from 1991, and the Danish Defence Act of 1993 have been further confirmed in the years since 1993. NATO's new strategic concept, which was adopted at the NATO summit in Washington in April 1999, reflects this trend and describes the new tasks of the Alliance.

The security policy trend since the beginning of the 1990s, including NATO's adjustments and expansion, means that Denmark is currently greatly benefiting from a geographically secure position that involves an almost unprecedented degree of security. The high degree of security will permit a prioritisation of those resources that are necessary to ensure indirect security. Preparations for the direct defence of Danish territory and nearby areas in conjunction with Allied forces and reinforcements can, under the existing circumstances, have relatively less significance to the advantage of contributions to NATO's reaction forces, as well as participation in international operations and in other forms of international co-operation.

The tasks connected with the actual defence of territory under the auspices of NATO no longer have their previous topicality, since no direct military threat against Danish territory can be identified. The assessment continues to be that there is a significant need to contribute in an international framework to counteract instability and conflict.

The actual tasks of the Armed Forces, in accordance with article 5 of the North Atlantic Treaty, must however be maintained as an inseparable part of the aim of the Danish Armed Forces. As per article 5 of the North Atlantic Treaty, the participants are in agreement that an armed attack against one or more of the participants would be regarded as an attack against them all. Each of the participants must thus, in the event of an armed attack, support the attacked participating country by taking the requisite steps in conjunction with the other participating countries in order to re-establish and uphold the security of the North Atlantic area. The ability to perform the actual defence tasks is moreover a prerequisite for the Danish Armed Forces being able to assume international tasks, and co-operative defence activities in supporting the preservation or establishment of peace.

Financial consequences for the state, municipalities and counties.

The Bill is not thought to have financial consequences for the state during the present or immediately following fiscal year. Likewise, the Bill is not deemed to have financial consequences for municipalities or for counties.

Administrative consequences for state, municipalities and counties.

The Bill is not thought to have administrative consequences for the state, municipalities or counties.

Financial and administrative consequences for the business community.

The Bill is not thought to have significant financial or administrative consequences for the business community.

Environmental consequences and relation to EU law.

There are not thought to be significant environmental consequences ensuing from the Bill, and similarly, the Bill is not viewed as containing aspects of EU law.

Authorities heard

The Bill has been submitted to the Prime Minister's Office, the Ministry of Finance, the Royal Danish Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Justice, the Ministry of the Environment and Energy, the Association of Danish State Employees' Organisations, the Public Servant Trade Unions, the Danish Confederation of Professional Associations, the Civil Servant and Public Employee Unions, the Defence Command, the Home Guard Command, the Defence Intelligence Service, the Judge Advocate Corps and the Defence Construction Service for comments.

Assessment of the consequences of the Bill

	Positive Consequences/less expenses	Negative Consequences /more expenses
Financial consequences for the state, municipalities and counties	No	No
Administrative consequences for the state, municipalities and counties	No	No
Financial consequences for the	No	No

business community		
Administrative consequences for the business community	No	No
Environmental consequences	No	No
Administrative consequences for the citizenry	No	No
Relation to EU law	The Bill is not viewed as containing aspects of EU law.	

Notes on the individual provisions of the Bill

Notes on section 1

The provision corresponds to section 1, subsection 1 of the present law.

The aim and tasks of the Danish Armed Forces take their point of departure in a broad concept of security. The Armed Forces contribute to promoting peace and security through the maintenance of an ability to prevent war, and participation in conflict-preventing and conflict-resolving operations in an international context.

Notes on section 2

The provision corresponds to section 1 (2) of the present law.

The ability of the Armed Forces to prevent war shall preferably be viewed in relation to the potential of the Danish Armed Forces in the event of a larger European crisis, whereas the participation of the Armed Forces in conflict-preventing and conflict-resolving operations is primarily related to the expanded Danish security policy goals and interests. The maintenance of an effective ability to prevent war presumes, as before, Danish membership in NATO as well as an active and balanced Danish participation in the Alliance's joint defence efforts, including the potential timely to produce the military forces, which in conjunction with the Allies can effectively secure Danish sovereignty as well as the continued existence of the nation.

Notes on section 3

The provision is a reformulation of section 1 (4) of the present law and must be viewed in relation to section 2, No. 1 and 2.

The carrying out of crisis management and collective defence tasks within the alliance is connected with the peaceful upholding of sovereignty. It is also connected with the military defence role, as the institution which must make it possible for the society to maintain its own existence and integrity. The key is the ability in co-operation with the Allies, to produce a timely military capacity that is relative to the capacities of the surroundings. Thus this prevents war, makes crisis management possible and ultimately produces an effective, collective defence within a NATO framework. The war-preventing effect in the final analysis is based upon a credible defence capability, which, as far as it concerns Denmark, must be viewed in relation to the co-operation with the NATO Allies. The task thus likewise encompasses the participation of the Danish Armed Forces in crisis management and defence in other parts of the alliance area pursuant to article 5 of the North Atlantic Treaty and in accordance with NATO's strategy. An important part in carrying out tasks is the acquisition of timely and precise intelligence. The Armed Forces are a part of the full total defence.

Notes on section 4

The provision is new, relates to section 2, No. 2, and has the aim of anchoring in law those tasks concerning the upholding of sov-

eighty and exercise of authority carried out by the Armed Forces within Denmark's territory.

Notes on section 5

The provision replaces together with section 6 the present law's section 1 (3), and must be seen in the context of section 2, No. 1 and 3.

The participation in, and contribution to, conflict prevention by the Armed Forces, and the promotion of peaceful development in the world is aimed at promoting openness, trust and stability as well as removing the basis for a country being able, undetected, to place itself into a position to, or inadvertently being perceived to, pose a direct military threat to another country. The tasks encompass dialogue and co-operation in the military area, primarily in the form of co-operation with the Eastern countries, where the Danish Armed Forces, among other things, are participating in the development of a continually closer partnership with the countries of Eastern and Central Europe, as well as the implementation and verification of agreements in arms control and disarmament. For NATO, activities under "Partnership for Peace" have special dimensions in connection with this complex of tasks. These are in part tied to the efforts of the Alliance to support those countries that have expressed a desire for membership within NATO, by improving their possibilities for being accepted into the Alliance, and in part tied to the possibility of being able to carry out operations in support of the preservation or establishment of peace within a NATO framework with the participation of forces from countries that are not members of the Alliance.

Notes on section 6

The provision replaces together with section 5 the present law's section 1 (3), and must be seen in the context of section 2, No. 1 and 3.

The carrying out of conflict-preventing, peace-keeping, peace-enforcement, humanitarian and other similar tasks are aimed at the general strengthening of international peace and

security through the ability to participate in military operations, which are carried out in order to attain control of, or to settle conflicts which normally are only indirectly connected with Danish security.

The conditions under which the players in the international system are willing and in a position to contribute forces for carrying out of such tasks is a fundamental prerequisite for maintaining a well-functioning international system bound together by the rule of law. The provision provides the opportunity for the Armed Forces to be able to participate in the carrying out of a broad spectrum of tasks in support of the preservation, or establishment of peace, in different multilateral contexts, including the UN, OSCE and NATO. The provision does not change the fact that prior to participation in certain international tasks, consent must be obtained from the Danish Parliament in accordance with section 19 of the Danish Constitution.

Notes on section 7

The provision is new and gives the Minister of Defence the authority to set out in conjunction with respective ministers more detailed provisions for the nature and scope of the Armed Forces' attending to tasks other than those mentioned in sections 3 through 6. The co-operation with the respective ministries shall ensure that the take-over of these tasks is precise, and occurs with a joint understanding of the scope, limitations, etc.

The other tasks of the Armed Forces customarily fall within a very broad spectrum, and what they have in common is that the completion of the tasks is either an appropriate consequence of the activities which the military defence conducts in general, or is an expression of the fact that the civil resources of the society in the area concerned are insufficient or not as suitable as the resources of the Armed Forces. This involves attending to, or participating in public services and different forms of permanent or occasional task completion.

Since 1 January 1996, the Armed Forces have had the responsibility for the National Ice Service, and since 1 January 2000 have had the responsibility for the state maritime environment monitoring and maintenance, as well as the state maritime pollution control at sea.

The Armed Forces perform fisheries inspections in the Faroes and on Greenland and provide support to the local society.

The Armed Forces contribute to the search and rescue service.

The armed forces perform ammunition clearing, etc. Also upon request they support the police, the Central Customs and Tax Administration, the emergency rescue service, the hospital system, etc.

The Armed Forces work with and support the other parts of the total defence. The total defence is a co-operative effort between the Armed Forces, the police, the emergency rescue service and the civil emergency planning service, which comprise the four components of the total defence. For purposes of optimising the efforts in the event of a catastrophe, crisis or war, including ensuring the efficient and balanced utilisation of resources, the total defence effort is co-ordinated between the civil and military authorities.

It is the intention that the provision secures the continuation of these tasks.

Notes on section 8

The provision's first point corresponds in terms of its content to section 1 (5), of the present law.

The carrying out of the tasks of the Armed Forces can necessitate efforts by all three services at short notice. The Armed Forces thus must be able to:

- equip and train units for different types of tasks,
- support units logistically for longer periods and across longer distances and
- join command structures within the framework of international organisations.

The overall tasks of the Danish Armed Forces in comparison with Denmark's geography and position dictate that the Armed Forces shall be formed in such a manner, that:

- Denmark's sovereignty can be maintained, and the existence of the country can be secured
- within the framework of NATO's integrated military co-operation, effective resistance can be provided against an attack on Danish territory, and a truly effective defence of Denmark can be carried out
- an effective intelligence gathering network, including a monitoring and warning organisation, can be implemented
- that adapted preparedness can be maintained,
- training can be carried out, and the efficient building up of forces can be carried out.

The second point of the provision is new, and puts into law the Home Guard's participation in the carrying out of the Armed Forces' tasks within the framework of the Home Guard Act, which sets out in more detail the provisions of the organisation, etc. of the Home Guard.

Notes on section 9

The provision corresponds in terms of its content to section 2 of the current law, but the language has been clarified. The provision details the Minister of Defence as the highest responsible authority for the Armed Forces.

Notes on section 10

The provision corresponds to section 3 of the current law and establishes that it is the Minister of Defence who determines the organisation of the Army, the Navy and the Air Force, etc.

Notes on section 11

The provision corresponds in terms of its content to section 4 of the current law in that subsection 1 has been clarified. The purpose of the provision is to regulate the division of responsibilities between the Minister of Defence, the Chief of Defence and the Defence Staff.

Notes on section 12

The provision equates to a change to subsection 1 of section 5 of the current law.

Re-subsections 1 and 2. The provision on the deployment of Danish forces under international auspices is made in each individual case by the Danish government. Upon the provision of forces, etc., that are being deployed for the carrying out of tasks in which the forces concerned are authorised to use military force against a foreign state in addition to self-defence, the advance consent of the Danish Parliament shall be obtained in accordance with section 19 (2) of the Constitution.

In particular as regards subsection 1, it is noted that such provision is normally arranged by agreement between Denmark and the relevant parties. Those parts of the Chief of Defence's command, which concern the operative use of the forces and certain logistical relations, can be delegated within a defined framework. Limitations on the use of the Danish forces will appear in the mandate for the force as well as in the agreement concerning the actual operation. The detailed task and authority of the force is set out in this manner, including the possibility for the use of force, just as limitations are normally set out for the geographical use of the force. It is a precondition that changes to such conditions for the provision of forces can only take place in accordance with negotiations between the relevant parties and Danish authorities. In those cases in which parts of the Chief of Defence's command might be delegated, full national command is maintained for purposes which include ensuring that the forces are used solely in accordance with the agreement entered into. In addition, it will be ensured through instructions to the Danish commander of the forces provided, that the Danish com-

mander can refer orders, etc., which in the commander's opinion could be in violation of the agreement for their provision, to the national Danish authorities. The responsibility for administrative conditions, etc. concerning the personnel provided will remain a national concern, just as when command is delegated the legal jurisdiction over the personnel is not transferred to the commander of the international force or mission.

In those cases in which Denmark's security is threatened, the forces provided can be recalled immediately. In other situations, the forces can be recalled after the expiration of reasonable notice as per the circumstances, unless completely crucial preconditions for their provision might have been broken.

In relation to the current provision, the deployment of forces is not limited to tasks under the UN and OSCE. Possible tasks under similar frameworks will also be covered by the provision.

On this basis, the proposed system is not encompassed by the special provision in section 20 of the Constitution.

In particular concerning subsection 2, it should be noted that, in the provision of forces to NATO in connection with NATO's possible role as an executing organisation, what is stated in the above under subsection 1, applies correspondingly. Also when NATO is not functioning as an executing organisation, including for actual defence, the delegation of the Chief of Defence's command can only occur to the extent that it concerns those parts of the command that involve the operative use of the forces and certain logistical conditions. So via the permanently established approval, command and consultation procedures within NATO, effective national control is exercised on the use, etc. of the forces provided. The responsibility for administrative conditions, etc. concerning the personnel provided will remain a national Danish concern, just as when command is delegated the legal jurisdiction over the personnel is not transferred to the NATO authorities. The question of jurisdiction is resolved in accordance with the "Agreement between the participants

in the North Atlantic Treaty concerning the status of their forces".

Re-subsection 3. The provision corresponds to the current law and gives the Chief of Defence the possibility, upon the authorisation of the Minister of Defence, to delegate parts of his command to the General Officer Commanding Operational Forces Denmark.

Notes on section 13

The provision is new and has as its purpose to put into law the organisational positioning and tasks of the Defence Intelligence Service. It is not the aim of the provision to change the current situation as has been set out by the Minister of Defence's directives to the service.

The Defence Intelligence Service, as mentioned in the provision, is subject to the Minister of Defence and operates directly under him. The Minister of Defence issues regulations for the activities and tasks of the service and exercises overall control on behalf of the government. The Minister of Defence prioritises within the framework of the applicable regulations the Defence Intelligence Service's execution of military tasks.

As mentioned in the provision, the Defence Intelligence Service has as its task the collecting, processing and disseminating of information concerning conditions abroad which are of significance to Denmark's security, including to Danish military units and others who are dispatched for carrying out international tasks. Moreover, the Defence Intelligence Service shall be able to provide the intelligence base for total defence. The intelligence activity is directed abroad, where the Defence Intelligence Service gathers military, political, financial and technical/scientific information of significance to Danish security interests. This information is gathered from a broad spectrum of opportunities, including electronic eavesdropping, just as the Defence Intelligence Service also co-operates with foreign partners.

By direction from the Minister of Defence, the Defence Intelligence Service leads

and controls the Military Security Service on behalf of the Chief of Defence, including security in the work of private companies engaged on defence projects.

The Defence Intelligence Service keeps the Minister of Defence informed on its activities continuously, including on its co-operation with foreign partners.

The Danish Parliament's Committee on the Intelligence Services, which was constituted by Act No. 378 of 6 July 1988, in accordance with practice up to now, will be kept oriented on the conditions of the Defence Intelligence Service as well as on significant security circumstances or foreign policy issues which are of significance to the activities of the Defence Intelligence Service.

Notes on section 14

The sovereignty task encompasses the monitoring and maintenance of sovereignty in the form of the control of foreign naval vessels and other state ships, as well as the access of military aircraft to the Danish and the North Atlantic parts of the national federation's territory and neighbouring areas, in order to be able to ascertain and repulse violations of Danish sovereignty. The provision creates an unambiguous basis in law for an area which has traditionally been governed by royal decree, most recently Royal Decree No. 224 of 16 April 1999 concerning foreign naval vessels and military aircraft's access to Danish territory during peacetime. The provision should in general be viewed in connection with the approach to regulating maritime traffic and air traffic during wartime or other extraordinary conditions, cf. the Bill's section 17 (1) (2 and 3), which correspond to section 7 of the current law.

Notes on section 15

The provision is new and will replace The Royal Decree of 2 October 1940 concerning police authority for the Navy's ships and aircraft. Under the provision, the authority is conferred upon the Armed Forces to exercise po-

lice authority at sea and in the air. The police have a general basis in law to exercise police authority, but do not possess the maritime resources to be able on their own and in all situations to exercise this at sea. Thus it is appropriate that when attending to other tasks at sea the Armed Forces are able to exercise police authority. Moreover, the Armed Forces will assist and support the police at sea and in the air as much as possible, cf. the remarks for section 7. It is the intention that, after negotiations with the Ministry of Justice, more detailed regulations will be set out concerning the exercise of police authority at sea and in the air, by the Armed Forces with this law as a legal basis.

Notes on section 16

The provision equates to a clarification of the language in section 6 of the present law.

The provision originates from Act No. 276 of 18 June 1951 and was inserted as an extension of the creation of the Home Guard in 1948. The purpose was and remains to make it illegal to create private military groups, associations, etc. outside the organisation of the Armed Forces, including hereunder the Home Guard. Participation in an illegal military organisation or group is punishable under the Criminal Code's section 114 (2) by fines, simple detention or under aggravated circumstances imprisonment for up to two years. The same punishment framework is set out in, cf. the Bill's section 18 (1), for those cases in which the creation of an illegal military organisation cannot be equated with participation, and where the *actus reus* in section 114 (2) of the Criminal Code is therefore not fulfilled.

Notes on section 17

The provision corresponds to section 7 of the present law and has the aim of regulating the Minister of Defence's authority during war or other extraordinary circumstances.

Notes on section 18

The provision corresponds, with some individual changes, to section 8 of the present law.

Re-subsection 1. This provision aims to ensure that violations of section 16 of the Bill concerning the creation of an illegal military organisation can be punished according to section 114 (2), of the Criminal Code.

Re-subsections 2 and 3. Since presumably not all conditions that are encompassed by section 17 of the Bill would be able to be punished under by section 110c of the Criminal Code, an independent punishment provision has been included, which corresponds to section 110c of the Criminal Code. It follows from Act No. 432 of 31 May 2000 on the execution of punishment, etc., that the imposition of simple detention will be done away with from 1 July 2001, and replaced by the imposition of imprisonment for up to four months. The Bills are being adjusted in accordance with this.

Re-subsection 4. This involves solely a change in the language of the provision. The collective liability for fines under subsection 4 does not encompass the violation of subsection 1 since in these cases it would solely involve a personal criminal liability for participants in the illegal association.

Notes on section 19

It is proposed that the law goes into effect on 1 March 2001. Act No. 909 of 8 December 1993 on the Aims, Tasks, Organisation, etc. of the Armed Forces will be repealed simultaneously.

Notes on section 20

This involves a transition provision due to the fact that it is proposed that the Bill goes into force on 1 March 2001 and Act No. 432 of 31 May 2000 only first abolishes the simple detention punishment on 1 July 2001.

